

บทที่ 3

กฎหมายการเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ ของต่างประเทศและของประเทศไทย

การออกแบบกฎหมายล้มละลายในต่างประเทศ มุ่งสร้างวินัย หรือระบบแรงจูงใจแก่ฝ่ายบริการของลูกหนี้ ในการป้องกันไม่ให้กิจการเข้าสู่สภาพล้มละลาย เมื่อรู้ว่ากิจการกำลังจะเสียหาย ก็สามารถเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูได้รวดเร็ว มิเช่นนั้น คณะกรรมการบริษัทและผู้จัดการ จะต้องถูกลงโทษทางกฎหมาย เมื่อผู้ถือหุ้น หรือเจ้าหนี้ พิสูจน์ความเสียหายได้ ดังที่เป็นอยู่ในกฎหมายล้มละลายของประเทศในสหภาพยุโรป วัตถุประสงค์ของกระบวนการฟื้นฟูกิจการเพื่อให้เกิดมูลค่าสูงสุดแก่กิจการ เพื่อมาแบ่งให้แก่เจ้าหนี้และผู้มีส่วนได้เสียอื่นๆ แต่กฎหมายฟื้นฟูกิจการของไทย กลับให้ความสำคัญที่แตกต่างไป กฎหมายฟื้นฟูกิจการของไทยให้ความสำคัญกับกระบวนการตั้งผู้ทำแผน การเลือกผู้บริหารแผน การให้สิทธิแก่เจ้าหนี้หลายประการ กำหนดให้กระบวนการฟื้นฟู อยู่ใกล้ชิดกับการล้มละลาย (Insolvency) กฎหมายไทยเปิดโอกาสให้กิจการเข้าสู่การฟื้นฟูได้ ต่อเมื่อกิจการ ใกล้เคียงอยู่ในสภาพล้มละลาย โดยใช้หลักการคำนวณมูลค่ากิจการทางบัญชี จึงมีปัญหในการตีมูลค่าสินทรัพย์ และมูลค่าความน่าจะเป็น น่าจะทำกำไรตามค่าทางเศรษฐศาสตร์ไม่ได้รับการคำนวณ จึงเป็นปัญหาหลักของความขัดแย้งในกระบวนการฟื้นฟูกิจการระหว่างลูกหนี้และเจ้าหนี้ จึงเกิดขบวนการผลักดันขอให้รัฐบาลการแก้ไขกฎหมายล้มละลายของกลุ่มลูกหนี้และนักกฎหมายจำนวนหนึ่ง โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ โดยให้เหตุผลว่า กฎหมายฟื้นฟูกิจการของไทยมีลักษณะที่เอาใจเจ้าหนี้มากเกินไป เปิดโอกาสให้เจ้าหนี้ทั้งไทยและเจ้าหนี้ต่างชาติเอาเปรียบลูกหนี้มากเกินไป ตามหลักเจ้าหนี้มีสิทธิเหนือผู้ถือหุ้น ตั้งแต่การเข้าบริหารกิจการ จนถึงสามารถครอบครองกิจการของลูกหนี้ได้อย่างง่ายดาย รวมทั้งวิธีการแก้ปัญหาของบริษัทลูกหนี้ ซึ่งสร้างความเสียหายแก่กิจการของลูกหนี้ เป็นต้น จนดูเหมือนว่ากฎหมายฉบับนี้ ยังขาดประสิทธิภาพและมีความไม่เป็นธรรม ต้องรอจนลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัว ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญในการฟื้นฟูกิจการอยู่ในสภาพล้มละลาย (Insolvency) จึงสามารถขอเข้าฟื้นฟูกิจการได้ กฎหมายไม่มีการบ่งชี้ความชัดเจนในกระบวนการประเมินมูลค่าสินทรัพย์ เช่น กฎหมายของสหรัฐ ซึ่งในกฎหมายระบุว่า สินทรัพย์จะมีการประเมินในราคาที่เป็นธรรม (Fair value) การเข้ามาฟื้นฟูกิจการในสภาพเกือบตายแล้วไม่สามารถแก้ปัญหาได้ จนนำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างเจ้าหนี้และลูกหนี้

บริษัทที่มีปัญหา Cash flow แต่ทุนยังไม่ติดลบ ก็ใช้กระบวนการอย่างเดียวกันกับบริษัทซึ่งเงินทุนติดลบ อาจใช้หลักการของ Chapter 11 ของสหรัฐ โดยให้สิทธิกับฝ่ายลูกหนี้ทั้งในการทำแผนและบริหารแผนมากขึ้น นอกจากนี้ ถ้าการขอเข้ามาฟื้นฟูไม่ผ่าน กฎหมายไทยไม่ได้ทำให้กิจการถูกปิดโดยอัตโนมัติเหมือนในต่างประเทศ

3.1 การเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการของต่างประเทศ

แนวคิดที่ผู้สนับสนุนให้แก้กฎหมายเพื่อให้ความคุ้มครองแก่ลูกหนี้มากขึ้น มักอ้างกฎหมายล้มละลายในส่วนการฟื้นฟูกิจการของสหรัฐ หรือที่เรียกกันว่า Chapter 11 ซึ่งให้ความคุ้มครองแก่ลูกหนี้ค่อนข้างมาก เช่น ให้สิทธิแก่ฝ่ายบริหารของบริษัทลูกหนี้ได้ทำแผนและบริหารบริษัทก่อนคนอื่น เป็นต้น นอกจากนี้ในระดับสากลคณะกรรมการว่าด้วยกฎหมายการค้าระหว่างประเทศแห่งสหประชาชาติ (UNCITRAL) ยังได้มีการกำหนดแนวทางการร่างกฎหมายล้มละลาย ซึ่งได้รวมไปถึงแนวทางในการฟื้นฟูกิจการไว้ด้วย

3.1.1 แนวทางการร่างกฎหมายล้มละลาย ของ คณะกรรมการว่าด้วยกฎหมายการค้าระหว่างประเทศแห่งสหประชาชาติ (UNCITRAL)

แนวทางการร่างกฎหมายล้มละลาย คือ การให้ความช่วยเหลือในการกำหนดโครงสร้างของกฎหมายที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินการกับปัญหาทางการเงินของลูกหนี้ โดยมีจุดมุ่งหมายให้หน่วยงานราชการ และองค์กรที่ทำหน้าที่ในการออกกฎหมายของประเทศต่างๆ ได้ใช้เป็นเอกสารอ้างอิงเมื่อมีการจัดทำกฎหมายใหม่หรือมีการตรวจสอบความพอเพียงของกฎหมายและกฎระเบียบที่มีอยู่โดยคำแนะนำที่ระบุในแนวทางให้เกิดความสมดุลระหว่างความจำเป็นในการดำเนินการกับปัญหาทางการเงินของลูกหนี้อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพเท่าที่จะเป็นไปได้ กับผลประโยชน์หรือส่วนได้เสียของฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับปัญหาทางการเงินดังกล่าว ซึ่งส่วนใหญ่ก็คือเจ้าหนี้และบุคคลอื่นๆ ซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียในธุรกิจของลูกหนี้ และโดยคำนึงถึงนโยบายสาธารณะ นอกจากนี้ แนวทางการร่างกฎหมายได้พิจารณาถึงการใช้และความสำคัญที่เพิ่มมากขึ้นของเครื่องมืออื่นๆ ในการดำเนินการกับการล้มละลาย โดยเฉพาะการเจรจาเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างลูกหนี้และเจ้าหนี้ การเจรจา

โดยสมัครใจและได้รวมเอาข้อบัญญัติและแนวทางในการประกาศใช้กฎหมายต้นแบบเกี่ยวกับการล้มละลายข้ามชาติ (cross-border insolvency) ของ UNCITRAL ในกรณีนี้ได้มีการให้คำจำกัดดังนี้¹

“การมีหนี้สินล้นพ้นตัว” (Insolvency) หมายถึง เมื่อลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้เมื่อนั้นถึงกำหนดชำระหรือเมื่อมีหนี้สินมากกว่าทรัพย์สิน

“แผนฟื้นฟูกิจการ” (Reorganization plan) หมายถึง แผนซึ่งทำให้สถานะทางการเงินที่ดีและการอยู่รอดของธุรกิจของลูกหนี้สามารถฟื้นฟูให้กลับคืนมาได้

โดยแนวทางการร่างกฎหมายล้มละลาย ในส่วนของการฟื้นฟูกิจการได้มีการแนะนำแนวทางคือ

1) การร่างกฎหมายล้มละลายได้กล่าวถึงประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับกระบวนการฟื้นฟูกิจการ โดยปัจจัยหลักของกระบวนการดังกล่าวคือแผนฟื้นฟูกิจการ และกฎหมายล้มละลายซึ่งโดยทั่วไปจะกล่าวถึงประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับแผนฟื้นฟูกิจการซึ่งรวมถึงลักษณะหรือรูปแบบของแผน เวลาที่จะจัดทำแผน ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้จัดทำแผน เนื้อหาของแผน การยอมรับแผนของเจ้าหนี้ กรณีที่ต้องได้รับความเห็นชอบจากศาล ผลกระทบจากแผนและการดำเนินการตามแผน

2) แผนฟื้นฟูกิจการจะทำหน้าที่แตกต่างกันสำหรับกระบวนการที่แตกต่างกันไปในบางกรณีแผนดังกล่าวอาจเป็นส่วนท้ายของกระบวนการฟื้นฟูซึ่งเกี่ยวข้องกับการจ่ายเงินปันผลเต็มจำนวนและการตกลงระงับสิทธิเรียกร้องขั้นสุดท้ายทั้งหมด รวมทั้งโครงสร้างธุรกิจหลังจากกระบวนการฟื้นฟูกิจการสิ้นสุดลง แต่ในบางกรณีอาจมีการเสนอแผนดังกล่าวตั้งแต่เมื่อเริ่มกระบวนการและกำหนดวิธีที่เหมาะสมกับลูกหนี้ รวมไปถึงกิจการที่ควรจะดำเนินการในระหว่างการฟื้นฟูกิจการซึ่งจะมีลักษณะคล้ายคลึงกับแผนธุรกิจรวมทั้งประมาณการเงินปันผลและวันที่จะจ่ายเงินนอกจากนี้ยังมีบางกรณีที่มีการจัดทำแผนเพื่อการชำระบัญชีสำหรับกรณีที่มีการขายกิจการโดยแผนดังกล่าวอาจเกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ เช่น ระยะเวลาและกลไกในการจ่ายเงิน แต่เรื่องที่จะกล่าวต่อไปจะมุ่งเน้นในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับแผนซึ่งเสนอหลังจากมีการเริ่มกระบวนการฟื้นฟูกิจการแล้วซึ่งระบุถึงการประกอบกิจการในระหว่างการฟื้นฟูกิจการในระหว่างการฟื้นฟูกิจการและการปรับเปลี่ยนรูปแบบของสิทธิทางกฎหมายเพื่อให้สอดคล้องกับสถานะทางการเงินของลูกหนี้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ยังเกี่ยวข้องกับแผนประเภทอื่นด้วย ถึงแม้ว่าจะไม่ได้เกี่ยวข้องทั้งหมดก็ตาม ลักษณะหรือรูปแบบของแผนฟื้นฟูกิจการเป็นดังนี้²

¹ กระทรวงยุติธรรม. (2550). *แนวทางการร่างกฎหมายล้มละลายของคณะกรรมการว่าด้วยกฎหมายการค้าระหว่างประเทศแห่งสหประชาชาติ (UNCITRAL)*. นนทบุรี: สหมิตรพรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง. หน้า 7-9.

² เรื่องเดียวกัน. หน้า 282-302.

3.1.1.1 ลักษณะหรือรูปแบบของแผนฟื้นฟูกิจการ

แผนฟื้นฟูกิจการมีวัตถุประสงค์ในการเพิ่มผลตอบแทนที่เป็นไปได้ให้กับเจ้าหนี้ให้มากที่สุดซึ่งจะให้ผลดีกว่ากรณีที่ถูกหนี้จะต้องถูกชำระบัญชี และมีวัตถุประสงค์ที่จะรักษาให้กิจการของลูกหนี้สามารถดำรงอยู่ได้ต่อไปเพื่อช่วยให้พนักงานยังมีงานทำต่อไป เพื่อให้สามารถทำการค้ากับคู่จัดหาวัตถุดิบต่อไป เนื่องจากกระบวนการฟื้นฟูกิจการมีผู้เกี่ยวข้องหลากหลายแต่ละฝ่ายจึงอาจมีความเห็นแตกต่างกันว่าจะทำอย่างไรให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ทั้งหลายได้ดีที่สุด เจ้าหนี้บางรายเช่น ลูกค้ารายใหญ่หรือผู้จัดหาวัตถุดิบ อาจต้องการให้กิจการของลูกหนี้ดำเนินการต่อไป แต่เจ้าหนี้บางรายอาจต้องการให้ขายกิจการของลูกหนี้เพื่อที่จะได้รับชำระหนี้คืนโดยเร็ว เจ้าหนี้บางรายอาจต้องการได้รับหุ้นในกิจการในขณะที่เจ้าหนี้บางรายไม่ต้องการเช่นนั้น ดังนั้น ในแต่ละกรณีจึงมีทางเลือกหลายทางให้เลือกหากกฎหมายล้มละลายยอมให้มีวิธีการซึ่งจำกัดสิทธิการดำเนินการเลือกหรือจำกัดในกรณีใดกรณีหนึ่งก็จะเป็นการตีวงจำกัดเกินไป ดังนั้นกฎหมายจึงไม่ควรที่จะจำกัดแผนฟื้นฟูกิจการในลักษณะที่จำกัดให้ลูกหนี้ต้องฟื้นฟูกิจการอย่างสมบูรณ์เท่านั้น ไม่ควรห้ามไม่ให้มีการจำหน่ายหนี้จำกัดจำนวนเงินที่จะต้องชำระให้กับเจ้าหนี้ตามจำนวนร้อยละขั้นต่ำที่กำหนดไว้ หรือห้ามแปลงหนี้เป็นทุน เนื่องจากแผนฟื้นฟูกิจการเป็นแผนที่กำหนดขึ้นเฉพาะเพื่อฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ยิ่งขึ้น การที่ไม่เข้าไปก้าวก่ายและไม่ได้กำหนดข้อจำกัดที่กล่าวนั้นจะก่อให้เกิดความยืดหยุ่นอย่างเพียงพอเพื่อให้ลูกหนี้สามารถเลือกดำเนินการที่เหมาะสมที่สุด

กฎหมายล้มละลายบางฉบับได้ระบุการดำเนินการในแบบต่างๆ ที่สามารถนำไปใช้โดยไม่จำกัดว่าการดำเนินการในแบบต่างๆ ที่ว่านั้นต้องเป็นการดำเนินการรวมกันทั้งหมดหรือแต่ละแบบสามารถแยกดำเนินการโดยไม่รวมกับแบบอื่น ๆ ได้ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวอาจรวมถึงการประนอมหนี้ (ข้อตกลงที่จะจ่ายเงินให้แก่เจ้าหนี้ตามสัดส่วนที่เจ้าหนี้เรียกร้อง) การประกอบกิจการต่อไปในรูปแบบของการขายกิจการบนหลักการว่าเพื่อให้ธุรกิจยังคงดำเนินต่อไป (สำหรับลูกหนี้จะถูกชำระบัญชี) การโอนทรัพย์สินบางส่วนหรือทั้งหมดให้กับกิจการรายใดรายหนึ่งหรือหลายรายที่ดำเนินธุรกิจอื่นรายใดรายหนึ่งหรือหลายราย การปรับโครงสร้างหนี้และทุนที่มีรูปแบบซับซ้อน หรือวิธีแก้ปัญหาลักษณะอื่น วิธีที่จะกำหนดว่าอะไรเป็นทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดควรจะให้สภาพตลาดเป็นผู้ตัดสินหากมีสภาพตลาดดังกล่าวปรากฏอยู่ หรืออย่างน้อยให้มีการเจรจาต่อรองระหว่างลูกหนี้ ผู้แทนในคดีล้มละลาย เจ้าหนี้และผู้มีส่วนได้เสียรายอื่น

แม้ว่าจะไม่ใช่วิธีการที่มีข้อจำกัดต่อรูปแบบหรือลักษณะของแผนฟื้นฟูกิจการก็ตาม กฎหมายล้มละลายอาจกำหนดหลักการที่เป็นแนวทาง อาทิเช่น ลำดับของเจ้าหนี้ในการได้รับแบ่งทรัพย์สินในกรณีลูกหนี้ชำระบัญชีควรจะต้องกำหนดไว้เช่นเดิม ในการฟื้นฟูกิจการ เจ้าหนี้จะต้องได้รับเงินจากการฟื้นฟูกิจการไม่น้อยกว่ากรณีที่จะได้รับจากการชำระบัญชี แผนไม่ควรจะมีผล

ให้ลูกหนี้ยังคงเป็นผู้มีหนี้สินพันตัวต่อไปเมื่อกลับไปดำเนินกิจการต่อในสภาพดังกล่าว แผนฟื้นฟูกิจการจะต้องเป็นไปตามข้อจำกัดที่กฎหมายอื่นกำหนดไว้ (เว้นแต่ข้อจำกัดดังกล่าวจะถูกแก้ไขเปลี่ยนแปลงโดยกฎหมายล้มละลาย) อาทิ เช่น การควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

3.1.1.2 การเสนอแผนฟื้นฟูกิจการ

ประเด็นสำคัญสองประการที่จะต้องพิจารณาเกี่ยวกับการเสนอแผนฟื้นฟูกิจการ คือ ช่วงเวลาของกระบวนการซึ่งเป็นช่วงที่ควรทำการเสนอแผน และผู้ที่สามารถเสนอแผนหรืออาจได้รับอนุญาตให้ทำการเสนอแผน และผู้ที่สามารถเสนอแผนหรืออาจได้รับอนุญาตให้ทำการเสนอแผน วิธีการเสนอแผนฟื้นฟูกิจการทั้งหลายอาจแบ่งเป็นประเด็นต่าง ๆ ได้ดังนี้

1) ระยะเวลาในการเสนอแผนฟื้นฟูกิจการ

สำหรับในประเด็นแรกนั้น ช่วงเวลาในการเสนอแผนฟื้นฟูกิจการที่จะใช้อาจขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการฟื้นฟูกิจการหรือเกี่ยวข้องกับลักษณะที่กระบวนการฟื้นฟูกิจการเริ่มต้นขึ้น ยกตัวอย่าง เช่น กฎหมายบางฉบับจะกำหนดให้ยื่นแผนฟื้นฟูกิจการพร้อมคำร้องขอให้ฟื้นฟูกิจการ ซึ่งคำร้องขอดังกล่าวอาจจะเรียกว่า “ข้อเสนอ” เพื่อฟื้นฟูกิจการ หากลูกหนี้ทำคำร้องขอเพื่อเริ่มกระบวนการดังกล่าว วิธีการดังกล่าวอาจทำให้เกิดความล่าช้าในการที่จะขอให้เริ่มดำเนินกระบวนการทางกฎหมายเพื่อที่จะได้รับความคุ้มครองจากการบังคับชำระหนี้โดยผลของการหยุดกระบวนการใดๆ ที่เป็นการบังคับชำระหนี้เอาตัวลูกหนี้ นอกจากนี้ยังเป็นเรื่องยากที่จะรู้ว่าแผนควรจะบรรลุผลอะไร ในขณะที่มีการทำคำขอดังกล่าว หากมีการทำแผนไปโดยไม่ได้มีการปรึกษากับเจ้าหนี้ผู้มีส่วนได้เสียอื่น แต่ได้ทำเป็นแผนฉบับสมบูรณ์เป็นที่สุดแล้ว แผนดังกล่าวอาจไม่ได้รับความเห็นชอบจากเจ้าหนี้ไม่อาจดำเนินการได้สำเร็จ กฎหมายอื่นๆ จำนวนมากได้กำหนดให้มีการหารือเสนอแผนหลังจากเริ่มกระบวนการฟื้นฟูกิจการแล้ว ซึ่งจะเป็นทางเลือกที่ยืดหยุ่นกว่าเปิดโอกาสให้มีการปรึกษาหารือเจรจาต่อรองเพื่อให้แผนเป็นที่ยอมรับได้ ในขณะที่ลูกหนี้บางรายมุ่งหมายที่จะใช้กฎเกณฑ์ของกฎหมายล้มละลายไปในทางที่ผิด โดยแท้จริงแล้วลูกหนี้ไม่มีความประสงค์จะเสนอแผนหรือลูกหนี้ไม่มีความสามารถที่จะเสนอแผน แต่ต้องการเพียงประโยชน์จากการได้รับความคุ้มครองจากการถูกบังคับชำระหนี้ ประเด็นเรื่องเวลาในการเสนอนั้นอาจเกิดขึ้นในกรณีที่มีการเปลี่ยนกระบวนการจากการชำระบัญชีไปเป็นการฟื้นฟูกิจการ

2) ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้เสนอแผนการฟื้นฟูกิจการ

สำหรับประเด็นที่สองนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการฟื้นฟูกิจการอาจมีความสามารถและความรับผิดชอบที่แตกต่างกันไปในเรื่องการเจรจาและการเสนอแผนฟื้นฟูกิจการ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของกฎหมายล้มละลายที่ได้มีการกำหนดขึ้นและบทบาทที่กำหนดให้กับผู้แทนในคดีล้มละลาย ลูกหนี้และเจ้าหนี้ ยกตัวอย่างเช่น ในกฎหมายล้มละลายหลายๆ ฉบับ

บุคคลที่กล่าวมาข้างต้น จะเป็นผู้ที่มีหน้าที่ในการประสานงานเพื่อเจรจาเสนอแผน ทั้งนี้ ในการกำหนดว่าผู้ใดควรได้รับอนุญาตให้เป็นผู้เสนอแผนหรือผู้ใดที่มีความสามารถในการเสนอแผนนั้น ควรที่จะมีความสมดุลกัน ระหว่างความเป็นอิสระของผู้ที่จะเสนอแผน เช่นทุกฝ่ายควรจะสามารถเสนอแผนได้หรือไม่ หรือบุคคลดังกล่าวควรทำการเสนอแผนในเวลาเดียวกันหรือไม่หรือข้อเสนอของฝ่ายต่าง ๆ ควรจะต่อเนื่องกันขึ้นอยู่กับความเป็นไปได้ในการยอมรับแผนที่เสนอหรือไม่กับข้อจำกัดของขั้นตอนในเรื่องการ ออกเสียง เห็นชอบด้วยแผน เช่น เจ้าหน้าที่ทุกรายควรมีบทบาทในการกำหนดแผนที่เจ้าหน้าที่จะต้องเห็นชอบหรือไม่ กำหนดระยะเวลาในการเจรจาและเสนอแผน การแก้ไขแผนการพิจารณาตามขั้นตอนอื่น การดำเนินการที่ยืดหยุ่นอันตรงกันข้ามกับการมีข้อจำกัดนั้น ในการดำเนินการจะทำให้สามารถเกิดความสมดุลนี้ได้ ทั้งนี้กฎหมายล้มละลายควรจะกำหนดแนวทางที่เพียงพอเพื่อให้สามารถเสนอแผนที่ปฏิบัติได้จริงแม้ว่าจะมีเรื่องเกี่ยวกับประสิทธิภาพ ความแน่นอน และสิ่งที่จะอาจคาดเดาได้ รวมทั้งความคืบหน้าของกระบวนการในเวลาที่เหมาะสม

3) ข้อเสนอของลูกหนี้

หากมีการเสนอแผนก่อนเริ่มกระบวนการฟื้นฟูกิจการ โดยส่วนใหญ่ลูกหนี้จะเป็นผู้เสนอแผน แต่ทั้งนี้อาจเกี่ยวข้องกับการเจรจากับเจ้าหน้าที่กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือหลายกลุ่ม ซึ่งอาจเจรจาและเห็นชอบกับแผน และจะต้องได้รับการยอมรับจากเจ้าหน้าที่รายอื่นหรือการดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ที่เหลือ หากมีการเสนอแผนหลังจากเริ่มดำเนินการกระบวนการทางกฎหมายในกฎหมายล้มละลายบางฉบับจะกำหนดว่าลูกหนี้ควรจะเป็นผู้เสนอแผนและบางครั้งจะกำหนดว่าลูกหนี้ควรดำเนินการดังกล่าวร่วมกับฝ่ายอื่นๆ เช่น ผู้แทนในคดีล้มละลาย เจ้าหน้าที่ ผู้รับมอบอำนาจนักบัญชี หรือที่ปรึกษาด้านการเงิน การดำเนินการที่ลูกหนี้มีส่วนร่วมอาจมีข้อได้เปรียบในแง่ที่จะกระตุ้นให้ลูกหนี้อยากจะเริ่มกระบวนการฟื้นฟูกิจการตั้งแต่ช่วงแรกๆ ความคุ้นเคยของลูกหนี้ในธุรกิจและความรู้ของลูกหนี้เกี่ยวกับขั้นตอนที่จำเป็นเพื่อให้กิจการที่เป็นหนี้ต้องดำเนินต่อไปได้ให้มากที่สุด หากแผนฟื้นฟูกิจการเห็นว่ากิจการของลูกหนี้ยังดำเนินต่อไปได้ อิสระของลูกหนี้ในเรื่องนี้อาจจำเป็นต้องนำไปชั่งน้ำหนักกับความจำเป็นที่จะทำให้เจ้าหน้าที่มีความมั่นใจในตัวลูกหนี้ นอกจากนี้ ประโยชน์ขึ้นอยู่กับบุคลากรที่เป็นผู้บริหารสำคัญของลูกหนี้ เช่น ความซับซ้อนของธุรกิจ หรือเป็นการยากที่จะเปลี่ยนให้ผู้อื่นเข้าแทนที่ในระยะเวลาอันสั้น

กฎหมายล้มละลายบางฉบับให้โอกาสลูกหนี้แต่เพียงผู้เดียวในการเสนอแผนตามระยะเวลาที่กำหนด ในขณะที่กฎหมายอื่นบางฉบับใช้การดำเนินการ ซึ่งการดำเนินการนั้นจำกัดโอกาสของลูกหนี้ในการยื่นขอฟื้นฟูกิจการแต่เพียงผู้เดียว ศาลอาจมีอำนาจขยายระยะเวลาออกไปหากลูกหนี้สามารถแสดงให้เห็นว่าการขยายระยะเวลาดังกล่าวมีเหตุผลอันควรและมีช่องทางว่า

แผนฟื้นฟูกิจการที่เสนอจะประสบความสำเร็จ ทั้งนี้ผู้อื่นก็สามารถเสนอแผนฟื้นฟูกิจการได้ หากกำหนดเวลาของลูกหนี้ในการยื่นขอฟื้นฟูกิจการแต่เพียงผู้เดียวได้สิ้นสุดลง

หากแผนต้องได้รับความเห็นชอบจากเจ้าหนี้จะมีความเสี่ยงว่าการฟื้นฟูกิจการจะล้มเหลวจากแผนที่ถูกหนี้เสนอไม่เป็นที่ยอมรับ ยกตัวอย่างเช่น เจ้าหนี้อาจมีความประสงค์ที่จะอนุมัติแผนที่ตัดสิทธิผู้ถือหุ้นของลูกหนี้จากผลประโยชน์ในการควบคุมหุ้นในธุรกิจ และตัดสิทธิผู้บริหารจากความรับผิดชอบทางการบริหาร หากลูกหนี้มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการเสนอแผน และปฏิเสธที่จะพิจารณาดำเนินการดังกล่าวก็มีความเป็นไปได้ว่าการฟื้นฟูกิจการจะล้มเหลว ซึ่งจะส่งผลร้ายต่อทั้งเจ้าหนี้ พนักงานและตัวลูกหนี้เอง ดังนั้นเพื่อจัดการกับเรื่องนี้กฎหมายล้มละลายบางฉบับจะกำหนดให้ลูกหนี้ประสานงานและเจรจากับเจ้าหนี้ในการเตรียมแผนหากลูกหนี้ไม่สามารถเสนอแผนที่ได้รับการยอมรับก่อนสิ้นสุดระยะเวลาที่กำหนดไว้ เจ้าหนี้จะมีสิทธิเสนอแผน (อาจทำได้ผ่านคณะกรรมการเจ้าหนี้) วิธีนี้อาจเป็นทางเลือกเพื่อให้เกิดการประนีประนอมระหว่างผู้เกี่ยวข้องได้

4) ข้อเสนอของผู้แทนในคดีล้มละลาย

การดำเนินการอีกอย่างหนึ่งที่กฎหมายล้มละลายหลายฉบับนำมาใช้คือให้สิทธิผู้แทนในคดีล้มละลายเป็นผู้เสนอแผนไม่ว่าจะเป็นเพื่อเป็นทางเลือกให้กับการเสนอแผนของลูกหนี้หรือเจ้าหนี้หรือเป็นมาตรการเพิ่มเติม เนื่องจากผู้แทนในคดีล้มละลายจะมีโอกาสได้รับทราบเกี่ยวกับธุรกิจของลูกหนี้หลังจากเริ่มกระบวนการฟื้นฟูจึงสามารถที่จะกำหนดมาตรการเพิ่มเติมเนื่องจากผู้แทนในคดีล้มละลาย อาจจะได้รับมอบให้อำนวยความสะดวกในการเจรจาต่อรองระหว่างลูกหนี้และเจ้าหนี้เกี่ยวกับแผนฟื้นฟูกิจการ ความสำคัญในการกำหนดการมีส่วนร่วมของผู้แทนในคดีล้มละลายจะขึ้นอยู่กับกฎหมายที่กำหนดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในข้อกำหนดเกี่ยวกับการเห็นชอบของแผนโดยเจ้าหนี้หรือศาลอาจจำเป็นต้องให้ข้อมูลทางกฎหมายอย่างเพียงพอเพื่อให้แผนที่เสนอได้รับความเห็นชอบ ในกรณีนี้ผู้แทนในคดีล้มละลายก็ควรจะมีโอกาสพิจารณาแผนก่อนที่จะส่งให้กับเจ้าหนี้หรือบุคคลอื่นเพื่อทำการพิจารณาเห็นชอบ ซึ่งข้อนี้จะไม่นำมาใช้พิจารณาหากแผนไม่จำเป็นต้องได้รับความเห็นชอบจากเจ้าหนี้ โดยศาลเป็นเพียงผู้เดียวที่จะเห็นชอบแผนได้

5) กำหนดเวลาเพื่อเสนอแผน

กฎหมายล้มละลายบางฉบับได้กำหนดระยะเวลาที่จะเสนอแผนหลังเริ่มกระบวนการกำหนดเวลาดังกล่าวจะนำมาใช้บังคับเป็นการเฉพาะกับการเสนอแผนโดยลูกหนี้หรือโดยบุคคลอื่นโดยทั่วไป ยกตัวอย่างเช่น กฎหมายฉบับหนึ่งกำหนดให้ลูกหนี้ทำการเสนอแผนภายในระยะเวลา 120 วัน ซึ่งเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาดังกล่าวบุคคลอื่น สามารถเสนอแผนได้โดยไม่มี การกำหนดระยะเวลาไว้ ตัวอย่างเวลาที่มักใช้ในการเจรจาและเสนอแผนจะมีตั้งแต่ 35 วัน – 120 วัน

หลังจากเริ่มกระบวนการ ในขณะที่กฎหมายบางฉบับมีบทบัญญัติให้ศาลสามารถขยายหรือลดกำหนดระยะเวลาดังกล่าวลงได้ในบางกรณี แม้ข้อจำกัดของระยะเวลาดังกล่าวอาจทำให้ไม่มีความยืดหยุ่นและทำให้เกิดข้อจำกัดในกำหนดระยะเวลาที่ไม่แน่นอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในคดีสำคัญซึ่งการเจรจาและการเสนอแผนอาจต้องใช้เวลาานกว่านั้นเช่น 12 เดือน ความเสี่ยงที่ว่า การดำเนินการล้มละลายจะไม่สามารถทำตามกำหนดเวลาได้ด้วยสาเหตุต่างๆ เช่น ขาดความพร้อมทางด้านปัจจัยต่างๆ เป็นต้น โดยเฉพาะหากไม่มีบทลงโทษที่เหมาะสม วิธีการหนึ่งที่จะใช้รับมือกับความยืดหยุ่นดังกล่าวก็โดยกำหนดให้ศาลสามารถขยายระยะเวลาได้ โดยทั้งนี้การขยายระยะเวลาดังกล่าวก็ต้องมีกำหนดเวลาไม่ให้มีการขยายระยะเวลาโดยไม่จำกัด ข้อได้เปรียบในการดำเนินการดังกล่าวก็คือผู้ที่ขอขยายระยะเวลาจะต้องแสดงให้เห็นว่าการขยายระยะเวลาดังกล่าวเป็นเรื่องจำเป็น ยกตัวอย่างเช่นมีเหตุผลอันควรในความล่าช้าที่เกิดขึ้น เช่นมีความจำเป็นต้องเจรจากับเจ้าหนี้อีกหรือได้รับการประเมินหรือรายงานจากที่ปรึกษาฯ ทั้งนี้ ความล่าช้าดังกล่าวจะต้องไม่ก่อผลเสียให้กับผลประโยชน์ของฝ่ายอื่นและหากได้รับขยายระยะเวลาดังกล่าวจะทำให้มีช่องทางในการเสนอแผนที่จะเจ้าหนี้จะเห็นชอบ

3.1.1.3 แผนฟื้นฟูกิจการ

ผลของแผนฟื้นฟูกิจการจะขึ้นอยู่กับสิ่งที่สามารถเป็นไปได้ ซึ่งก็คือแผนและลูกหนี้จะสามารถทำได้สำเร็จหรือไม่ โดยอาศัยข้อเท็จจริง เหตุการณ์และข้อสันนิษฐานที่มีเหตุผลอันควรเป็นหลัก การจะตัดสินว่าแผนจะสำเร็จหรือไม่นั้นทำให้เกิดประเด็นที่เกี่ยวข้องสองประการคือ เนื้อหาของตัวแผนประการหนึ่งและข้อเสนอของแผนอีกประการหนึ่ง ซึ่งประเด็นที่สองนี้ได้แก่วิธีการยื่นข้อเสนอและอธิบายต่อเจ้าหนี้เพื่อขอความสนับสนุน

1) เนื้อหาของแผนฟื้นฟูกิจการ

คำถามที่ว่าจะต้องมีข้อความใดอยู่ในแผนบ้างนั้นจะเกี่ยวข้องกับขั้นตอนในการพิจารณาเห็นชอบด้วยแผนเป็นอย่างมาก กล่าวคือ เจ้าหนี้รายใดจะต้องเป็นผู้เห็นชอบแผนดังกล่าว จำนวนผู้ที่ต้องเห็นชอบแผน ผลของแผนเมื่อได้รับความเห็นชอบซึ่งก็คือแผนดังกล่าวจะผูกพันเจ้าหนี้ที่ไม่เห็นชอบแผนเจ้าหนี้ที่มีประกันหรือไม่และผู้ใดมีหน้าที่ในการดำเนินการตามแผนและบริหารจัดการต่อไปกับลูกหนี้ และแผนจำเป็นต้องได้รับการรับรองจากศาลหรือไม่ กฎหมายล้มละลายหลายฉบับมีบทบัญญัติเกี่ยวกับเนื้อหาของแผนฟื้นฟูกิจการ โดยบางฉบับกล่าวถึงเนื้อหาของแผนโดยระบุถึงหลักเกณฑ์ทั่วไป อาทิเช่น ข้อกำหนดว่าแผนฟื้นฟูกิจการควรเปิดเผยข้อมูลอย่างพอเพียงและชัดเจนเกี่ยวกับสภาพการเงินของลูกหนี้ และการเปลี่ยนแปลงสิทธิทางกฎหมาย ซึ่งได้เสนอไว้ในแผนแก่ทุกฝ่าย หรือโดยการระบุถึงข้อกำหนดอย่างต่ำ อาทิเช่น

แผนจะต้องจัดให้มีการชำระเงินแก่สิทธิเรียกร้องลำดับก่อน ทั้งนี้ พึงสังเกตว่าแผนจะต้องไม่เปลี่ยนแปลงหรือมีผลกระทบต่อสิทธิของเจ้าหนี้ทุกกลุ่ม

ในเรื่องที่ว่าต้องระบุนายละเอียดยใดเกี่ยวกับสภาพทางการเงินของลูกหนี้และข้อเสนอที่อาจมีอยู่ในแผนดังกล่าว กฎหมายฉบับอื่นอาจกำหนดข้อกำหนดที่เฉพาะเจาะจงมากกว่า ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการเงินของลูกหนี้อาจรวมถึง รายการเกี่ยวกับทรัพย์สินและหนี้สิน รายการเกี่ยวกับกระแสเงินสด และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุที่ลูกหนี้มีสภาพการณดังกล่าว ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อเสนอของแผนอาจรวมถึง รายละเอียดของประเภทของสิทธิเรียกร้อง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของแผนและพฤติกรรมของลูกหนี้ สิทธิเรียกร้องที่ต้องเปลี่ยนแปลงหรือได้รับผลกระทบจากแผนการดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับแต่ละกลุ่มเจ้าหนี้ตามแผน การดำเนินการต่อหรือปฏิเสธสัญญาที่ยังมิได้ดำเนินการจนเสร็จสิ้น การดำเนินการกับการเช่าที่ยังไม่สิ้นสุดระยะเวลา มาตรการการเตรียมการเพื่อจัดการกับทรัพย์สินของลูกหนี้ เช่น การโอน การชำระบัญชี หรือการยึด หน่วยงานขายหรือการดำเนินการอย่างอื่นกับทรัพย์สินที่มีภาระผูกพัน กระบวนการเปิดเผยและรับรองสิทธิของข้อเรียกร้องที่ถูกต้องได้แก่เพื่อมีส่วนร่วมในการออกเสียงและบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิเรียกร้องที่ถูกต้องได้แก่ที่จะต้องตัดสินใจ การจัดการเกี่ยวกับบุคคลากรของลูกหนี้ ค่าตอบแทนผู้บริหารของลูกหนี้ การดำเนินการตามแผนในเรื่องการให้ความสนับสนุนทางการเงิน การขยายวันครบกำหนดหรือการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ย หรือข้อกำหนดอื่นของสิทธิที่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน บทบาทของลูกหนี้ในการดำเนินการตามแผนฟื้นฟูและการกำหนดตัวผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารธุรกิจของลูกหนี้ในภายหน้าการตกลงในเรื่องสิทธิเรียกร้องและจำนวนเงินที่เจ้าหนี้จะได้รับชำระจากการฟื้นฟูจะมากกว่าเงินที่จะได้จากการชำระบัญชีอย่างไร การชำระดอกเบี้ยตามสิทธิเรียกร้อง การจัดสรรทรัพย์สินบางส่วนหรือทั้งหมดระหว่างผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินดังกล่าว การเปลี่ยนตราสารหรือเอกสารที่เป็นการจัดตั้งลูกหนี้ (เช่น การเปลี่ยนข้อบังคับบริษัท) หรือ โครงสร้างทุนของลูกหนี้ หรือการรวมกิจการของลูกหนี้กับบุคคลหรือกลุ่มบุคคล เกณฑ์ที่จะทำให้สามารถดำเนินกิจการตามแผนและระยะเวลาการดำเนินการตามแผนรวมทั้งระยะเวลาสูงสุดตามกฎหมายในบางกรณี

แทนที่จะระบุนายละเอียดยทั้งหมดซึ่งจะรวมอยู่ในแผนฟื้นฟูกิจการ กฎหมายล้มละลายควรจะระบุเนื้อหาอย่างน้อยที่แผนฟื้นฟูควรมี โดยมุ่งให้ความสำคัญกับวัตถุประสงค์หลักของแผนและขั้นตอนในการดำเนินการตามแผน ตัวอย่างเช่นกฎหมายล้มละลายสามารถกำหนดให้มีรายละเอียดเกี่ยวกับกลุ่มเจ้าหนี้การแก้ไขความเสียหายที่แต่ละกลุ่มจะได้รับตามแผน ข้อกำหนดเงื่อนไขของแผน (เช่นเรื่องสัญญาต่าง ๆ และบทบาทของลูกหนี้ที่มีอยู่ต่อ) และสิ่งที่จำเป็นเกี่ยวกับ

การดำเนินการตามแผน (เช่นการขายทรัพย์สินหรือส่วนของกิจการ การขยายวันครบกำหนด การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทุนของกิจการและการกำกับดูแลการดำเนินการตามแผน)

นอกจากนี้ เนื้อหาของแผนยังก่อให้เกิดประเด็นเกี่ยวข้องกับกฎหมายอื่น อีกด้วย ยกตัวอย่างเช่น หากกฎหมายของประเทศไม่อนุญาตให้มีการแปลงหนี้เป็นทุนจะไม่สามารถให้ความเห็นชอบแผนที่กำหนดให้มีการแปลงหนี้เป็นทุนได้ เนื่องจากการแปลงหนี้เป็นทุน ก็อาจเป็นปัจจัยสำคัญในการฟื้นฟูกิจการจึงจำเป็นต้องยกเว้นข้อห้ามดังกล่าวไว้อย่างน้อยในเรื่อง การล้มละลาย ในกรณีที่มิชอบด้วยกฎหมายที่อยู่ในแผนและได้รับความเห็นชอบ เช่นเดียวกันหากแผน ถูกจำกัดโดยผลของกฎหมายอื่นนอกเหนือจากกฎหมายล้มละลายเพื่อให้มีการยกหนี้หรือขยาย ระยะเวลาถึงกำหนดออกไปเท่านี้คงเป็นการยากที่จะได้รับความเห็นชอบจากเจ้าหนี้ คดีล้มละลาย บางคดีได้ยกประเด็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างกฎหมายล้มละลายและกฎหมายอื่นซึ่งเป็น ประเด็นที่ตรงไปตรงมาและไม่เป็นที่โต้แย้ง ในขณะที่บางคดีอาจยกประเด็นปัญหาที่ซับซ้อนกว่า ซึ่งอาจรวมถึงข้อกำหนดเกี่ยวกับการลงทุนของต่างชาติและการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินตรา ต่างประเทศ (โดยเฉพาะคดีที่เจ้าหนี้หลายรายไม่ได้เป็นผู้ที่อยู่อาศัยในประเทศดังกล่าว) หรือ การดำเนินการกับลูกจ้างตามกฎหมายการว่าจ้างหากการฟื้นฟูกิจการอาจทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงข้อตกลงในการต่อรองหรือปัญหาเกี่ยวกับกฎหมายภาษี

ประเด็นดังกล่าวมีวิธีดำเนินการที่แตกต่างกันไป ในบางประเทศกฎหมาย ล้มละลายจะอยู่ภายใต้ข้อจำกัดที่มีอยู่ในกฎหมายอื่นและจะมีผลให้มีการจำกัดทางเลือกในการฟื้นฟู กิจการ ในขณะที่กฎหมายล้มละลายบางฉบับอนุญาตเกี่ยวกับข้อจำกัดที่ว่า เช่นข้อจำกัดเกี่ยวกับการ จำหน่ายทรัพย์สินของลูกหนี้ลำดับการชำระหนี้ก่อนจากการจัดสรรทรัพย์สินดังกล่าวจะยกเลิกไปใน บางกรณี อาทิเช่น หากเจ้าหนี้เห็นชอบ จึงควรที่จะพิจารณาข้อจำกัดในกฎหมายอื่นซึ่งจะมีผลต่อ กฎหมายล้มละลายเพื่อทำการกำหนดแผนฟื้นฟูกิจการ และจะมีผลต่อกฎหมายอื่นเพื่อให้เกิดความ โปร่งใสและคาดการณ์ได้ และหากสามารถทำได้ควรระบุถึงผลกระทบของกฎหมายเหล่านั้น

2) ข้อมูลที่ประกอบมากับแผนฟื้นฟูกิจการ

ข้อมูลที่น่ามาใช้ประกอบกับแผนฟื้นฟูกิจการ เจ้าหนี้และผู้มีส่วนได้เสียอื่นๆ (เช่น ผู้ถือหุ้น) ซึ่งอาจต้องออกเสียงเกี่ยวกับแผนจำเป็นต้องแน่ใจว่าสิ่งที่เสนอในแผนนั้นมีความ เป็นไปได้และไม่ได้ตั้งอยู่บนสมมติฐานผิด ๆ และต้องแน่ใจว่าการดำเนินการตามแผนจะไม่ทำให้ ลูกหนี้รับภาระเกี่ยวกับหนี้มากเกินไป เพื่อให้การพิจารณาดังกล่าวเป็นไปได้โดยสะดวก เจ้าหนี้และผู้มีส่วนได้เสียอื่นจำเป็นต้องให้ข้อมูล ซึ่งชี้แจงข้อเสนอกของแผนผลกระทบของข้อเสนอดังกล่าวต่อสิทธิและข้อเรียกร้อง ในการดังกล่าวจึงอาจส่งแผนเป็นไปได้โดยสะดวก ในกรณีที่ ผู้แทนในคดีล้มละลายไม่ได้เกี่ยวข้องกับการเสนอแผนหรือการจัดเตรียมคำแถลงดังกล่าว กฎหมาย

ควรกำหนดให้ผู้แทนในคดีล้มละลายแสดงความเห็นพร้อมกับเอกสารทั้งสองอย่าง ในกรณีที่เจ้าหนี้และผู้มีส่วนได้เสียอื่นไม่เห็นพ้องกับการประมาณการดังกล่าวหรือไม่เชื่อถือในข้อมูลดังกล่าวสามารถนำความเห็นดังกล่าวมาพิจารณาในระหว่างการให้ความเห็นชอบโดยอนุญาตให้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงแผนตามที่เสนอหรือในระหว่างขั้นตอนการรับรอง (หากกฎหมายล้มละลายกำหนดให้ต้องมีการรับรองแผน)

กฎหมายล้มละลายหลายฉบับจะมีบทบัญญัติระบุรายละเอียดที่จะต้องให้กับเจ้าหนี้และผู้มีส่วนได้เสียอื่นเพื่อให้บุคคลดังกล่าวสามารถประเมินแผนได้อย่างถูกต้อง โดยข้อมูลดังกล่าวจะรวมอยู่ในแผนหรืออยู่ในคำแถลงแยกต่างหากก็ได้ ข้อกำหนดในการให้ข้อมูลดังกล่าวซึ่งได้รับการสนับสนุนด้วยวิธีการที่เหมาะสมในการได้รับข้อมูลจะตอบสนองวัตถุประสงค์หลักของความโปร่งใสและจะช่วยให้เจ้าหนี้เกิดความเชื่อมั่นต่อกระบวนการล้มละลาย อย่างไรก็ตามอาจจำเป็น ต้องชั่งน้ำหนักระหว่างปัญหาเกี่ยวกับความลับซึ่งเกิดขึ้นจากการได้รับทราบข้อมูลด้านการเงินและการค้าซึ่งเกี่ยวข้องกับลูกหนี้ อาจเป็นเรื่องละเอียดอ่อน แม้ว่าในกรณีที่ในที่สุดข้อมูลดังกล่าวอาจจะเป็นสาธารณสมบัติโดยการเห็นชอบหรือรับรองแผนของศาลกฎหมายสามารถจัดการกับปัญหาดังกล่าวได้ด้วยการกำหนดให้มีข้อผูกพันในการรักษาความลับซึ่งนำมาใช้กับลูกหนี้ เจ้าหนี้ ผู้แทนในคดีล้มละลาย และผู้มีส่วนได้เสียรายอื่นข้อกำหนดในการให้ข้อมูลไม่ควรจะถูกนำไปใช้ในทางที่ผิดโดยการให้ข้อมูลที่ไมเกี่ยวข้องกับประเมินแผนฟื้นฟู โดยควรจะไปอยู่ที่ข้อมูลที่จำเป็นในแต่ละกรณีเพื่อประเมินข้อเสนอซึ่งบรรจุอยู่ในแผน

ทั้งนี้ กฎหมายล้มละลายควรกำหนดข้อมูลขั้นต่ำที่จะต้องให้ไว้ในคำแถลงเปิดเผยข้อมูลซึ่งอาจเป็นข้อมูลที่เกี่ยวกับสภาพการเงินของลูกหนี้รวมทั้งรายการด้านทรัพย์สินและหนี้สินข้อมูลที่ไม่ได้เป็นข้อมูลทางการเงินซึ่งอาจมีผลกระทบกับผลประกอบการในภายหน้าของลูกหนี้(เช่นการได้สิทธิบัตรใหม่) แผนโดยสรุป การเปรียบเทียบสิ่งที่แผนเสนอให้กับเจ้าหนี้และสิ่งที่เจ้าหนี้สามารถคาดได้ว่าจะได้รับจากการชำระบัญชี โดยมีหลักสำคัญว่าธุรกิจของลูกหนี้จะสามารถดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่องและได้รับการฟื้นฟู ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการออกเสียงซึ่งใช้ในการเห็นชอบแผน และข้อมูลที่แสดงว่าได้มีการจัดหาอย่างเพียงพอเพื่อให้มีการชดใช้หนี้สินตามที่กำหนดไว้ในแผน และแสดงว่าลูกหนี้จะต้องมีกระแสเงินสดเพื่อชำระหนี้ตามที่กำหนดไว้ในแผน

3.1.1.4 การเห็นชอบแผนฟื้นฟูกิจการ

ในการกำหนดบทบัญญัติในกฎหมายล้มละลายเกี่ยวกับการเห็นชอบแผนฟื้นฟู จำเป็นต้องมีการพิจารณาถึงประเด็นหลายประเด็น อาทิเช่น ประเด็นว่าเจ้าหนี้และผู้ถือหุ้นทั้งปวงมีสิทธิออกเสียงเกี่ยวกับแผนหรือไม่ ประเด็นว่าการออกเสียงเห็นชอบแผนควรดำเนินการในกลุ่มต่างหรือไม่ และการชำระหนี้ให้กับเจ้าหนี้ซึ่งสิทธิของตนเปลี่ยนแปลงหรือได้รับผลกระทบจากแผน

รวมทั้งเจ้าหน้าที่มีประกันจะถูกผูกพัน โดยเฉพาะเมื่อบุคคลดังกล่าวมีสิทธิออกเสียงในแผนดังกล่าว เจ้าหน้าที่มีประกันควรออกเสียงแตกต่างจากเจ้าหน้าที่ไม่มีประกัน เจ้าหน้าที่ในกลุ่มเดียวกันควรได้รับการชำระหนี้ที่เหมือนกันตามแผน เจ้าหน้าที่ที่คัดค้านแผนซึ่งถูกผูกพัน โดยแผนควรได้รับการชำระหนี้ตามที่ตนจะได้รับในกระบวนการชำระบัญชีเป็นอย่างน้อย

วัตถุประสงค์เบื้องต้นของการจัดกลุ่มสิทธิเรียกร้องก็คือเพื่อให้เป็นไปตามข้อกำหนดในการปฏิบัติต่อเจ้าหน้าที่อย่างยุติธรรมและเท่าเทียมกัน ให้มีการดำเนินกับสิทธิเรียกร้องในลักษณะเดียวกันที่เหมือนกันและให้เจ้าหน้าที่ทุกรายในแต่ละกลุ่มอยู่ภายใต้ข้อกำหนดเดียวกันของแผนฟื้นฟูกิจการ การดำเนินงานดังกล่าวเป็นวิธีที่จะทำให้สิทธิเรียกร้องลำดับก่อนได้รับการปฏิบัติตามลำดับการชำระหนี้ก่อนซึ่งกำหนดขึ้นตามกฎหมายล้มละลาย อีกทั้งยังทำให้ง่ายต่อการปฏิบัติต่อสิทธิเรียกร้องของเจ้าหน้าที่หลักซึ่งสามารถถูกโน้มน้าวให้รับการปฏิบัติที่แตกต่างจากเจ้าหน้าที่ไม่มีประกันดังกล่าวเพื่อให้แผนเป็นไปได้ อย่างไรก็ตามการจัดกลุ่มสามารถเพิ่มความซับซ้อนค่าใช้จ่ายของกระบวนการล้มละลายได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่ามีกำหนดกลุ่มมากแค่ไหน วิธีการที่จะทำให้เจ้าหน้าที่ซึ่งควรได้รับการชำระหนี้เป็นพิเศษไม่ถูกบีบบังคับโดยการโต้แย้งการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่ข้างมากในศาลในกรณีที่คุณไม่ได้รับการปฏิบัติอย่างยุติธรรมและเท่าเทียมกัน การที่มีสิทธิพิเศษดังกล่าวอาจทำให้เจ้าหน้าที่ข้างมากไม่กล้าทำข้อเสนอ ที่อาจทำให้เจ้าหน้าที่ผู้อยู่ในลำดับการชำระหนี้ก่อนเสียเปรียบอย่างไม่เป็นธรรม

3.1.1.5 การปฏิบัติต่อเจ้าหน้าที่คัดค้านแผน

สำหรับการปฏิบัติต่อเจ้าหน้าที่คัดค้านแผนนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดให้มีวิธีการกำหนดแผนซึ่งได้รับความเห็นชอบโดยเสียงส่วนใหญ่ของเจ้าหน้าที่คัดค้านแผนที่มีเสียงข้างน้อยเพื่อเพิ่มโอกาสที่การฟื้นฟูกิจการจะประสบความสำเร็จ นอกจากนี้อาจจำเป็นที่จะต้องพิจารณาว่าจะสามารถทำแผนที่ผูกพันเจ้าหน้าที่คัดค้านแผนและฝ่ายอื่นที่ได้รับผลกระทบหรือไม่ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวิธีที่เลือกใช้ในการออกเสียงเกี่ยวกับแผนและขึ้นอยู่กับว่าเจ้าหน้าที่ออกเสียงตามกลุ่มหรือไม่

หากแผนสามารถผ่านความเห็นชอบและบังคับใช้กับผู้คัดค้านแผนได้ก็จำเป็นต้องดำเนินการให้เนื้อหาของแผนกำหนดความคุ้มครองที่เหมาะสมให้กับผู้คัดค้านแผน และดำเนินการให้สิทธิของบุคคลดังกล่าวไม่ถูกรบกวน กฎหมายอาจกำหนดว่าแผนไม่สามารถผูกพันเจ้าหน้าที่คัดค้านแผนได้ เว้นแต่เจ้าหน้าที่คัดค้านแผนจะได้รับการยืนยันว่าจะได้รับการปฏิบัติบางประการ เป็นต้น ในหลักการทั่วไปการปฏิบัติดังกล่าวอาจได้แก่เจ้าหน้าที่ดังกล่าวจะได้รับการชำระหนี้ตามแผนเท่าที่จะได้รับในกระบวนการชำระบัญชีเป็นอย่างน้อย

3.1.1.6 ขั้นตอนการเห็นชอบแผน

กฎหมายล้มละลายหลายฉบับกำหนดให้มีการเรียกประชุมวิสามัญเจ้าหนี้เพื่อออกเสียงเกี่ยวกับแผนฟื้นฟูและกำหนดว่าแผนดังกล่าว (รวมทั้งข้อมูลหรือคำแถลงเปิดเผยข้อมูล) จะต้องมอบให้กับเจ้าหนี้และผู้มีส่วนได้เสียอื่น (รวมทั้งผู้ถือหุ้น) ซึ่งมีสิทธิออกเสียงในการประชุมดังกล่าวภายในกำหนดเวลาก่อนที่จะมีการเรียกประชุม กฎหมายบางฉบับกำหนดให้ทำการออกเสียงด้วยตัวเองในการประชุมผู้ถือหุ้น ในขณะที่กฎหมายบางฉบับอนุญาตให้ทำการออกเสียงทางไปรษณีย์หรือมอบฉันทะให้ผู้อื่นออกเสียง เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับการออกเสียงด้วยตัวเอง มอบฉันทะให้ผู้อื่นออกเสียงหรือออกเสียงผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้

ประเด็นอื่นที่ต้องพิจารณาเกี่ยวกับการเห็นชอบแผน ได้แก่ ประเด็นว่าเจ้าหนี้และผู้มีส่วนได้เสียรายอื่นควรออกเสียงตามกลุ่มและตามสิทธิของตนหรือไม่ การยอมรับหรือการยอมรับแบบมีเงื่อนไขของข้อเรียกร้อง ซึ่งจะต้องพิจารณาเพื่อกำหนดว่า ได้มีสิทธิการออกเสียงข้างมากตามจำนวนตามที่กำหนดหรือไม่ เจ้าหนี้มีประกันมีสิทธิออกเสียงหรือไม่ การออกเสียงของสิทธิเรียกร้องในลำดับก่อนจะได้รับการพิจารณาในการกำหนดเสียงข้างมากที่ต้องได้รับการออกเสียงหรือไม่ ผู้มีส่วนได้เสียรายใดนอกเหนือจากเจ้าหนี้มีสิทธิออกเสียงเห็นชอบแผนหรือไม่ และวิธีที่จะปฏิบัติต่อเจ้าหนี้ซึ่งงดออกเสียงหรือเจ้าหนี้ที่ไม่ได้เข้าร่วมขบวนการด้วยในประเด็นเหล่านี้ จะได้กล่าวต่อไป สำหรับในประเด็นสุดท้ายนั้น กฎหมายบางฉบับพิจารณาว่าผู้ซึ่งงดออกเสียงหรือผู้ที่ไม่เข้าร่วมในขบวนการด้วยถือเป็นการออกเสียงไม่ยอมรับแผน ซึ่งวิธีการดังกล่าวอาจมีผลต่อสิทธิเจ้าหนี้ผู้ซึ่งเข้าร่วมและออกเสียงเห็นชอบและในทางปฏิบัติอาจทำให้เกิดความยุ่งยากอย่างมากที่จะได้รับเสียงข้างมากที่เห็นชอบแผน เพื่อเป็นทางเลือกในเรื่องดังกล่าวประเทศหลายประเทศได้ทำการอนุมัติวิธีการในการคำนวณสัดส่วนของการสนับสนุนตามที่บุคคลดังกล่าวได้เข้าร่วมในการออกเสียงจริงเป็นเกณฑ์ ซึ่งผู้ขาดประชุมหรือผู้ซึ่งงดออกเสียงอาจมีส่วนได้เสียเพียงเล็กน้อยกับกระบวนการดังกล่าว วิธีการดังกล่าวอาจมีผลให้กลุ่มเจ้าหนี้กลุ่มเล็กหรือกลุ่มเจ้าหนี้ที่ไม่มีตัวแทนได้รับผลกระทบในการฟื้นฟูกิจการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากบุคคลดังกล่าวไม่ได้อาศัยอยู่ในประเทศนั้น รวมทั้งอนุมัติวิธีการในการอำนวยความสะดวกและส่งเสริมให้มีการออกเสียงมากขึ้นเช่นการมอบฉันทะและการใช้เครื่องมือทางอิเล็กทรอนิกส์

นอกจากนี้ กฎหมายล้มละลายบางฉบับยังใช้สมมติฐานในการทำให้กระบวนการออกเสียงเป็นไปอย่างง่ายดาย ในกรณีที่แผนยกเลิกสิทธิเรียกร้องของเจ้าหนี้หรือเจ้าของหุ้นรายใด (และบุคคลดังกล่าวจะไม่ได้รับอะไรเลยตามแผน) ก็สามารถคาดเดาได้ว่าบุคคลผู้นั้นจะออกเสียงไม่เห็นชอบแผน ในทางตรงกันข้ามหากแผนมิได้เปลี่ยนแปลงหรือมีผลกระทบต่อสิทธิเรียกร้องหรือกำหนดว่าจะได้รับการชำระหนี้คืนเต็มจำนวนก็สามารถสันนิษฐานว่าแผนดังกล่าวจะได้รับ

เสียงสนับสนุน นอกจากนี้การใช้ข้อสันนิษฐานดังกล่าวยังจะช่วยลดความจำเป็นในการให้คำบอกกล่าวและข้อมูลแก่เจ้าหนี้หรือผู้มีส่วนได้เสียดังกล่าว

ในกรณีที่กฎหมายล้มละลายอนุญาตให้เจ้าหนี้หรือผู้แทนในคดีล้มละลายเป็นผู้เสนอแผนและแผนดังกล่าวกำหนดให้มีการแปลงหนี้เป็นทุน หลายประเทศอนุญาตให้แผนดังกล่าวอาจทำให้ผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นเดิมในกิจการใหม่หมดลงโดยไม่ต้องได้รับคำยินยอมจากผู้ถือหุ้นดังกล่าว

3.1.2 การเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการของประเทศสหรัฐอเมริกา

กระบวนการฟื้นฟูกิจการของประเทศสหรัฐอเมริกา³ อยู่ภายใต้ Chapter 11 ใน Bankruptcy Code ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ United State Code การเริ่มต้นกระบวนการฟื้นฟูกิจการจะเริ่มต้นจากการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ต่อศาล โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1.2.1 ลักษณะหรือรูปแบบของแผนฟื้นฟูกิจการ

ลูกหนี้อาจจะยื่นคำร้องขอโดยความสมัครใจ หรือเจ้าหนี้เป็นผู้ยื่นคำร้องขอโดยที่ลูกหนี้มิได้สมัครใจ หากลูกหนี้เป็นผู้ยื่นคำร้องขอลูกหนี้จะต้องนำส่งบัญชีทรัพย์สิน หนี้สิน บัญชีเงินฝากธนาคาร งบกระแสเงินสด บัญชีรายละเอียดของสัญญาที่ลูกหนี้มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามสัญญา ส่วนลูกหนี้ที่เป็นนิติบุคคลจะต้องนำส่งบัญชีรายชื่อ ที่อยู่ของผู้ถือหุ้นต่อศาล นอกจากนี้ลูกหนี้ยังต้องนำส่งรายชื่อเจ้าหนี้ไม่มีประกันที่มีจำนวนหนี้มากที่สุด 20 อันดับแรกเพื่อไว้เลือกกรรมการเจ้าหนี้⁴

หากเป็นกรณีที่มีการยื่นคำร้องขอโดยความสมัครใจของลูกหนี้ โดยทั่วไปแล้วศาลจะสั่งอนุญาตให้เริ่มต้นกระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ได้ทันที⁵ แต่ถ้าหากเป็นการยื่นคำร้องโดยที่ลูกหนี้ไม่สมัครใจแล้ว ศาลจะยังไม่ให้ลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการจนกว่าได้ทำการไต่สวนให้ได้ความจริงตามเงื่อนไขของกฎหมายและมีคำสั่งยื่นคำร้องขอแล้ว⁶ ซึ่งเมื่อศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้แล้ว ศาลอาจจะให้ลูกหนี้ยังคงมีอำนาจในการจัดการกิจการและทรัพย์สินต่อไป (Debtor in Possession) หรืออาจจะแต่งตั้งบุคคลภายนอกผู้มีความเชี่ยวชาญให้มีอำนาจในการจัดการกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้แทนลูกหนี้ได้

³ ศศิอนงค์ จงกลณี. (2544). *การพักบังคับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการ*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 39-83.

⁴ Bankruptcy Rule 1007.

⁵ 11 U.S.C. Section 301.

⁶ 11 U.S.C. Section 303 (a) (b) (c), 303 (h).

3.1.2.2 การเสนอแผนฟื้นฟูกิจการ

การยื่นคำขอฟื้นฟูกิจการจะก่อให้เกิด กองทรัพย์สินของลูกหนี้ในการฟื้นฟูของกิจการ⁷ เป็นองค์ภาวะตามกฎหมายแตกต่างหากจากตัวลูกหนี้ โดยทรัพย์สินที่ลูกหนี้มีอยู่ก่อนยื่นคำร้องขอต้องเข้าสู่กองทรัพย์สินของลูกหนี้ในการฟื้นฟูกิจการ แต่อย่างไรก็ตามเนื่องจากจุดมุ่งหมายของการฟื้นฟูกิจการต้องการที่จะเก็บรักษาทรัพย์สินของลูกหนี้มากกว่าการขายทรัพย์สินของลูกหนี้ นั้นไปเหมือนในคดีล้มละลาย ดังนั้นการแบ่งแยกกระหว่างกองทรัพย์สินของลูกหนี้ในการฟื้นฟูกิจการกับทรัพย์สินที่ลูกหนี้ใช้ในการเริ่มต้นชีวิตใหม่ ไม่อาจที่จะแบ่งแยกออกจากกันได้ชัดเจน การฟื้นฟูกิจการทำให้ลูกหนี้ได้กลับมาครอบครองทรัพย์สินที่ลูกหนี้มีอยู่ก่อนยื่นคำร้องขอได้โดยไม่ต้องถูกเจ้าหนี้บังคับเอาไป โดยที่ลูกหนี้อาจต้องชำระหนี้บางส่วนให้แก่เจ้าหนี้โดยหักจากเงินรายได้จากการประกอบกิจการภายหลังจากการยื่นคำร้องขอ วางวงหลักประกันอื่นๆ หรือวงเงินประกันในจำนวนที่เพียงพอจะชำระหนี้ ซึ่งทำให้ลูกหนี้สามารถครอบครองทรัพย์สินและใช้สอยทรัพย์สินในกิจการของลูกหนี้ได้ในระหว่างการดำเนินการฟื้นฟูกิจการตามแผนส่วนทรัพย์สินใดที่ไม่ต้องใช้ในการฟื้นฟูกิจการตามแผนก็ต้องคืนให้ลูกหนี้ไป และหากท้ายที่สุดแล้วการฟื้นฟูกิจการสำเร็จตามแผน ลูกหนี้จะสามารถเก็บทรัพย์สินที่ใช้ในการฟื้นฟูกิจการนั้นไว้เป็นส่วนหนึ่งของทรัพย์สินของลูกหนี้ที่ใช้ในการเริ่มต้นชีวิตใหม่ได้ แต่อย่างไรก็ตามหากการฟื้นฟูกิจการไม่ประสบผลสำเร็จและลูกหนี้ต้องล้มละลาย ลูกหนี้จะไม่มีสิทธิครอบครองทรัพย์สินดังกล่าวอีกต่อไปและต้องส่งมอบทรัพย์สินนั้นให้ผู้จัดการทรัพย์สินเพื่อรวบรวมเข้ากองทรัพย์สินในคดีล้มละลายต่อไป

เมื่อเริ่มต้นกระบวนการฟื้นฟูกิจการแล้วจะมีกำหนดเวลาให้เจ้าหนี้ยื่นคำขอรับชำระหนี้เพื่อให้ลูกหนี้และเจ้าหนี้อื่นได้ตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์แห่งหนี้ที่ขอรับชำระหนี้นั้น ในกรณีที่ลูกหนี้เป็นผู้ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ ลูกหนี้อาจเสนอฟื้นฟูกิจการไปพร้อมกับคำร้องขอดังกล่าว หรืออาจเสนอแผนใน 120 วัน นับแต่วันที่ศาลอนุญาตให้มีการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ และในกรณีที่เจ้าหนี้เป็นผู้ร้องขอให้ฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ กฎหมายได้กำหนดให้ลูกหนี้แต่เพียงผู้เดียวที่มีสิทธิในการเสนอแผนฟื้นฟูกิจการได้ก่อนภายใน 120 วัน นับแต่วันที่ศาลอนุญาตให้ฟื้นฟูกิจการ หากพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้วลูกหนี้ไม่เสนอแผนฟื้นฟูกิจการ หรือในกรณีที่ลูกหนี้เสนอแผนฟื้นฟูกิจการภายในกำหนดเวลาแล้วแต่แผนไม่ได้รับการยอมรับจากเจ้าหนี้กลุ่มต่างๆ ภายใน 180 วัน นับแต่วันที่ศาลอนุญาตให้ฟื้นฟูกิจการเจ้าหนี้หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีสิทธิเสนอแผนฟื้นฟูกิจการได้ เมื่อที่ประชุมเจ้าหนี้ลงมติยอมรับแผนฟื้นฟูกิจการและศาลเห็นชอบด้วยแผนแล้ว แผนฟื้นฟูกิจการที่ได้รับการรับรองแผนแล้วแผนนั้นจะผูกพันเจ้าหนี้ทุกรายรวมทั้งลูกหนี้ด้วย และจะแทนที่สิทธิใดๆ

⁷ 11 U.S.C. Section 541.

ที่เจ้าหนี้อยู่ก่อนมีการยื่นคำร้องขอ จากนั้นลูกหนี้จะเริ่มการฟื้นฟูกิจการตามแผน ซึ่งเมื่อดำเนินการโดยเสร็จสมบูรณ์แล้วศาลจะมีคำสั่งให้ลูกหนี้ออกจากกระบวนการฟื้นฟูกิจการต่อไป

ในกระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ภายใต้ Chapter 11 ใน Bankruptcy Code ของประเทศสหรัฐอเมริกา นั้น มีมาตรการทางกฎหมายที่ห้ามมิให้เจ้าหนี้บังคับตามสิทธิของตน ในช่วงระยะเวลาที่ลูกหนี้อยู่ในกระบวนการฟื้นฟูกิจการ เป็นการระงับสิทธิในการฟ้องร้องและบังคับตามสิทธิรวมถึงระงับการดำเนินการใดๆ ในทางกฎหมายของเจ้าหนี้แต่ละรายไม่ว่าจะเป็นเจ้าหนี้มีประกันหรือไม่มีประกัน โดยกำหนดให้การใช้สิทธิของบรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลายอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดไว้เป็นพิเศษ โดยเฉพาะ จำกัดอำนาจของเจ้าของทรัพย์สินที่อยู่ในความครอบครองของลูกหนี้ในทางการค้าเรียกทรัพย์สินตามสัญญาคืนเพื่อป้องกันมิให้ทรัพย์สินที่จำเป็นต่อการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ต้องถูกแยกขึ้นขายทอดตลาดไป (price meal) ซึ่งมีผลทำให้ลูกหนี้ไม่มีปัจจัยในการดำเนินกิจการต่อไปและยังทำให้มูลค่าของทรัพย์สินของลูกหนี้ลดลงด้วยการถูกแยกจำหน่ายทีละเล็กทีละน้อย และเพื่อให้ระยะเวลาและโอกาสให้ลูกหนี้หรือผู้ทำแผนได้ตกลงจัดลำดับการชำระหนี้กับเจ้าหนี้ทั้งหลาย และจัดทำแผนฟื้นฟูกิจการโดยไม่ถูกรบกวนจากเจ้าหนี้บางรายที่ไม่ยอมเข้าตกลงด้วย เพื่อให้การฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้บรรลุผล

กระบวนการฟื้นฟูกิจการใน The United State Bankruptcy Code ของประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นมาตรการที่เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติทันทีที่มีการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการไม่ว่าจะเป็นการยื่นคำร้องขอด้วยความสมัครใจของลูกหนี้หรือไม่ก็ตาม⁸ โดยไม่คำนึงว่าเจ้าหนี้หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับลูกหนี้จะได้ทราบถึงการยื่นคำร้องขอหรือไม่

The United State Bankruptcy Code มาตรา 108 ได้มีบทบัญญัติที่ให้โอกาสเจ้าหนี้ในการที่จะฟ้องร้องให้ลูกหนี้ชำระหนี้ภายหลัง โดยได้วางหลักไว้ว่า หากหนี้ใดมีกำหนดอายุความในการฟ้องร้องบังคับคดีไว้ไม่ว่าจะเป็นอายุความที่กำหนดไว้โดยกฎหมาย หรือกำหนดโดยศาลหรือตามที่ตกลงกันไว้ในสัญญา และหนี้นั้นยังไม่ขาดอายุความก่อนที่จะมีการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ หนี้นั้นจะยังไม่ขาดอายุความจนกว่าจะถึงเวลาที่กำหนดไว้ในกฎหมายแห่งนั้นนั้น หรือภายใน 30 วัน หลังจากมีการประกาศถึงผลบังคับชำระหนี้ แล้วแต่ว่ากรณีใดเกิดขึ้นหลังสุด⁹ ดังนั้นหากเจ้าหนี้ได้รับทราบถึงผลบังคับชำระหนี้ของการพักบังคับชำระหนี้ในขณะที่หนี้ยังไม่ขาดอายุความและยังเหลือเวลาอีกมากกว่า 30 วัน เจ้าหนี้จะต้องฟ้องร้องบังคับชำระหนี้ภายในระยะเวลาที่เหลือตามกำหนดนั้น แต่อย่างไรก็ตามหากหนี้นั้นขาดอายุความไปแล้ว เมื่อการพักบังคับชำระหนี้สิ้นสุดหรือกำลังจะขาดอายุความภายใน 30 วันนับแต่ได้รับแจ้งถึง

⁸ 11 U.S.C. Section 362.

⁹ 11 U.S.C. Section 362 (c) (1) (2).

ความสิ้นผลของการพักบังคับชำระหนี้ เจ้าหนี้จะมีระยะเวลาอีก 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งถึงความสิ้นผลของการพักบังคับชำระหนี้ที่จะฟ้องร้องบังคับคดีได้

การที่เจ้าหนี้จะมีสิทธิในการฟ้องร้องบังคับชำระหนี้ภายหลังจากสิ้นผลของการพักบังคับชำระหนี้ตามมาตรา 108 ได้นั้น จะต้องเป็นกรณีที่การพักบังคับชำระหนี้สิ้นผลบังคับอันเนื่องมาจากศาลยกคำร้องขอฟื้นฟูกิจการหรือศาลมีคำสั่งอย่างใด ๆ เพื่อบรรเทาความเสียหายจากการพักบังคับชำระหนี้สิ้นผลบังคับ การที่ศาลยกเลิกการฟื้นฟูกิจการเนื่องจากการดำเนินการเสร็จตามกระบวนการแล้วและลูกหนี้หลุดพ้นจากหนี้สินทั้งปวงแล้ว เจ้าหนี้ก็ไม่อาจที่จะฟ้องร้องบังคับคดีในหนี้ดังกล่าวได้อีก¹⁰

การพักบังคับชำระหนี้ในกระบวนการฟื้นฟูกิจการของประเทศสหรัฐอเมริกา จะห้ามการกระทำใดๆ เป็นการบังคับให้ลูกหนี้ชำระหนี้ ฟ้องร้องบังคับคดีหรือดำเนินกระบวนการพิจารณาอื่นใดอันเป็นการบังคับให้ลูกหนี้ชำระหนี้ การบังคับคดีตามคำพิพากษาโดยอาศัยอำนาจทางศาล (Court enforcement) หรือการบังคับชำระหนี้ ฟ้องร้องบังคับชำระหนี้ ฟ้องร้องบังคับคดีโดยอาศัยอำนาจของเจ้าหนี้เอง (self-help enforcement) รวมถึงการก่อตั้งซึ่งสิทธิยึดหน่วงหรือหลักประกันใดๆ (security)

การพักบังคับชำระหนี้ในคดีฟื้นฟูกิจการจะห้ามมิให้เจ้าหนี้บังคับให้ลูกหนี้ชำระหนี้ ฟ้องร้องบังคับคดีหรือดำเนินกระบวนการพิจารณาอื่นใดอันเป็นการบังคับให้ลูกหนี้ชำระหนี้ การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือการบังคับคดีโดยอาศัยอำนาจของเจ้าหนี้เอง ในหนี้ที่มูลหนี้เกิดขึ้นก่อนวันยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการเท่านั้น ดังนั้นหากภายหลังจากวันยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ ผู้ทำแผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้แล้ว เจ้าหนี้สามารถบังคับชำระหนี้ หรือฟ้องร้องบังคับคดีกับลูกหนี้ได้โดยไม่อยู่ภายใต้ข้อห้ามของการพักบังคับชำระหนี้ โดยสามารถแยกพิจารณาได้ดังนี้

1) การเริ่มต้นหรือกระทำต่อไป รวมถึงการออกคำสั่งหรือการอาศัยกระบวนการใดๆ ในทางกฎหมาย ทางการปกครอง หรือการกระทำอย่างอื่นที่มีผลกระทบต่อตัวลูกหนี้ ซึ่งกระบวนการนี้อาจเริ่มต้นมาก่อนที่จะมีการยื่นคำร้องขอ หรือการบังคับให้ลูกหนี้ชำระหนี้ในหนี้ที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ยื่นคำร้องขอ¹¹ ดังนั้น เจ้าหนี้จึงถูกห้ามมิให้ฟ้องร้องลูกหนี้เป็นคดีต่อศาล การบังคับคดีตามคำพิพากษา รวมถึงการเริ่มต้นกระบวนการฟ้องคดีอย่างรวบรัดหรือการพิจารณาคดี

¹⁰ Brian A. Blum. (2006). *Bankruptcy and debtor/creditor : examples and explanation* (4th ed.). New York: Aspen Publishers, p.202.

¹¹ 11 U.S.C. Section 362 (a) (1).

โดยขาดนัด เช่น ห้ามเจ้าของที่ดินหรือเจ้าของบ้านเช่าฟ้องขับไล่ลูกหนี้และหากอยู่ระหว่างการดำเนินกระบวนการพิจารณาก็ต้องงดไว้ก่อน การห้ามฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนกรณีละเมิด เป็นต้น¹²

2) การบังคับคดีตามคำพิพากษาซึ่งศาลได้พิพากษาไว้ก่อนที่จะมีการยื่นคำร้องขอ อันมีผลบังคับกับตัวลูกหนี้หรือทรัพย์สินของลูกหนี้¹³ ซึ่งได้แก่ การขอออกหมายบังคับคดีแต่งตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดี การยึดอายัดทรัพย์สินของลูกหนี้ รวมไปถึงการขายทอดตลาดทรัพย์สินดังกล่าวด้วย

3) การกระทำใดๆ อันเป็นการเข้าครอบครองทรัพย์สินของลูกหนี้หรือเข้าไปจัดการหรือควบคุมการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้¹⁴ ไม่ว่าจะโดยอาศัยกระบวนการทางกฎหมายหรืออาศัยเหตุอื่น นอกจากนี้ยังคุ้มครองถึงทรัพย์สินของบุคคลภายนอกที่อยู่ในความครอบครองของลูกหนี้ด้วย¹⁵

4) การก่อให้เกิดทำให้สมบูรณ์หรือบังคับตามสิทธิยึดหน่วงในทรัพย์สินของลูกหนี้ซึ่งลูกหนี้ได้ให้ไว้เป็นประกันหนี้ที่มูลหนี้เกิดขึ้นก่อนวันยื่นคำร้องขอ¹⁶

5) การก่อให้เกิด ทำให้สมบูรณ์ หรือบังคับตามสิทธิยึดหน่วงในทรัพย์สินของลูกหนี้ ซึ่งลูกหนี้ได้ให้ไว้เป็นประกันหนี้ที่มูลหนี้เกิดขึ้นก่อนวันยื่นคำร้องขอ¹⁷

6) การเรียกเก็บเงิน ประเมินจำนวนหนี้ หรือบังคับชำระหนี้จากลูกหนี้ ในหนี้ที่มูลหนี้เกิดขึ้นก่อนวันยื่นคำร้องขอ¹⁸ ซึ่งรวมถึงการมีหนังสือแจ้งให้ลูกหนี้ชำระหนี้ไม่ว่าข้อความในหนังสือนั้นจะเขียนอย่างสุภาพเพียงใด เช่น แจ้งให้ทราบถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับหากรีบชำระหนี้เสีย แต่หากมีจุดประสงค์เพื่อที่จะให้ลูกหนี้ชำระหนี้ หนังสือดังกล่าวก็ถือว่าเป็นการเรียกเก็บเงินจากลูกหนี้¹⁹ รวมถึงการโทรศัพท์แจ้งให้ลูกหนี้ชำระหนี้หรือการส่งหนังสือทางไปรษณีย์แจ้งลูกหนี้

¹² David L. Buchkinder. (1994). *Basic Bankruptcy Law for Paralegals* (2nd ed). Canada: Little Brown and Company, p.143.

¹³ 11 U.S.C. Section 362 (a) (2).

¹⁴ 11 U.S.C. Section 362 (a) (3).

¹⁵ David L. Buchkinder, 1994. *Basic Bankruptcy Law for Paralegals*, p. 143.

¹⁶ 11 U.S.C. Section 362 (a) (4).

¹⁷ 11 U.S.C. Section 362 (a) (5).

¹⁸ 11 U.S.C. Section 362 (a) (6).

¹⁹ Brian A Blum, 2006. *Bankruptcy and debtor/creditor : example and explanations*, p. 208.

ชำระหนี้เช่นกัน²⁰ นอกจากนี้แล้ว การกระทำที่มีเจตนาให้ลูกหนี้ได้รับความอับอาย การข่มขู่ เพื่อสร้างความกดดันแก่ลูกหนี้ให้ชำระหนี้ การกระทำดังกล่าวถือเป็นการบังคับให้ลูกหนี้ชำระหนี้²¹

7) การหักกลบลบหนี้ ในหนี้ที่ลูกหนี้เกิดขึ้นก่อนวันยื่นคำร้องขอ²²

8) การเริ่มต้นหรือกระทำต่อไปซึ่งกระบวนการเรียกเก็บภาษีอากรจากลูกหนี้

โดย The United States Tax Court²³

หลักเกณฑ์ของมาตรา 546 (b) จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับผู้ทรงสิทธิยึดหน่วงเหนือการทำงานที่ได้กระทำขึ้นมา เช่น ผู้รับเหมาก่อสร้างจะมีสิทธิยึดหน่วงเหนือสิ่งปลูกสร้างที่ตนได้สร้างขึ้นมา โดยสิทธิยึดหน่วงจะติดไปกับตัวทรัพย์สินและผู้ทรงสิทธิยึดหน่วงจะมีบุริมสิทธิในการที่จะได้รับชำระหนี้จากการขายทรัพย์สินที่เป็นประกันนั้นก่อนเจ้าหนี้อื่นภายใต้หลักเกณฑ์ที่ว่าผู้ทรงสิทธิยึดหน่วงจะต้องกระทำการให้สิทธิยึดหน่วงสมบูรณ์ด้วยการ ไปยื่นคำร้องขอออกหนังสือรับรองสิทธิภายใน 3 เดือนนับแต่งานเสร็จแม้ว่าในระหว่างนั้นลูกหนี้ได้ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการแล้วก็ตาม ซึ่งจะมีผลทำให้ผู้ทรงสิทธิยึดหน่วงมีสิทธิยึดหน่วงในทรัพย์สินนั้นย้อนหลังไปถึงวันที่เริ่มต้นทำงานซึ่งเป็นเวลาก่อนที่จะมีการยื่นคำร้องขอ²⁴ กรณีดังกล่าวถือเป็นการทำให้สมบูรณ์ต่อไปซึ่งสิทธิประโยชน์ในทรัพย์สินซึ่งไม่อยู่ภายใต้บังคับของการพักบังคับชำระหนี้

การพักบังคับชำระหนี้ไม่ห้ามการกระทำหรือการบังคับชำระหนี้จากบุคคลภายนอก ต่อลูกหนี้หรือทรัพย์สินของลูกหนี้ ไม่ห้ามการกระทำหรือการบังคับชำระหนี้จากบุคคลภายนอก หรือบุคคลที่สาม เช่น ผู้ค้าประกันหนี้ของลูกหนี้ ลูกหนี้ร่วมหรือจำเลยร่วมกับลูกหนี้ ดังนั้น เจ้าหนี้สามารถฟ้องร้องบังคับคดีกับผู้ค้าประกันหนี้ของลูกหนี้ ลูกหนี้ร่วมหรือจำเลยร่วมกับลูกหนี้ได้เสมอ

อย่างไรก็ตาม หากลูกหนี้เห็นว่ากรณีที่เจ้าหนี้บังคับชำระหนี้จากบุคคลที่สามอาจเกิดผลกระทบต่อลูกหนี้หรือทรัพย์สินของลูกหนี้ได้ ลูกหนี้ก็อาจยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้การพักบังคับชำระหนี้มีผลบังคับถึงบุคคลที่สามได้ เช่น กรณีที่ลูกหนี้จะต้องร่วมรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีที่ถูกจ้างของลูกหนี้ไปกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกขณะที่กำลังทำงานตามทางการที่จ้าง หรือกรณีที่กรมธรรม์ประกันภัยฉบับเดียวกันมีลูกหนี้และบุคคลภายนอกเป็นผู้เอาประกัน

²⁰ David L. Bookbinder, 1994. *Basic Bankruptcy Law for Paralegals*, p. 143.

²¹ Re Sichuan City, Inc., 18 Banker. Ct. Dec (CCR) 1177 (Bankr.E.D.Pa. 1989) citing Brian A. Blum, 2006. p. 209.

²² 11 U.S.C. Section 362 (a) (7).

²³ 11 U.S.C. Section 362 (a) (8).

²⁴ 11 U.S.C. Section 546 (1) (a).

หากเจ้าหนี้ฟ้องบุคคลภายนอกเพียงคนเดียวจะทำให้ความรับผิดชอบของผู้รับประกันภัยลดน้อยลงและทำให้ลูกหนี้ต้องเสียประโยชน์²⁵

3.1.2.3 แผนฟื้นฟูกิจการ

เมื่อลูกหนี้เข้าฟื้นฟูกิจการ หลักการสำคัญของการฟื้นฟูกิจการคือ กิจการของลูกหนี้จะต้องดำเนินต่อไป เมื่อศาลมีคำสั่งให้ลูกหนี้ฟื้นฟูกิจการกิจการของลูกหนี้จะยังคงดำเนินต่อไป โดยศาลอาจจะให้ลูกหนี้ยังคงมีอำนาจในการจัดการกิจการและทรัพย์สินต่อไปเสมือนเป็นผู้จัดการทรัพย์สิน (Debtor in Possession) หรืออาจแต่งตั้งบุคคลภายนอกผู้มีความเชี่ยวชาญให้มีอำนาจในการจัดการกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้แทนลูกหนี้ได้ ในระหว่างการดำเนินกิจการย่อมต้องมีการใช้สอย จำหน่าย ให้เช่าทรัพย์สินในกองทรัพย์สินของลูกหนี้ก่อนเพื่อนำเงินทุนมาใช้ในกิจการหรือชำระหนี้ให้แก่คู่ค้ากับลูกหนี้ หนี้อันเกิดจากนิติสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นหนี้ที่เกิดขึ้นภายหลังจากที่มีการยื่นคำร้องขอ

การพักบังคับชำระหนี้จะห้ามแต่เพียงการบังคับชำระหนี้ การฟ้องร้องบังคับคดีตามคำพิพากษา การหักกลบลบหนี้ที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ยื่นคำร้องขอ รวมถึงการห้ามมิให้ก่อให้เกิด ทำให้สมบูรณ์ หรือบังคับตามสิทธิค้ำประกันในทรัพย์สินของลูกหนี้ ซึ่งลูกหนี้ได้ให้ไว้เป็นประกันในหนี้ที่มูลหนี้เกิดขึ้นก่อนวันยื่นคำร้องขอเท่านั้น²⁶ แต่ไม่ห้ามเจ้าหนี้ที่จะฟ้องร้องบังคับคดีตามคำพิพากษา การหักกลบลบหนี้ในหนี้ที่เกิดขึ้นหลังจากวันที่ยื่นคำร้องขอ รวมถึงการห้ามมิให้ก่อให้เกิด ทำให้สมบูรณ์ หรือบังคับตามสิทธิค้ำประกันในทรัพย์สินของลูกหนี้ ซึ่งลูกหนี้ได้ให้ไว้เป็นประกันในหนี้ที่มูลหนี้เกิดขึ้นภายหลังจากวันยื่นคำร้องขอ เจ้าหนี้จึงสามารถที่จะฟ้องร้องบังคับคดีหรือดำเนินการตามสิทธิกับลูกหนี้หรือกองทรัพย์สินของลูกหนี้ได้โดยตรงทันทีที่ผิดนัด

เมื่อได้พิจารณาถึงการกระทำที่ไม่อยู่ภายใต้บังคับชำระหนี้แล้วจะเห็นถึงแนวคิดในการที่บัญญัติข้อยกเว้นดังกล่าวไว้ โดยรัฐสภาของสหรัฐอเมริกาเห็นว่าหลักในการพิจารณากำหนดข้อยกเว้นคือ ผลประโยชน์ของลูกหนี้และเจ้าหนี้จะต้องไม่ถูกทำลายเนื่องจากการบัญญัติอนุญาตให้มีการกระทำใดตามที่กำหนดห้ามไว้ในมาตรา 362 (a) โดยที่มีต้องรับอนุญาตจากศาลก่อน และพิจารณาแล้วว่าสิทธิใดมีความสำคัญเพียงพอที่จะบัญญัติอนุญาตให้บังคับตามสิทธิได้โดยไม่อยู่ภายใต้บังคับของการพักบังคับชำระหนี้²⁷

²⁵ Douglas G. Baird. (2001). *The Element of Bankruptcy*. New York: Foundation Press, p. 196.

²⁶ 11 U.S.C. Section 362 (a) (1) (2) (5) (6) (7).

²⁷ Brian A. Blum, *Bankruptcy and debtor/creditor : example and explanations*, p.200.

การกระทำดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 362 (b) เท่านั้นที่ไม่อยู่ภายใต้บังคับของการพักบังคับชำระหนี้ และถ้ามาตรา 362 (b) บัญญัติไว้ถึงการกระทำใดไว้โดยเฉพาะและมาตรา 362 (b) มิได้บัญญัติเป็นข้อยกเว้นไว้ การกระทำนั้นต้องอยู่ภายใต้บังคับของการพักบังคับชำระหนี้

การพักบังคับชำระหนี้ตามมาตรา 362 (a) (3) บัญญัติห้ามมิให้มีการกระทำใด ๆ ของฝ่ายเจ้าหนี้ที่มีผลเป็นการเข้าครอบครองทรัพย์สินของลูกหนี้ หรือเข้าไปจัดการหรือควบคุมการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ ซึ่งเป็นการระงับสิทธิตามกฎหมายของเจ้าหนี้เมื่อลูกหนี้เข้าฟื้นฟูกิจการ หลักการสำคัญของการฟื้นฟูกิจการคือกิจการของลูกหนี้จะต้องดำเนินต่อไป ซึ่งจะต้องมีผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารกิจการของลูกหนี้ในระหว่างการฟื้นฟูกิจการเมื่อศาลมีคำสั่งให้ลูกหนี้ฟื้นฟูกิจการ ศาลอาจจะให้ลูกหนี้ยังคงมีอำนาจในการจัดกิจการและทรัพย์สินต่อไปเสมือนเป็นผู้จัดการทรัพย์สิน (Debtor in Possession) หรืออาจแต่งตั้งบุคคลภายนอกผู้มีความเชี่ยวชาญให้มีอำนาจในการจัดการกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้แทนลูกหนี้ได้เพื่อเป็นการให้ความคุ้มครองเจ้าหนี้ที่ถูกจำกัดสิทธิ กฎหมายจึงต้องมีบทบัญญัติที่เป็นการกำหนดขอบเขตอำนาจในการจัดการทรัพย์สินจำหน่าย จ่าย โอน หรือจัดการทรัพย์สินอันเป็นการให้เปรียบเจ้าหนี้อื่นหรือ ก่อให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าหนี้ อำนาจในการจัดกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ของผู้จัดการทรัพย์สินจะมีเพียงใดนั้นได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ไว้ในมาตรา 363 และมาตรา 364 โดยเป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่หลัก 2 ประการ ในการจัดกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้โดยผู้จัดการทรัพย์สิน ได้แก่ อำนาจในการจัดกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ กับอำนาจในการเข้าทำสัญญาขอสินเชื่อเพื่อนำมาใช้ในการฟื้นฟูกิจการ

หลักการสำคัญในการกำหนดขอบเขตอำนาจของผู้จัดการทรัพย์สินคือการกระทำที่เป็นทางการค้าปกติของลูกหนี้ (The ordinary course of business) และการกระทำที่ไม่เป็นทางการค้าปกติของลูกหนี้ (The extraordinary course of business) โดยผู้จัดการทรัพย์สินมีดุลพินิจอย่างกว้างขวางในการจัดกิจการหรือทรัพย์สินที่เป็นทางการค้าปกติของลูกหนี้และมีอำนาจในการดำเนินการทางการค้าปกติของลูกหนี้ได้โดยไม่ต้องขออำนาจจากศาลแต่หากการจัดกิจการและทรัพย์สินใดมิใช่เป็นทางการค้าปกติของลูกหนี้ ผู้จัดการทรัพย์สินจะทำได้ต่อเมื่อศาลได้ให้อำนาจให้กระทำได้ ภายหลังจากที่ได้มีการประกาศแจ้งถึงการกระทำให้ผู้มีส่วนได้เสียได้คัดค้านแล้ว (notice and hearing) เพียงแต่ศาลไม่จำเป็นต้องออกนั่งพิจารณาหากคู่ความหรือผู้มีส่วนได้เสียไม่ร้องขอ ดังนั้น หากผู้มีส่วนได้เสียได้รับการแจ้งถึงการที่ผู้จัดการทรัพย์สินจะดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินดังกล่าวได้โดยไม่ต้องรอให้ศาลพิจารณาก่อน

มาตรา 363 ก่อให้เกิดหลักการแบ่งแยกโดยพื้นฐานระหว่างการกระทำที่เป็นทางการค้าปกติของลูกหนี้ ซึ่งผู้จัดการทรัพย์สินสามารถที่จะจัดการได้โดยลำพังตนกับการกระทำที่ไม่

เป็นทางการค้าปกติของลูกหนี้ ซึ่งผู้จัดการทรัพย์สินจะต้องได้รับอำนาจจากศาล หลังจากที่ได้ประกาศแจ้งถึงการที่จะกระทำให้คู่ความผู้มีส่วนได้เสียทราบและให้ศาลได้พิจารณาก่อนแล้ว แนวความคิดพื้นฐานที่มีการแบ่งแยกดังกล่าว คือ²⁸ ผู้จัดการทรัพย์สินสามารถดำเนินการอันเป็นทางการค้าปกติของลูกหนี้หากมิได้ประกาศแจ้งให้เจ้าหนี้หรือบุคคลผู้มีส่วนได้เสียทราบและในกรณีจำเป็นอาจต้องมีการพิจารณาถึงเหตุผลกันในศาล

ผู้จัดการทรัพย์สินสามารถที่จะจัดการทรัพย์สินที่เป็นทางการค้าปกติของลูกหนี้ได้โดยไม่ต้องมีการประกาศแจ้งถึงการกระทำหรือให้ศาลพิจารณาก่อนหากปรากฏข้อเท็จจริงว่า²⁹

ก. ลูกหนี้ยังคงดำเนินกิจการอยู่ในขณะที่มีการยื่นคำร้องขอและ

ข. ลูกหนี้สามารถที่จะประกอบกิจการต่อไปภายหลังจากมีการยื่นคำร้องขอได้ โดยได้รับอนุญาตจากบทบัญญัติในกระบวนการที่ได้ยื่นคำร้องขอนั้น

ในกระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้มีคุณสมบัติที่เข้าองค์ประกอบข้างต้นทั้งสองข้อ โดยลูกหนี้ยังคงดำเนินกิจการได้ต่อไปภายหลังจากมีการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ นอกจากนี้ยังมีบทบัญญัติที่อนุญาตให้ผู้จัดการทรัพย์สินสามารถที่จะ ดำเนินกิจการของลูกหนี้ต่อไปได้โดยไม่ต้องได้รับคำสั่งจากศาล³⁰ ดังนั้น ในกระบวนการฟื้นฟูกิจการ ผู้จัดการทรัพย์สินอาจดำเนินกิจการอันเป็นทางการค้าปกติของลูกหนี้ได้โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 363 โดยมีต้องประกาศแจ้งหรือให้ศาลพิจารณาก่อน เว้นเสียแต่ศาลจะมีคำสั่งห้ามมิให้กระทำการบางอย่าง

ในการพิจารณาว่าการใดเป็นทางการค้าปกติของลูกหนี้หรือไม่ นั้น เป็นหน้าที่ของ ผู้จัดการทรัพย์สินที่จะต้องตัดสินใจ ซึ่งในบางกรณีไม่เป็นเรื่องยากที่จะกำหนดลงไป เช่น หากลูกหนี้ประกอบกิจการค้าปลีก การจำหน่ายสินค้าให้ลูกค้าที่มาซื้อของที่ร้านทุกวัน ย่อมเป็นทางการค้าปกติ แต่ถ้าหากเป็นการขายสินค้าทั้งหมดในคราวเดียวหรือการขายกิจการสาขาใดสาขาหนึ่งไปย่อมมิใช่ทางการค้าปกติ ในกรณีมีข้อสงสัย การพิจารณาว่าการกระทำใดเป็นทางการค้าปกติ การกระทำใดไม่เป็น เป็นปัญหาข้อเท็จจริงที่ต้องพิจารณาจากพฤติการณ์หรือสภาวะการทั้งหมดรวมกัน ซึ่งในเรื่องนี้ศาลได้วางหลักในการพิจารณาไว้ 2 ประการ³¹ คือ “การพิจารณาในแนวดิ่ง” คือ การพิจารณาอยู่บนพื้นฐานของผลประโยชน์ที่เหมาะสมของผู้มีส่วนได้เสีย กับ “การพิจารณาในแนวราบ” คือ การพิจารณาอย่างกว้างขวางมากกว่า โดยพิจารณาในเรื่องสภาวะการค้าซึ่งกิจการของลูกหนี้ดำเนินอยู่ว่าจะต้องกระทำการใดบ้าง วัตถุประสงค์ของการกำหนดหลักการดังกล่าว

²⁸ Brian A. Blum, *Bankruptcy and debtor/creditor : example and explanations*, p.336.

²⁹ 11 U.S.C. Section 363 (c) (1).

³⁰ 11 U.S.C. Section 1108.

³¹ *Re Dant & Russel, Inc.*, 853 F.2d 700 (9 th Cir 1988) citing Brian A. Blum, p.337.

ก็เพื่อแบ่งแยกการกระทำได้ชัดเจนเพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียได้คาดหมายถึงประเภทของกิจการ การจัดอันดับและขอบเขตของกิจการลูกหนี้ การดำเนินการใดในกิจการของลูกหนี้เข้ามามีส่วนร่วม แต่ถ้าหากการกระทำใดที่ไม่เป็นทางการค้าปกติของลูกหนี้ ผู้มีส่วนได้เสียจะต้องได้รับการบอกกล่าวแจ้งให้ทราบและมีสิทธิในการร้องให้ศาลพิจารณาถึงการกระทำของผู้จัดการทรัพย์สินดังกล่าว

การให้การรับรองซึ่งการกระทำอันมิใช่เป็นทางการค้าปกติของลูกหนี้³² หากผู้จัดการทรัพย์สินได้ทำการการใช้สอย จำหน่ายหรือให้เช่าทรัพย์สินในกองทรัพย์สินของลูกหนี้ไปแล้วโดยมิได้ทำการประกาศแจ้งผู้มีส่วนได้เสียหรือให้ศาลได้พิจารณาก่อน ต่อมาปรากฏว่าการกระทำดังกล่าวมิได้เป็นการกระทำในทางการค้าปกติของลูกหนี้ ศาลอาจให้การรับรองการกระทำดังกล่าวภายหลังได้ การให้การรับรองของศาลจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่าการกระทำดังกล่าวก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่กองทรัพย์สินและเป็นการส่งเสริมหรือก่อให้เกิดการดำเนินการให้ถูกต้องตามกฎหมายล้มละลาย ซึ่งศาลจะพิจารณาจากข้อเท็จจริงอันเกี่ยวกับรายละเอียดของคดีทั้งหมด ตัวอย่างเช่น ในกระบวนการฟื้นฟูกิจการศาลจะพิจารณาโดยตั้งคำถามต่อไปนี้³³

ก. การกระทำดังกล่าวก่อให้เกิดผลประโยชน์แก่กองทรัพย์สินหรือไม่ การจำหน่ายทรัพย์สินนั้นอาจเป็นที่พอใจแก่ศาลหากได้รับค่าตอบแทนที่ดี ได้รับเงินสดเพื่อนำมาใช้ในกิจการหรือเป็นการจำหน่ายทรัพย์สินที่เป็นภาระหรือไม่ก่อให้เกิดรายได้

ข. การกระทำดังกล่าวเป็นเรื่องที่กำหนดหรือเกี่ยวเนื่องกับการดำเนินการที่เกี่ยวข้องทรัพย์สินของลูกหนี้ตามที่กำหนดไว้ในแผนฟื้นฟูกิจการหรือไม่ เพื่อที่จะมั่นใจได้ว่าการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ดำเนินไปอย่างเป็นระบบตามแผน ศาลจึงต้องพิจารณาว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการดำเนินไปอย่างเป็นระบบตามแผนฟื้นฟูกิจการหรือเป็นการดำเนินการที่ไปขัดขวางความสำเร็จของการฟื้นฟูกิจการ

ค. เป็นการเหมาะสมหรือไม่ที่ศาลจะให้การรับรองการกระทำดังกล่าวโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 363 หรือจะสั่งให้เลื่อนการกระทำดังกล่าวออกไป เพื่อให้มีการนำเรื่องดังกล่าวไปกำหนดไว้ในแผน โดยมาตรา 363 จะใช้กับการกระทำที่มีมิใช่เป็นทางการค้าปกติของลูกหนี้ ซึ่งเกิดขึ้นก่อนวันที่แผนฟื้นฟูกิจการได้รับการยอมรับ ดังนั้นหากเป็นการจำหน่ายทรัพย์สินภายหลังจากที่แผนฟื้นฟูกิจการได้รับความเห็นชอบแล้ว การใช้สอย จำหน่ายหรือให้เช่าทรัพย์สินดังกล่าวย่อมได้รับการกำหนดไว้ในแผน ซึ่งหากการจัดการและจำหน่ายทรัพย์สินดังกล่าวเป็นการกระทำ

³² 11 U.S.C Section 363 (b) (1).

³³ Brian A. Blum, *Bankruptcy and debtor/creditor : example and explanations*, p.338.

ที่ระบุไว้ในแผนก็จะได้รับการตรวจสอบการดำเนินการอย่างละเอียดภายใต้กระบวนการพิจารณาแผน ซึ่งมีกระบวนการตรวจสอบที่ละเอียดและคุ่มกันทรัพย์สินอย่างเข้มงวดมากกว่ากระบวนการให้การรับรองของศาลตามมาตรา 363 ดังนั้น หากไม่อยู่ในสถานการณ์ที่เร่งด่วนหรือการจำหน่ายทรัพย์สินครั้งนี้มิได้เป็นโอกาสเดียวที่จะได้รับผลตอบแทนสูงสุดซึ่งจะช้าไม่ได้ ศาลอาจไม่ให้การรับรองการกระทำดังกล่าว

การที่ศาลให้การรับรองการใช้สอย จำหน่าย หรือให้เช่าทรัพย์สินในทรัพย์สินของลูกหนี้ โดยผู้จัดการทรัพย์สิน ทั้งที่การดำเนินการดังกล่าวสามารถนำไปกำหนดไว้ในแผน จะมีผลทำให้ลูกหนี้เข้ามาเป็นเครื่องมือในการหลีกเลี่ยงการตรวจสอบและคุ้มครองโดยเข้มงวดจากกระบวนการพิจารณาแผน

ง. การดำเนินการดังกล่าว ถือเป็นกรกระทำที่อยู่ภายในคำจำกัดความของ “การใช้สอย จำหน่าย ให้เช่า” อันเป็นความมุ่งหมายของมาตรา 363 หรือไม่ถึงแม้ว่าคำจำกัดความดังกล่าวจะครอบคลุมถึงการกระทำอย่างกว้างขวางแต่ก็มีข้อจำกัดการกระทำภายใต้คำจำกัดความดังกล่าวจะเกี่ยวพันไปถึงการแลกเปลี่ยนทรัพย์สิน รวมถึงสิทธิต่าง ๆ หนี้สิน และการสละสิทธิ¹⁴

การให้ความคุ้มครองผลประโยชน์ในทรัพย์สินที่นำออกมาใช้สอย จำหน่าย หรือให้เช่า โดยปกติแล้วเจ้าหนี้ไม่มีประกันจะได้รับผลกระทบจากการจัดการทรัพย์สินของผู้จัดการทรัพย์สิน การจำหน่ายทรัพย์สินในราคาที่เสียเปรียบหรือขาดทุนจะมีผลทำให้ทรัพย์สินที่จะนำมาแบ่งชำระหนี้ให้เจ้าหนี้ทั้งหลายต้องลดน้อยถอยลงและการใช้สอยหรือให้เช่าทรัพย์สินในกองทรัพย์สินของลูกหนี้ หากเป็นการดำเนินการอย่างไม่เหมาะสมหรือไม่ประสบความสำเร็จ อาจมีผลทำให้มูลค่าของทรัพย์สินลดลง ดังนั้นเจ้าหนี้ไม่มีประกันจะต้องคอยสอดส่องดูแลติดตามการจัดการทรัพย์สินของผู้จัดการทรัพย์สิน และคัดค้านการกระทำบางอย่างที่เห็นว่า ไม่เหมาะสม แต่อย่างไรก็ตามเจ้าหนี้มีประกันหรือบุคคลอื่นๆ ที่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินของลูกหนี้ ยังต้องมีอำนาจในการคัดค้านการจำหน่าย ใช้สอย หรือให้เช่าทรัพย์สินที่ตนมีส่วนได้เสียมากขึ้นไปอีก เพราะสิทธิของเจ้าหนี้มีประกันมีผลกระทบโดยตรงหากมีการจำหน่ายหรือกระจายทรัพย์สินออกไป

ในมาตรา 363 มีบทบัญญัติมากมายที่เป็นการให้ความคุ้มครองผลประโยชน์ของเจ้าหนี้ในกองทรัพย์สินของลูกหนี้ ไม่ว่าจะเป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับหลักประกันที่เป็นเงินสด¹⁵ อำนาจของผู้จัดการทรัพย์สินในการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้จะต้องไม่ขัดกับบทบัญญัติในเรื่อง

¹⁴ Re Braniff Airway, Inc., 700 F.2d 935 (5 th Cir 1983) citing Brian A. Blum, pp.338-339.

¹⁵ 11 U.S.C. Sections 363 (a), 363 (c) (2) (4), 363 (d), 363 (e).

การขอปลดเปลื้องจากการพักบังคับชำระหนี้³⁶ ถ้าการใช้สอยหรือการจำหน่ายทรัพย์สินมีผลเป็นการทำลายสิทธิประโยชน์ของเจ้าหนี้มีประกันในทรัพย์สินนั้น ก็จะต้องมีการให้ความคุ้มครองสิทธิของเจ้าหนี้มีประกันอย่างเพียงพอ³⁷ ซึ่งการให้ความคุ้มครองสิทธิของเจ้าหนี้มีประกันอย่างเพียงพอนี้จะใช้กับการกระทำทุกประเภทภายใต้มาตรา 363 ไม่ว่าจะการกระทำนั้นจะเป็นทางการค้าปกติของลูกหนี้หรือไม่ และไม่ว่าทรัพย์สินนั้นจะมีคุณสมบัติเช่นใด³⁸ โดยคู่ความฝ่ายที่ร้องขอให้คุ้มครองมีภาระการพิสูจน์ว่าสิทธิประโยชน์ของผู้ร้องมิได้รับการคุ้มครองสิทธิและประโยชน์อย่างเพียงพอแล้ว³⁹ ปัจจัยที่ศาลนำไปพิจารณาในการตัดสินว่าเจ้าหนี้มีประกันได้รับความคุ้มครองอย่างเพียงพอหรือไม่นั้น จะเป็นปัจจัยเดียวกันกับที่ศาลพิจารณาเกี่ยวกับการร้องขอปลดเปลื้องจากการพักบังคับชำระหนี้ เช่น มูลค่าของทรัพย์สินมีมากกว่าจำนวนหนี้หรือไม่ ความคาดหวังถึงโอกาสที่การฟื้นฟูกิจการจะประสบความสำเร็จ เป็นต้น รวมถึงมาตรฐานในการประเมินถึงการให้ความคุ้มครองสิทธิของเจ้าหนี้มีประกันอย่างเพียงพอที่ผู้จัดการทรัพย์สิน ได้ให้ไว้แก่เจ้าหนี้มีประกันตามมาตรา 361 นอกจากนี้แล้วศาลยังมีอำนาจในการใช้ดุลพินิจกำหนดค่าเสียหายให้อย่างเหมาะสมและมีอำนาจในการอนุญาตหรือห้ามมิให้มีการใช้สอย จำหน่าย หรือให้เช่าทรัพย์สินอันเป็นหลักประกันโดยสิ้นเชิงหรือภายใต้เงื่อนไขที่ศาลกำหนด⁴⁰

นอกจากนี้แล้วมาตรา 363 ยังมีบทบัญญัติถึงข้อจำกัดและกำหนดหลักเกณฑ์การใช้อำนาจของผู้จัดการทรัพย์สินในการจำหน่ายทรัพย์สินในกรณีที่ทรัพย์สินในกองทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่ลูกหนี้ถือกรรมสิทธิ์ร่วมกับบุคคลภายนอก หรือทรัพย์สินนั้นอยู่ภายใต้สิทธิยึดเหนี่ยวหรือมีผู้อื่นถือประโยชน์เหนือทรัพย์สินนั้นอยู่⁴¹ ซึ่งบทบัญญัติในเรื่องนี้จะใช้บังคับกับการจำหน่ายทรัพย์สินที่เป็นทางการค้าปกติของลูกหนี้และที่ไม่เป็นทางการค้าปกติของลูกหนี้ โดยมีหลักการที่สำคัญคือ จะอนุญาตให้ผู้จัดการทรัพย์สินขายทรัพย์สินโดยวิธีปลดภาระหลักประกัน หรือการจำหน่ายทรัพย์สินที่ลูกหนี้ถือกรรมสิทธิ์ประโยชน์เหนือทรัพย์สินนั้นอยู่ จะได้รับประโยชน์จากค่าตอบแทนการขายทรัพย์สินนั้น ในบางกรณีเจ้าของรวมอาจได้รับสิทธิในการพิจารณารับซื้อ หรือ ปฏิเสธการซื้อทรัพย์สินที่ถือกรรมสิทธิ์รวมนั้นก่อนบุคคลอื่น และหากเป็นการจำหน่ายทรัพย์สินของลูกหนี้มีสิทธิเข้าสู่ราคาในการจำหน่ายทรัพย์สินนั้น และหากผู้มีสิทธิ

³⁶ 11 U.S.C. Sections 363 (d).

³⁷ 11 U.S.C. Sections 363 (e).

³⁸ Brian A. Blum, *Bankruptcy and debtor/creditor : example and explanations*, p.339,

³⁹ 11 U.S.C. Sections 363 (o).

⁴⁰ Brian A. Blum, *Bankruptcy and debtor/creditor : example and explanations*, p.339.

⁴¹ 11 U.S.C. Sections 363 (a).

ยึดหน้าเป็นผู้ซื้อได้จะมีสิทธิขอหักกลบลบหนี้กับหนี้ที่ลูกหนี้เป็นหนี้ผู้มีสิทธิยึดหน้าอยู่ ณ ราคาที่ทำการซื้อขายกันนั้น

เมื่อลูกหนี้เข้าฟื้นฟูกิจการ กิจการของลูกหนี้นี้ย่อมต้องดำเนินต่อไปพร้อมไปกับการฟื้นฟูกิจการ ซึ่งในการดำเนินกิจการต่อไปนั้นมักมีความจำเป็นที่ต้องได้รับสินเชื่อเพื่อนำมาใช้สนับสนุนในการดำเนินกิจการ ในบางกรณีฐานะทางการเงินเป็นสิ่งสำคัญต่อการอยู่รอดหรือความสำเร็จของการฟื้นฟูกิจการ แต่การขอสินเชื่อในขณะที่ลูกหนี้อยู่ในฐานะที่มีหนี้สินล้นพ้นตัวย่อมบั่นทอนความเชื่อมั่นของสถาบันการเงินหรือเจ้าหนี้ที่จะให้สินเชื่อแก่ลูกหนี้เพราะมีความเสี่ยงสูงที่จะไม่ได้รับชำระหนี้คืนหากลูกหนี้ไม่อาจที่จะแก้ไขปัญหาด้านการเงินได้ ดังนั้นเพื่อที่จะให้ได้รับสินเชื่อลูกหนี้จะต้องให้ความเชื่อมั่นแก่สถาบันการเงินหรือผู้ที่จะให้สินเชื่อว่ากิจการของลูกหนี้นี้มีโอกาสที่จะฟื้นฟูกิจการได้สำเร็จและจะได้รับชำระหนี้คืน จึงได้มีบทบัญญัติที่เอื้ออำนวยให้มีการให้สินเชื่อแก่กิจการ โดยกำหนดรูปแบบการให้หลักประกันหรือการให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้ให้สินเชื่อในรูปแบบต่างๆ เพื่อจูงใจให้มีการให้สินเชื่อแก่ลูกหนี้

มาตรา 364 เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการขอสินเชื่อเพื่อใช้ในกิจการลูกหนี้ภายหลังจากที่มีการยื่นคำร้องขอแล้ว ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวมีผลทำให้กองทรัพย์สินกลายเป็นลูกหนี้และมีหน้าที่ต้องชำระหนี้ดังกล่าว

(1) หลักทั่วไปของการขอสินเชื่อเพื่อใช้ในกิจการ

เช่นเดียวกับการใช้สอย จำหน่ายหรือให้เช่าทรัพย์สินในกองทรัพย์สินของลูกหนี้อันเป็นทางการค้าปกติของลูกหนี้ การขอสินเชื่ออันเป็นการก่อหนี้ภายหลังจากมีการยื่นคำร้องขอจะอยู่ภายใต้ดุลพินิจของผู้จัดการทรัพย์สินเช่นกัน แต่อย่างไรก็ตาม หากเป็นการขอสินเชื่อแบบไม่มีประกันซึ่งมิได้ใช้ในทางการค้าปกติของลูกหนี้ หรือการขอสินเชื่อแบบมีประกันจะต้องได้รับอำนาจจากศาล ภายหลังจากที่ได้ประกาศแจ้งผู้มีส่วนได้เสียและให้ศาลพิจารณาแล้ว

เจ้าหนี้ในหนี้ที่ผู้จัดการทรัพย์สินก่อขึ้นภายหลังจากมีการยื่นคำร้องขอจะถูกจัดให้มีสิทธิดีกว่าเจ้าหนี้ไม่มีประกันในมูลหนี้ที่เกิดขึ้นก่อนวันยื่นคำร้องขอหรืออาจไปทำลายสิทธิของเจ้าหนี้ดังกล่าวได้ โดยหากในที่สุดแล้วการฟื้นฟูกิจการไม่ประสบความสำเร็จเจ้าหนี้ที่ให้สินเชื่อแก่ลูกหนี้ภายหลังจากนี้จะกลายเป็นเจ้าหนี้มีประกันหรือเป็นเจ้าหนี้บุริมสิทธิที่มีสิทธิได้รับชำระหนี้จากกองทรัพย์สินที่รวบรวมไว้ชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ทั้งหลายก่อนเจ้าหนี้อื่น เพราะเจ้าหนี้ที่ให้สินเชื่อแก่ลูกหนี้เป็นผู้ให้ทางเลือกแก่ลูกหนี้ โดยหากลูกหนี้ได้สินเชื่อเป็นเงินก้อนใหม่ไปใช้ในกิจการ โอกาสที่กิจการจะประสบความสำเร็จย่อมมีมากขึ้น และหากกิจการประสบความสำเร็จเจ้าหนี้มีประกันที่มูลหนี้เกิดขึ้นก่อนวันที่ยื่นคำร้องขอย่อมมีมากขึ้น และหากกิจการประสบความสำเร็จ เจ้าหนี้มีประกันที่มูลหนี้เกิดขึ้นก่อนวันที่ยื่นคำร้องขอย่อมมีโอกาสที่จะรับชำระหนี้คืน

ในจำนวนที่มากกว่าที่ได้รับหากลูกหนี้ต้องล้มละลาย แต่อย่างไรก็ตาม หากลูกหนี้ได้รับสินเชื่อมาแล้วในที่สุด การฟื้นฟูกิจการต้องล้มเหลวไป กองทรัพย์สินจะต้องรับภาระหนี้สินเพิ่มขึ้น ค่าใช้จ่ายในการบริการจัดการจะเพิ่มขึ้นด้วย นอกจากนี้แล้วยังมีผลทำให้ทรัพย์สินในกองทรัพย์สินที่จะนำมาแบ่งชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ที่มูลหนี้มูลหนี้เกิดขึ้นก่อนวันยื่นคำร้องขอมีความเสี่ยงที่จะไม่ได้รับชำระหนี้สูงมาก ศาลจึงต้องพิจารณาอย่างรอบคอบในเวลาที่ผู้จัดการทรัพย์สินมาร้องขอให้ศาลให้การรับรองก่อนหนี้ภายหลังจากการยื่นคำร้องขอ ส่วนเจ้าหนี้นี้มีประกันมีทรัพย์สินของลูกหนี้ให้ไว้เป็นประกันการชำระหนี้อยู่แล้ว แต่อย่างไรก็ตามศาลอาจอนุญาตให้ผู้จัดการทรัพย์สินนำทรัพย์สินที่มีภาระหลักประกันอยู่ไปให้ไว้เป็นหลักประกันหนี้ที่ก่อขึ้นหลังจากวันยื่นคำร้องขอได้ หากผู้จัดการทรัพย์สินได้กระทำการใดอันเป็นการให้ความคุ้มครองสิทธิของเจ้าหนี้นี้มีประกันเดิมอย่างเพียงพอแล้ว

(2) ประเภทของการขอสินเชื่อเพื่อใช้ในกิจการ

หลักการของการขอสินเชื่อเพื่อใช้ในกิจการ จะตั้งอยู่บนหลักการที่ว่าผู้จัดการทรัพย์สินจะต้องหาสินเชื่อในรูปแบบหรือประเภทที่สร้างภาระให้แก่กองทรัพย์สินให้น้อยที่สุด ตัวอย่างเช่น หากสามารถขอสินเชื่อแบบไม่มีประกัน ได้ก็ควรจะขอสินเชื่อประเภทนี้มากกว่าแบบต้องมีประกัน แต่หากจำเป็นต้องให้หลักประกัน ควรที่จะนำทรัพย์สินที่ไม่มีภาระหลักประกันไปให้ไว้เป็นประกันมากกว่าเอาทรัพย์สินที่มีภาระหลักประกันอยู่แล้ว โดยมาตรา 364 ได้กำหนดระดับของการขอสินเชื่อไว้แตกต่างกัน 4 ลำดับ ซึ่งจะเพิ่มภาระให้แก่กองทรัพย์สินมากขึ้นเป็นลำดับ และมีหลักการว่าศาลจะไม่ยอมรับการขอสินเชื่อที่ก่อให้เกิดภาระมาก เว้นเสียแต่ว่าการขอสินเชื่อที่มีภาระน้อยไม่อาจกระทำได้ รูปแบบและประเภทของการขอสินเชื่อ 4 ลำดับ ได้แก่

ก. การขอสินเชื่อแบบไม่มีประกันเพื่อนำไปใช้ในทางการค้าปกติของลูกหนี้

ผู้จัดการทรัพย์สินมีอำนาจที่จะขอสินเชื่อเพื่อนำเงินมาใช้ในการดำเนินกิจการอันเป็นทางการค้าปกติของลูกหนี้ได้โดยมิต้องประกาศแจ้งให้ผู้มีส่วนได้เสียทราบหรือให้ศาลพิจารณาก่อน เว้นเสียแต่ศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น และหนี้ดังกล่าวจะถูกจัดให้เป็นหนี้บุริมสิทธิอยู่ในลำดับเดียวกับหนี้ค่าใช้จ่ายของส่วนราชการในการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ (Administrative expense) ดังนั้นเจ้าหนี้จะได้รับชำระหนี้จะได้รับชำระหนี้ก่อนเจ้าหนี้ไม่มีประกันทั้งหมด⁴²

หลักในการตัดสินใจว่าการก่อหนี้ใดเป็นทางการค้าปกติของลูกหนี้หรือไม่ นั้น จะเหมือนกับหลักการพิจารณาในเรื่องการใช้สอย จำหน่าย ให้เช่าทรัพย์สินในกองทรัพย์สินของลูกหนี้ ในข้อ (1) ของหัวข้อ 1.3

⁴² 11 U.S.C. Sections 363 (a).

ข. การขอสินเชื่อแบบไม่มีประกันซึ่งมิใช่ทางการค้ำปกติของลูกหนี้

หากผู้จัดการทรัพย์สินจะก่อหนี้ซึ่งมิใช่ทางการค้ำปกติของลูกหนี้จะต้องได้รับการรับรองจากศาลก่อน ภายหลังจากได้มีการประกาศแจ้งให้ผู้มีส่วนได้เสียทราบและให้ศาลได้พิจารณาแล้ว หากศาลได้ให้การรับรองการก่อหนี้ดังกล่าวแล้ว หนี้นี้จะถูกจัดให้เป็นหนี้บุริมสิทธิอยู่ในลำดับเดียวกับหนี้ค่าใช้จ่ายของส่วนราชการในการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้⁴³

หลักในการที่ศาลจะพิจารณารับรองการก่อหนี้ประเภทนี้จะเหมือนกับการรับรองการใช้สอย จำหน่าย หรือให้เช่าทรัพย์สิน ในกองทรัพย์สินของลูกหนี้ที่มีมิใช่ทางการค้ำปกติของลูกหนี้ ในข้อ (2) ของหัวข้อ 1.3 นอกจากนี้จะต้องเป็นที่พอใจแก่ศาลว่าการก่อหนี้ดังกล่าวเกิดขึ้นอย่างเป็นธรรมและสมเหตุสมผล ต้องเป็นประโยชน์แก่กองทรัพย์สินและต้องไม่ก่อให้เกิดภาระที่ไม่เป็นธรรมหรือความเสี่ยงกับคู่ความผู้มีส่วนได้เสีย⁴⁴

ค. การขอสินเชื่อแบบมีประกันหรือหนี้บุริมสิทธิพิเศษ

ดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นแล้วว่า ในการขอสินเชื่อเพื่อมาใช้ในกิจการผู้จัดการทรัพย์สินจะต้องเลือกประเภทของสินเชื่อที่ก่อภาระให้แก่กองทรัพย์สินน้อยที่สุด โดยหากสามารถขอสินเชื่อแบบไม่มีประกันได้ ก็ควรเลือกใช้มากกว่าการขอสินเชื่อแบบมีประกันแต่ถ้าหากผู้จัดการทรัพย์สินไม่อาจขอสินเชื่อแบบมีประกันได้ แต่ต้องให้ศาลให้การรับรองการก่อหนี้เช่นนั้นก่อน ภายหลังจากได้ประกาศแจ้งให้คู่ความผู้มีส่วนได้เสียทราบและให้ศาลพิจารณาแล้ว โดยกฎหมายได้กำหนดวิธีการในการให้ศาลรับรองไว้ 3 ประการคือ รับรองให้มีการก่อหนี้บุริมสิทธิพิเศษที่อยู่ในลำดับเหนือกว่าหนี้ค่าใช้จ่ายของส่วนราชการในการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ซึ่งเจ้าหนี้จะได้รับชำระหนี้ก่อนเจ้าหนี้บุริมสิทธิประเภทอื่นและเจ้าหนี้ไม่มีประกันทั้งหมด หรืออาจอนุญาตให้ผู้จัดการทรัพย์สินก่อหนี้โดยนำทรัพย์สินที่ไม่มีภาระให้ไว้เป็นหลักประกัน หรือการก่อหนี้โดยให้เป็นหนี้มีประกันชนิดค้ำยสิทธิในทรัพย์สินที่มีภาระหลักประกันอยู่แล้ว แต่ศาลมิได้ถูกจำกัดให้เลือกเพียงแนวทางใดแนวทางหนึ่งเท่านั้น ศาลอาจรับรองการก่อหนี้ที่มีการให้ประกันในหลายวิธีรวมกันได้⁴⁵

⁴³ 11 U.S.C. Sections 363 (d).

⁴⁴ Brian A. Blum, *Bankruptcy and debtor/creditor : example and explanations*, p.343.

⁴⁵ 11 U.S.C. Sections 363 (c).

ในการพิจารณาของศาลนอกจากจะพิจารณา ในประเด็นที่ว่าผู้จัดการ ทรัพย์สินไม่สามารถขอสินเชื่อแบบไม่มีประกันได้แล้ว ศาลยังต้องพิจารณาถึงปัจจัยต่างๆ ที่ได้กำหนดไว้ให้ศาลพิจารณากรณีการขอสินเชื่อแบบไม่มีประกันซึ่งมิใช่ทางการค้าปกติ ของลูกหนี้ ในข้อ ข. ด้วย⁴⁶

ง. การขอสินเชื่อแบบมีประกันในทรัพย์สินที่มีภาระหลักประกันอยู่แล้ว ที่ให้สิทธิแก่เจ้าหนี้เหนือกว่าหรือเท่ากับเจ้าหนี้มีประกันเดิม⁴⁷

การขอสินเชื่อประเภทนี้จะนำมาใช้ต่อเมื่อผู้จัดการทรัพย์สินสามารถ พิสูจน์ให้ศาลเห็นว่าไม่อาจที่จะหาสินเชื่อ โดยวิธีการอื่นได้อีกแล้ว และผู้จัดการทรัพย์สินจะต้อง ประกาศแจ้งให้คู่ความผู้มีส่วนได้เสียทราบและให้ศาลพิจารณาก่อน ศาลจึงจะให้การรับรองการ ก่อหนี้มีประกันในทรัพย์สินที่มีภาระหลักประกันที่ให้สิทธิแก่เจ้าหนี้เหนือกว่าหรือเท่ากับเจ้าหนี้ มีประกันเดิมได้

การก่อหนี้ประเภทนี้จะไม่มีผลไปทำลายสิทธิของเจ้าหนี้มีประกันเดิม ที่มีอยู่เหนือทรัพย์สินหลักประกันนั้น แต่จะเกิดผลเสียหายต่อมูลค่าของสิทธิประโยชน์เหนือทรัพย์สิน หลักประกันของเจ้าหนี้มีประกันเดิมนั้น รวมถึงมีผลต่อสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมายของเจ้าหนี้ มีประกันเดิมที่จะได้รับชำระหนี้จากหลักประกัน ดังนั้นการก่อหนี้โดยวิธีนี้จึงใช้ในกรณีที่ไมอาจ หลีกเลี่ยงได้เท่านั้น

ในการพิจารณาในศาล ผู้จัดการทรัพย์สินมีภาระการพิสูจน์ว่าได้ให้ ความคุ้มครองสิทธิของเจ้าหนี้มีประกันเดิมอย่างเพียงพอแล้ว ถ้าทรัพย์สินหลักประกันมีมูลค่า ไม่เพียงพอต่อการชำระหนี้ทั้งหนี้เดิมและหนี้ที่จะก่อขึ้นใหม่ โดยพิจารณาจากมูลค่าของทรัพย์สิน ที่มากกว่าจำนวนหนี้เดิมแล้ว ผู้จัดการทรัพย์สินจะได้ให้ความคุ้มครองสิทธิของเจ้าหนี้มีประกันเดิม อย่างเพียงพอไม่ว่าโดยการให้หลักประกันเดิม หรือชำระหนี้บางส่วนเพื่อลดยอดหนี้ลงหรือ การดำเนินการอื่นใดซึ่งเป็นการให้ความคุ้มครองสิทธิของเจ้าหนี้มีประกันอย่างเพียงพอ⁴⁸

การให้ความคุ้มครองเจ้าหนี้มีประกันอย่างเพียงพอจึงมีจุดประสงค์เพื่อลด ความเสี่ยง ที่เจ้าหนี้จะได้รับความเสียหายจากการบังคับชำระหนี้ โดยกำหนดให้มูลค่าของ ทรัพย์สินหลักประกันคงที่ หากต่อไปมีการบังคับหลักประกันเจ้าหนี้มีประกันจะได้รับชำระหนี้มาก ที่สุดเท่าที่จะได้รับเสมือนว่ามีการบังคับหลักประกันในทันทีที่ลูกหนี้ผิดนัด หากเจ้าหนี้มีประกัน ได้รับความเสียหายอันเนื่องมาจากอัตราส่วนระหว่างมูลค่าของทรัพย์สินกับจำนวนหนี้เปลี่ยนแปลง

⁴⁶ Brian A. Blum, *Bankruptcy and debtor/creditor : example and explanations*, p.343.

⁴⁷ U.S.C Section 364 (d).

⁴⁸ 11 U.S.C Section 364 (d) (B).

ไป เจ้าหนี้สามารถใช้เหตุนี้ในการร้องขอปลดเปลื้องจากการพักบังคับชำระหนี้ได้ นอกเสียจากว่า ลูกหนี้จะได้กระทำการใดอันเป็นการป้องกันมิให้ทรัพย์สินหลักประกันเสื่อมราคาลง โดยอาจวางเงินประกันเท่ากับมูลค่าของทรัพย์สินที่ลดลงหรือให้หลักประกันอื่นทดแทน เป็นต้น

กฎหมายมิได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจนว่า การให้ความคุ้มครองสิทธิของ เจ้าหนี้มีประกันอย่างเพียงพอ นั้น หมายถึงการกระทำใด แต่อย่างไรก็ตาม มาตรา 361 ได้บัญญัติถึง วิธีการให้ความคุ้มครองสิทธิของเจ้าหนี้มีประกันอย่างเพียงพอไว้ 3 วิธีการด้วยกัน แต่มาตรา 361 มิได้ มีวัตถุประสงค์ที่จะกำหนดขอบเขตของรูปแบบและวิธีการของความคุ้มครองสิทธิของเจ้าหนี้มี ประกันอย่างเพียงพอไว้เพียง 3 วิธีเท่านั้น ดังนั้นลูกหนี้จึงสามารถกระทำการใด ๆ นอกเหนือจาก วิธีการดังกล่าว อันเป็นการให้ประกันถึงผลประโยชน์ของเจ้าหนี้มีประกัน ได้

วิธีการให้ความคุ้มครองสิทธิของเจ้าหนี้มีประกันอย่างเพียงพอตามมาตรา 361 ประกอบไปด้วย

ก. การชำระเงินสดหรือผ่อนชำระเงินเป็นงวดให้แก่เจ้าหนี้มีประกัน หากปรากฏว่าการพักบังคับชำระหนี้ทำให้มูลค่าของทรัพย์สินหลักประกันลดลงและทำให้เจ้าหนี้ มีประกันเสียประโยชน์⁴⁹ โดยหากลูกหนี้มีรายได้จากการประกอบกิจการตามแผน ลูกหนี้อาจนำเงิน ไปชำระหนี้บางส่วนแก่เจ้าหนี้มีประกัน เพื่อที่จะได้ลดยอดหนี้ลงและเพื่อรักษาอัตราส่วนระหว่าง หนี้สินและมูลค่าของทรัพย์สินหลักประกันไว้

ข. การให้ทรัพย์สินหลักประกันเพิ่มเติมหรือให้หลักประกันใหม่เพื่อทดแทน หลักประกันเดิมที่ต้องเสื่อมมูลค่าลงและเจ้าหนี้มีประกันต้องเสียหายเนื่องจากการบังคับชำระหนี้⁵⁰ หากลูกหนี้มีทรัพย์สินบางอย่างที่ไม่มีภาระติดพัน ลูกหนี้อาจจัดให้ทรัพย์สินนั้นเป็นหลักประกัน เพิ่มเติมหรือทดแทนหลักประกันเดิม โดยทรัพย์สินที่ให้เพิ่มเติมหรือทดแทนหลักประกันเดิมนั้น จะต้องมียุทธค่าที่เท่ากับหรือมากกว่าหลักประกันเดิม

ค. การดำเนินการอื่นใดซึ่งหากเจ้าหนี้มีประกันได้นำไปจำหน่ายหรือ แลกเปลี่ยนเป็นเงินแล้วจะชดเชยมูลค่าที่ลดลงไปของทรัพย์สินหลักประกันเดิม เว้นแต่การจ่าย ค่าชดเชยภายใต้มาตรา 503 (b) (1) ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการฟื้นฟูกิจการที่ลูกหนี้ต้องชำระ ให้แก่รัฐเพื่อให้สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้⁵¹ การให้ความคุ้มครองสิทธิของเจ้าหนี้มีประกัน ตามวิธีการนี้จะให้อำนาจแก่ลูกหนี้ในการที่จะกระทำวิธีการใดก็ได้เพื่อชดเชยมูลค่าของทรัพย์สิน หลักประกันที่ลดลง โดยจะไม่จำกัดรูปแบบของวิธีการแต่กำหนดมาตรฐานของการให้ความคุ้มครอง

⁴⁹ 11 U.S.C. Section 361 (1).

⁵⁰ 11 U.S.C. Section 361 (2).

⁵¹ 11 U.S.C. Section 361 (3).

ดังนั้น ศาลจึงต้องเป็นผู้พิจารณาว่าวิธีการให้ความคุ้มครองที่ลูกหนี้ให้แก่เจ้าหนี้นี้มีประกันนี้ เป็นการให้หลักประกันว่าเจ้าหนี้นี้จะได้รับผลประโยชน์ไม่น้อยกว่ามูลค่าของทรัพย์สินหลักประกันหรือไม่

การให้ความคุ้มครองสิทธิของเจ้าหนี้นี้มีประกัน โดยวิธีนี้จะไม่ให้ความคุ้มครองถึงเจ้าหนี้ส่วนราชการ เช่น หนี้ภาษีอากร หนี้ค่าใช้จ่ายในการรวบรวมทรัพย์สินค่าบริการต่าง ๆ ซึ่งเจ้าหนี้เหล่านี้มีสิทธิได้รับชำระหนี้ก่อนเจ้าหนี้อื่นทุกประเภท ตามมาตรา 503 (b) (1) โดยรัฐสภาเห็นว่า การให้ความคุ้มครองแก่เจ้าหนี้นี้ดังกล่าวจะเป็นการขยายความหมายของการให้ความคุ้มครองมากเกินไป และลูกหนี้ไม่มีเงินเพียงพอที่จะชำระหนี้ส่วนราชการได้เต็มจำนวน⁵²

ในการพิจารณาคำร้องขอปลดเปลื้องจากการพักบังคับชำระหนี้ของเจ้าหนี้นี้มีประกัน โดยอ้างว่าลูกหนี้มิได้ให้ความคุ้มครองสิทธิของเขาอย่างเพียงพอ ลูกหนี้มีภาระการพิสูจน์ว่าสิทธิของเจ้าหนี้นี้มีประกันได้รับความคุ้มครองอย่างเพียงพอแล้ว และถ้าลูกหนี้เห็นว่าเจ้าหนี้นี้มีประกันไม่มีความเสี่ยงอะไร ลูกหนี้ต้องพิสูจน์ให้ศาลเห็นว่าไม่มีความจำเป็นใดๆ ที่ต้องให้ความคุ้มครองอีก แต่ถ้าลูกหนี้เห็นว่าสิทธิของเจ้าหนี้นี้มีประกัน ไม่ได้ได้รับความคุ้มครองอย่างเพียงพอจริง ลูกหนี้จะต้องกระทำการใด ๆ เพื่อเป็นการให้ความคุ้มครองสิทธิของเจ้าหนี้นี้มีประกัน ศาลจะเป็นผู้ตัดสินว่าสิทธิของเจ้าหนี้นี้มีประกันได้รับความคุ้มครองอย่างเพียงพอหรือไม่ และหากศาลเห็นว่าไม่เพียงพอ ศาลต้องมีคำสั่งให้เจ้าหนี้นี้มีประกันรายนี้ได้รับการปลดเปลื้องจากการพักบังคับชำระหนี้⁵³

ศาลอาจจะไม่สั่งให้เจ้าหนี้นี้มีประกันได้รับการปลดเปลื้องจากการพักบังคับชำระหนี้ในทันที โดยถ้าศาลเห็นว่าสิทธิของเจ้าหนี้นี้มีประกัน ไม่ได้ได้รับความคุ้มครองอย่างเพียงพอ และวิธีการให้ความคุ้มครองของลูกหนี้นำมาใช้ยังไม่เพียงพอที่จะบรรเทาความเสียหายได้ ศาลอาจวางเงื่อนไขให้เจ้าหนี้นี้มีประกัน ได้รับการปลดเปลื้องจากการพักบังคับชำระหนี้มีประกันอย่างเพียงพอมาได้ ซึ่งเป็นไปได้ว่าวิธีการคุ้มครองอาจเกิดจากการตกลงกันและได้รับความเห็นชอบจากทั้งสองฝ่ายแล้วแสดงให้ศาลออกคำสั่งให้ดำเนินการตามวิธีการที่ตกลงกัน

การพิจารณาว่าสิทธิของเจ้าหนี้นี้มีประกันได้รับความคุ้มครองอย่างเพียงพอหรือไม่นั้น จะต้องพิจารณาจากการประเมินมูลค่าของหลักประกันในปัจจุบันและการคาดการณ์ถึงมูลค่าของหลักประกันนั้นในอนาคต ซึ่งการคาดการณ์ถึงเหตุการณ์ในอนาคตอาจเกิดความผิดพลาดได้ ดังนั้นหากในที่สุดแล้วทรัพย์สินหลักประกันก็ต้องถูกขายออกไป ทำให้เจ้าหนี้ได้รับความเสียหายมากกว่าที่คาดการณ์ไว้มาก เนื่องจากความไม่สมดุลของอัตราส่วนระหว่างมูลค่าของทรัพย์สินหลักประกันกับจำนวนหนี้ กรณีดังกล่าวถือว่าสิทธิของเจ้าหนี้นี้มีประกันไม่ได้ได้รับความคุ้มครองอย่างเพียงพอ

⁵² Brian A. Blum, *Bankruptcy and debtor/creditor : example and explanations*, p.229.

⁵³ Re Blehm Land Cattle Co., 859 F.2d. 137 (10 th Cir 1988) citing Brian A. Blum, p.229.

เพื่อเป็นการบรรเทาความเสียหายของเจ้าหนี้มีประกันจากกรณีดังกล่าว จึงมีบทบัญญัติของกฎหมายที่กำหนดว่าหากลูกหนี้ได้กระทำการใดๆ เพื่อเป็นการให้ความคุ้มครองสิทธิของเจ้าหนี้มีประกันอย่างเพียงพอแล้ว แต่ต่อมากการกระทำนั้นกลายเป็นการให้ความคุ้มครองที่ไม่เพียงพออันเกิดจากการประเมินที่ผิดพลาด ความเสียหายที่เจ้าหนี้ได้รับจะถูกจัดให้เป็นหนี้บุริมสิทธิพิเศษอันดับแรกของหนี้ในชั้นของหนี้ส่วนราชการ ดังนั้นเจ้าหนี้มีประกันจะได้รับชำระหนี้ก่อนเจ้าหนี้บุริมสิทธิประเภทอื่นทั้งหมด⁵⁴ การให้บุริมสิทธิพิเศษดังกล่าวจะเป็นการเพิ่มโอกาสให้เจ้าหนี้มีประกันจะได้รับชำระหนี้เต็มจำนวน

3.1.3 การเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการของประเทศอังกฤษ

การฟื้นฟูกิจการตามกฎหมายล้มละลายของประเทศอังกฤษ⁵⁵ อยู่ภายใต้กระบวนการที่เรียกว่า “Administration Order “ หรือ “คำสั่งให้จัดการทรัพย์สิน” ใน Insolvency Act 1986 กระบวนการดังกล่าวได้บัญญัติขึ้นเป็นครั้งแรกใน Insolvency Act 1883 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นทางเลือกที่ไม่ต้องล้มละลายสำหรับบุคคลที่มีหนี้สินมากแต่มีทรัพย์สินน้อยและรายได้จากการทำงานซึ่งอาจจะชำระหนี้ได้⁵⁶ โดยเกิดขึ้นจากคำแนะนำของ Cork Committee

3.1.3.1 ลักษณะหรือรูปแบบของแผนฟื้นฟูกิจการ

Cork Committee ให้ความเห็นว่าผู้บริหารของลูกหนี้ที่กำลังประสบปัญหาทางการเงิน ย่อมต้องการความช่วยเหลือจากภายนอกอย่างเร่งด่วน ซึ่งเป็นการเหมาะสมหากจะมอบอำนาจในการจัดการกิจการของลูกหนี้ให้แก่ผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์มาก กระบวนการจัดการทรัพย์สินจึงเป็นกระบวนการที่ดูจะเหมาะสมที่สุดที่ผู้บริหารของลูกหนี้เลือกใช้ ในสถานการณ์ดังกล่าว⁵⁷ แนวคิดดังกล่าวเป็นที่มาที่ทำให้กระบวนการจัดการทรัพย์สินมีบทบัญญัติที่เพิกถอนอำนาจทั้งหมดของผู้บริหารลูกหนี้และให้แต่งตั้งบุคคลอื่นเข้ามาทำหน้าที่ในการจัดการทรัพย์สินบริหารกิจการของลูกหนี้แทนผู้บริหารเดิม บุคคลที่เข้ามามีอำนาจในการจัดการกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้เรียกว่า “Administration” หรือ “ผู้จัดการทรัพย์สิน” ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกที่มีความรู้ความสามารถและมีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนด

⁵⁴ 11 U.S.C Section 507 (b).

⁵⁵ ศศิอนงค์ จงกลณี. *อ่าวแล้ว เจริงอรรถที่ 3*. หน้า 84-111.

⁵⁶ Lan F. Fletcher. (1996). *The law of insolvency*. London: Sweet & Maxwell, p.60.

⁵⁷ Lan F. Fletcher, p.41.

กระบวนการจัดการทรัพย์สินเริ่มต้นจากการยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้จัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ โดยผู้ยื่นคำร้องขออาจเป็นตัวลูกหนี้เองหรือผู้บริหารของลูกหนี้ เจ้าหนี้หรือบรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลาย หรือโดย The Clerk of Magistrates Court โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 87 A ของ The Magistrates Court Act 1980 โดยอาจยื่นคำร้องขอได้โดยลำพังหรือยื่นคำร้องขอร่วมกันมา⁵⁸

ในกรณีที่ลูกหนี้เป็นผู้ยื่นคำร้องขอเพื่อให้ศาลมีคำสั่งจัดการทรัพย์สิน ศาลที่ลูกหนี้จะยื่นคำร้องขอได้คือ ศาลแห่งท้องถิ่นที่ลูกหนี้มีภูมิลำเนาอยู่หรือประกอบธุรกิจอยู่ในท้องถิ่นนั้น ในคำร้องขอของลูกหนี้จะต้องแสดงถึงการชำระหนี้ว่าจะชำระหนี้เต็มจำนวนหรือจะขอประนอมหนี้ลดจำนวนลง จำนวนเงินที่ลูกหนี้มีความประสงค์จะชำระให้ว่าเป็นเงินเท่าใด และต้องแสดงให้เห็นว่าลูกหนี้สามารถผ่อนชำระได้เป็นงวด ๆ ได้เป็นจำนวนงวดละเท่าใด บทบัญญัติในเรื่องการจัดการทรัพย์สินยังให้อำนาจศาลอย่างกว้างขวางในการกำหนดรูปแบบและวิธีการในการจัดการทรัพย์สินให้แตกต่างไปจากที่ลูกหนี้เสนอมาในคำร้องขอได้ และอาจกำหนดให้ลูกหนี้ชำระเงินเป็นงวด ๆ ตามกำหนดเวลาที่ศาลเห็นสมควร นอกจากนี้ในคำร้องขอของลูกหนี้จะต้องแสดงถึงรายชื่อ ที่อยู่ รายละเอียดต่าง ๆ ของเจ้าหนี้ทั้งหมดของลูกหนี้ทั้งหมดและของลูกหนี้ รวมถึงต้องแสดงถึงราคาประเมินมูลค่าของทรัพย์สินของลูกหนี้อย่างคร่าว ๆ และต้องแสดงถึงรายละเอียดเกี่ยวกับการประกอบกิจการของลูกหนี้ รายได้ ค่าใช้จ่าย รวมถึงรายชื่อบุคคลที่อยู่ในอุปการะของลูกหนี้ ความรับผิดชอบตามสัญญาเช่า ภาระจำนอง ซึ่งลูกหนี้ต้องให้การรับรองถึงข้อมูลที่ปรากฏในคำร้องขอของลูกหนี้ว่าถูกต้องตรงความเป็นจริง⁵⁹

3.1.3.2 การเสนอแผนฟื้นฟูกิจการ

เมื่อศาลพิจารณาคำร้องขอแล้วเห็นว่าลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ หรือมีโอกาที่จะเป็นผู้ที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ และการที่ศาลอนุญาตให้มีการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ นั้นจะทำให้บรรล่วัตถุประสงค์ในข้อใดข้อหนึ่งดังต่อไปนี้ ศาลอาจมีคำสั่งให้จัดการทรัพย์สินของลูกหนี้⁶⁰

(1) การจัดการทรัพย์สินจะทำให้กิจการของลูกหนี้ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนสามารถดำเนินต่อไปได้

(2) มีการดำเนินการเกี่ยวกับข้อตกลงจัดการทรัพย์สินโดยความสมัครใจ (Voluntary Arrangement) ภายใต้อาณัติของ Insolvency Act 1986

⁵⁸ Insolvency Act 1986 Section 9 (1).

⁵⁹ Lan F. Fletcher, *The law of insolvency*, pp.61-62.

⁶⁰ Insolvency Act 1986 Section 8 (3).

(3) มีการตกลงระหว่างลูกหนี้กับเจ้าหนี้ทั้งหลายของลูกหนี้ หรือในระหว่างบรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลายด้วยกัน หรือในระหว่างลูกหนี้ของลูกหนี้ภายใต้บทบัญญัติ มาตรา 425 ของ Companies Act

(4) การจัดการทรัพย์สินจะก่อให้เกิดผลประโยชน์แก่ทรัพย์สินของลูกหนี้มากกว่าการให้ลูกหนี้ต้องล้มละลายหรือปิดกิจการลง

เมื่อศาลมีคำสั่งให้จัดการทรัพย์สินของลูกหนี้แล้ว ศาลจะแต่งตั้งบุคคลภายนอกเป็นผู้เข้ามามีอำนาจในการจัดการกิจการดูแลทรัพย์สินของลูกหนี้ เรียกว่า ผู้จัดการทรัพย์สิน (Administrator)⁶¹ กระบวนการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้จะเริ่มต้นขึ้นและดำเนินการไปภายใต้การควบคุมของศาล ผู้จัดการทรัพย์สินของลูกหนี้เป็นการชั่วคราว มีสิทธิเรียกร้องให้ผู้บริหารของลูกหนี้รายงานเกี่ยวกับกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ก่อนเข้าสู่กระบวนการจัดการทรัพย์สิน และมีหน้าที่ในการจัดทำ “ข้อเสนอในการชำระหนี้” (Proposals) เสนอให้ที่ประชุมเจ้าหนี้พิจารณา หากที่ประชุมเจ้าหนี้ยอมรับข้อเสนอดังกล่าวผู้จัดการทรัพย์สินต้องดำเนินการจัดการกิจการและทรัพย์สินไปตามข้อกำหนดที่ระบุไว้ในข้อเสนอในการชำระหนี้ ไปจนกว่าจะบรรลุผลสำเร็จตามข้อเสนอนั้น หรือในทางตรงกันข้ามคือจนกว่าผู้จัดการทรัพย์สินเห็นว่าการจัดการทรัพย์สิน ไม่มีทางบรรลุผลสำเร็จตามข้อเสนอหรือที่ประชุมเจ้าหนี้มีมติให้ผู้จัดการทรัพย์สินร้องขอให้มีคำสั่งยกเลิกการจัดการทรัพย์สินต่อศาลผู้จัดการทรัพย์สินอาจยื่นคำขอต่อศาลเพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งยกเลิกการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ได้⁶² เมื่อศาลได้พิจารณาคำขอยกเลิกการจัดการทรัพย์สินแล้ว ศาลอาจมีคำสั่งให้ยกเลิกการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ หรือมีคำสั่งอื่นใดตามที่ศาลเห็นสมควร⁶³

ในกระบวนการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ภายใต้ Insolvency Act 1986 ของประเทศอังกฤษนั้น มีมาตรการทางกฎหมายที่ห้ามมิให้เจ้าหนี้บังคับตามสิทธิของตนในช่วงระยะเวลาที่ลูกหนี้อยู่ในกระบวนการจัดการทรัพย์สิน เรียกว่า “การจำกัดมิให้มีการยกเลิกกิจการหรือฟ้องร้องทางศาลต่อลูกหนี้” (Moratorium) เป็นการระงับสิทธิในการฟ้องร้องและบังคับตามสิทธิรวมถึงระงับการดำเนินการใด ๆ ในทางกฎหมายของเจ้าหนี้ทั้งหลายอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดไว้เป็นพิเศษโดยเฉพาะ จำกัดอำนาจของศาลในการออกคำสั่งเกี่ยวกับการเลิกบริษัทลูกหนี้ และจำกัดอำนาจของคู่สัญญาของลูกหนี้ตามสัญญาเช่าซื้อหรือสัญญาอื่นๆ ที่ลักษณะเช่นเดียวกับสัญญาเช่าซื้อในการเรียกทรัพย์สินตามสัญญาที่อยู่ในครอบครองของลูกหนี้คืน เพื่อป้องกันมิให้ทรัพย์สินที่จำเป็นต่อการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ต้องถูกแยกชิ้นขายทอดตลาดไป

⁶¹ Insolvency Act 1986 Section 17 (1) , Section 17 (2).

⁶² Insolvency Act 1986 Section 17 (1) ,Section 18 (2).

⁶³ Insolvency Act 1986 Section 17 (1) ,Section 18 (3).

(piece meal) ซึ่งมีผลทำให้ลูกหนี้ไม่มีปัจจัยในการดำเนินกิจการต่อไปและยังทำให้มูลค่าของทรัพย์สินของลูกหนี้ลดลงด้วยการถูกแยกจำหน่ายที่ละเล็กทีละน้อย และเพื่อให้ระยะเวลาและโอกาสให้ลูกหนี้และผู้จัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ได้ตกลงจัดลำดับการชำระหนี้กับเจ้าหนี้ทั้งหลาย และจัดทำข้อเสนอในการชำระหนี้โดยไม่ถูกรบกวนจากเจ้าหนี้บางรายที่ไม่ยอมเข้าตกลงด้วย เพื่อให้การจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้บรรลุผล

3.1.3.3 แผนฟื้นฟูกิจการ

การจำกัดมิให้มีการยกเลิกกิจการหรือฟ้องร้องทางศาลต่อลูกหนี้จะเกิดขึ้นโดยอัตโนมัติในทันทีที่มีการเริ่มต้นกระบวนการจัดการทรัพย์สิน โดยไม่ต้องยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้บังคับใช้ การมีผลบังคับใช้ของการจำกัดมิให้มีการยกเลิกกิจการหรือฟ้องร้องทางศาลต่อลูกหนี้จะแบ่งเป็น 2 ช่วงระยะเวลา ดังนี้

(1) เมื่อมีการยื่นคำร้องขอให้มีการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ต่อศาล จนถึงวันที่ศาลมีคำสั่งอย่างใด ๆ ในคำร้องขอหรือมีคำสั่งยกคำร้องขอจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้⁶⁴

(2) เมื่อศาลมีคำสั่งให้จัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ การพักบังคับชำระหนี้ที่บังคับใช้ตั้งแต่ตอนยื่นคำร้องขอให้มีการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ต่อศาล จะมีผลบังคับใช้ต่อไปในระหว่างการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำสั่งศาล จนถึงวันที่ศาลมีคำสั่งยกเลิกการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้⁶⁵

เมื่อมีการยื่นคำร้องขอให้มีการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ จะห้ามมิให้ผู้ถือหุ้นของบริษัทลูกหนี้ลงมติให้ชำระบัญชีและเลิกบริษัทลูกหนี้ และห้ามศาลมีคำสั่งให้เลิกบริษัทลูกหนี้⁶⁶ นอกจากนี้ยังห้ามมิให้ศาลโฆษณาคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งเลิกบริษัทลูกหนี้ซึ่งอาจยื่นคำร้องไว้แต่ก่อนที่จะมีการยื่นคำร้องขอให้มีการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้⁶⁷ เหตุที่ต้องมีการห้ามผู้ถือหุ้นหรือศาลกระทำการดังกล่าวก็เพื่อป้องกันมิให้บุคคลทั่วไปที่เป็นคู่ค้า หรือ ลูกค้าของลูกหนี้เกิดความเข้าใจหรือความรู้สึกในทางร้ายว่าบริษัทลูกหนี้จะต้องปิดกิจการลง ซึ่งมีผลทำให้การจัดการทรัพย์สินอาจต้องล้มเหลวเสียตั้งแต่ก่อนที่ศาลจะได้พิจารณาคำร้องขอ จัดการทรัพย์สินหรือก่อนที่จะได้มีการดำเนินการตามกระบวนการจัดการทรัพย์สินเสียอีก

เมื่อมีการยื่นคำร้องขอจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ต่อศาล จะห้ามมิให้เจ้าหนี้เริ่มต้นหรือกระทำการต่อไปซึ่งการดำเนินกระบวนการพิจารณาอื่นใดในศาลหรือการบังคับคดีหรือ

⁶⁴ Insolvency Act 1986 , Section 10.

⁶⁵ Insolvency Act 1986 , Section 11.

⁶⁶ Insolvency Act 1986 , Section 10 (1) (a).

⁶⁷ Insolvency Act 1986 , Section 10 (2) (a).

การดำเนินการใดๆในทางกฎหมาย และห้ามมิให้มีการยึด อาศัย หรือการกระทำการใดอันมีผลต่อตัวลูกหนี้เองหรือทรัพย์สินของลูกหนี้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาลและต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่ศาลกำหนด⁶⁸

แม้ว่าข้อห้ามอันเป็นการระงับสิทธิของเจ้าหนี้ในการฟ้องร้องบังคับคดีจะไม่มีผลบังคับใช้จนกว่าจะมีการยื่นคำร้องขอจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ต่อศาลก็ตาม แต่ศาลมีอำนาจในการ “คุ้มครองความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต” โดยการห้ามมิให้มีการโฆษณาคำร้องของเลิกบริษัทของลูกหนี้ หากคณะผู้บริหารของลูกหนี้ให้คำรับรองว่าลูกหนี้กำลังจะยื่นคำร้องขอจัดการทรัพย์สิน⁶⁹

คำว่า “การดำเนินกระบวนการพิจารณาอื่นใด” ในอนุมาตรานี้ได้รับการตีความอย่างเคร่งครัดโดยศาล และเป็นไปในทางเดียวกันกับบทบัญญัติในมาตรา 10 (1) (a) และ (b) ดังนั้น ข้อห้ามของการผ่อนเวลาชำระหนี้จะมีผลเป็นการห้ามมิให้ “ดำเนินกระบวนการพิจารณา” ที่อยู่ในจำพวกเดียวกันกับการกระทำตามมาตรา 10 (1) (a) และ (b) เท่านั้น⁷⁰

ใน Insolvency Rule 1986⁷¹ ได้กำหนดให้ต้องมีการส่งหมายแจ้งคำร้องขอจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ไปยังเจ้าหน้าที่ที่กำลังดำเนินการบังคับคดีหรือกำลังดำเนินการในทางกฎหมายเพื่ออายัดทรัพย์สินของลูกหนี้ ให้ทราบถึงการร้องขอโดยทั่วกัน เพื่อป้องกันมิให้มีการฝ่าฝืนข้อห้ามตามอนุมาตรานี้โดยมิได้ตั้งใจ⁷²

แม้ว่า Insolvency Act 1986 มาตรา 10 (1) (a) จะบัญญัติห้ามมิให้ผู้ถือหุ้นของบริษัทลูกหนี้ลงมติให้ชำระบัญชีและเลิกบริษัทลูกหนี้ และห้ามศาลมิให้มีคำสั่งให้เลิกบริษัทลูกหนี้ เมื่อมีการยื่นคำร้องขอให้มีการสั่งจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ก็ตามแต่บทบัญญัติดังกล่าวไม่ห้ามที่จะยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งเลิกบริษัทลูกหนี้⁷³ ดังนั้นเจ้าหนี้หรือผู้มีส่วนได้เสียสามารถยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งเลิกบริษัทลูกหนี้ได้ แม้ว่าจะอยู่ในระหว่างที่ศาลกำลังพิจารณาคำร้องขอจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ก็ตาม และสามารถยื่นคำร้องดังกล่าวได้โดยไม่ต้องได้รับอนุญาตจากศาลก่อน⁷⁴

⁶⁸ Insolvency Act 1986 , Section 10(1) (c).

⁶⁹ Re a Company No 001448 of 1989 (1989) 5 BCC 706 citing L S Sealy and David Milman, *Annotated guide to the insolvency legislation*, p. 51.

⁷⁰ Lan F. Fletcher, *The law of insolvency*, p.51.

⁷¹ Insolvency Rule 1986 r.2.6A.

⁷² L S Sealy and David Milman, *Annotated guide to the insolvency legislation*, p. 51.

⁷³ Insolvency Act 1986 section 10(1) (a).

⁷⁴ Insolvency Act 1986 section 10(2) (a).

การยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งเลิกบริษัทของลูกหนี้ อาจเกิดจากกรณีที่เจ้าหนี้ได้คัดค้านการร้องขอจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ โดยอ้างว่าลูกหนี้ควรเข้าสู่กระบวนการชำระบัญชีและล้มละลายมากกว่า แต่ในขณะที่ยื่นคัดค้านนั้นเจ้าหนี้ยังไม่พร้อมที่จะยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งเลิกบริษัทลูกหนี้ บทบัญญัตินี้ได้ยืนยันสิทธิของเจ้าหนี้ที่จะยื่นคำร้องดังกล่าวได้ภายหลังจากนั้น โดยไม่ต้องได้รับอนุญาตจากศาลก่อน⁷⁵

ในกรณีที่มีการยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งเลิกบริษัทลูกหนี้ ในระหว่างที่ศาลกำลังพิจารณาคำร้องขอจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ เพื่อความสะดวกในการพิจารณาและแก่คู่ความทุกฝ่าย ศาลอาจมีคำสั่งให้รวมการพิจารณาคำร้องของทั้งสองไปด้วยกันได้ และหากศาลพิจารณาแล้วเห็นว่าลูกหนี้ควรที่จะเลิกบริษัทและเข้าสู่กระบวนการล้มละลาย ศาลจะต้องมีคำสั่งยกคำร้องขอจัดการทรัพย์สินเสียก่อนจะมีคำสั่งให้เลิกบริษัทลูกหนี้ ในทางกลับกันก็เช่นกัน

แม้ว่าจะมีการยื่นคำร้องขอให้มีการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ต่อศาลและอยู่ระหว่างที่ศาลพิจารณาคำร้องขอดังกล่าวก็ตาม แต่ในขั้นนี้ไม่ห้ามเจ้าหนี้มีประกันที่จะใช้สิทธิแต่งตั้งผู้พิทักษ์ทรัพย์เข้ามาจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ ตามกระบวนการพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้ (Administrative Receivership) ซึ่งบัญญัติไว้ใน Insolvency Act 1986 ซึ่งเจ้าหนี้มีประกันสามารถแต่งตั้งผู้พิทักษ์ได้โดยไม่ต้องได้รับอนุญาตจากศาลก่อน⁷⁶

กระบวนการพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้ (Administrative Receivership) เกิดขึ้น เนื่องจากการตกลงทำสัญญาระหว่างลูกหนี้กับเจ้าหนี้รายหนึ่งหรือหลายราย (หรืออาจเป็นผู้จัดการทรัพย์สินของกลุ่มเจ้าหนี้) และมีการให้ทรัพย์สินของลูกหนี้แก่เจ้าหนี้ไว้เป็นหลักประกันหนี้ โดยมีการตกลงกันว่าลูกหนี้จะให้เจ้าหนี้เหล่านี้มีสิทธิเหนือเจ้าหนี้คนอื่นและให้อำนาจแก่เจ้าหนี้ผู้ถือหลักประกันในการแต่งตั้งผู้พิทักษ์ทรัพย์เข้ามามีอำนาจในการจัดการทรัพย์สินอันเป็นหลักประกันนั้น

Insolvency Act 1986 ได้ให้คำจำกัดความของผู้พิทักษ์ทรัพย์ไว้ว่าหมายถึง⁷⁷

(1) ผู้พิทักษ์ทรัพย์หรือผู้จัดการทรัพย์สินที่มีอำนาจในการจัดการทรัพย์สินทั้งหมดหรือส่วนใหญ่ของทรัพย์สินทั้งหมดของลูกหนี้ โดยได้รับการแต่งตั้งหรือได้รับความยินยอมให้มีการแต่งตั้งจากผู้ถือหลักประกันของลูกหนี้ประเภทมีสิทธิอย่างกว้างขวาง (Floating Charge) รายหนึ่งหรือหลายรายรวมกัน

(2) บุคคลที่เข้ามาทำหน้าที่เสมือนเป็นผู้พิทักษ์ทรัพย์หรือผู้จัดการทรัพย์สิน โดยได้รับการแต่งตั้งจากบุคคลอื่น และมีอำนาจในการจัดการทรัพย์สินบางสิ่งบางอย่างของลูกหนี้

⁷⁵ Sealy L. S. and David Milman, *Annotated guide to the insolvency legislation*, p. 51.

⁷⁶ Insolvency Act 1986 section 10 (2) (b).

⁷⁷ Insolvency Act 1986 section 29 (2).

ผู้พิทักษ์ทรัพย์จึงเป็นผู้มีอำนาจในการจัดการทรัพย์สินทั้งหมดหรือเป็นส่วนใหญ่ของทรัพย์สินทั้งหมดของลูกหนี้ที่ให้ไว้เป็นหลักประกันหนี้ เพื่อจุดประสงค์ในการที่จะนำเงินมาชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้รายหนึ่งซึ่งเป็นเจ้าหนี้ประกันประเภทมีสิทธิอย่างกว้างขวาง หรืออาจเป็นกลุ่มเจ้าหนี้ที่ต่างเป็นเจ้าหนี้ประเภทดังกล่าว ส่วนเจ้าหนี้ประเภทอื่นจะไม่เข้ามาเกี่ยวข้องในกระบวนการนี้ ผู้พิทักษ์ทรัพย์ที่ได้รับการแต่งตั้งภายใต้ข้อตกลงในสัญญาดังกล่าว อาจเรียกได้ว่า “ผู้พิทักษ์ทรัพย์ที่ได้รับการแต่งตั้งนอกศาล” ⁷⁸ ส่วนใน Insolvency Act 1986 ได้ใช้คำเรียกว่า “ผู้พิทักษ์ทรัพย์ที่ได้รับการแต่งตั้งโดยอาศัยอำนาจตามข้อตกลงในสัญญา”⁷⁹

โดยปกติแล้วการพักบังคับชำระหนี้จะมีผลบังคับใช้ทันทีที่มีการ ยื่นคำร้องขอจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ ซึ่งจะห้ามกระทำการใดดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 10(1) ของ Insolvency Act 1986 แต่มีข้อยกเว้นในกรณีที่ในขณะที่ได้มีการยื่นคำร้องขอจัดการทรัพย์สินต่อศาลนั้นปรากฏว่าได้มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้ไว้และแต่งตั้งผู้พิทักษ์ทรัพย์แล้ว และบุคคลที่เป็นผู้แต่งตั้งหรือยินยอมให้มีการแต่งตั้งผู้พิทักษ์ทรัพย์ดังกล่าวไม่เห็นด้วยกับการที่ลูกหนี้จะเข้ากระบวนการจัดการทรัพย์สิน ข้อห้ามของการพักบังคับชำระหนี้ตามมาตรา 10(1) จะยังไม่มีผลบังคับใช้หากบุคคลที่แต่งตั้งหรือให้ความยินยอมในการแต่งตั้งผู้พิทักษ์ทรัพย์ไม่ให้ความยินยอมในการที่ศาลจะมีคำสั่งให้มีการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ หรือจนกว่าจะได้รับความยินยอมจากบุคคลนั้น ⁸⁰

บทบัญญัติดังกล่าวเป็นการยืนยันนโยบายในทางกฎหมายที่จะคงไว้ซึ่งสิทธิโดยพื้นฐานของเจ้าหนี้มีประกัน และยังสอดคล้องกับบทบัญญัติในมาตรา 9 (3) ซึ่งกำหนดว่าศาลจะต้องยกคำร้องขอจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้หากเจ้าหนี้มีประกันไม่ให้ความยินยอมภายในเวลาที่ศาลพิจารณาคำร้องขอ

บทบัญญัติในอนุมาตรา นี้ จะไม่ใช่กับกรณีที่เจ้าหนี้ยื่นคำร้องขอให้พิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้ภายหลังจากที่ได้มีการยื่นคำร้องขอจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้แล้วซึ่งหากเป็นกรณีเช่นนั้น การพักบังคับชำระหนี้จะบังคับใช้กับเจ้าหนี้ทุกคนและจะบังคับใช้จนกว่าศาลจะยกคำร้องขอให้จัดการทรัพย์สินของลูกหนี้หรือมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ⁸¹

⁷⁸ Stephen W. Mayson, Derek French and Christopher L. Ryan. (2001). *Company Law*. London: Blackstone Press Limited, pp. 694-695.

⁷⁹ Insolvency Act 1986 section 35 (1).

⁸⁰ Insolvency Act 1986 section 10 (3).

⁸¹ Sealy L S. and David Milman, *Annotated guide to the insolvency legislation*, p.52.

เมื่อศาลมีคำสั่งให้มีการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ จะห้ามมิให้เจ้าหนี้อำนาจแต่งตั้งหรือให้ความยินยอมในการแต่งตั้งผู้พิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้ในช่วงระยะเวลาที่มีการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำสั่งศาล^{๘๒} ข้อห้ามในกรณีนี้เป็นข้อห้ามที่เพิ่มเติมจากข้อห้ามของการพักบังคับชำระหนี้เมื่อมีการยื่นคำร้องขอจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ในมาตรา 10 (1) ดังนั้น หากเจ้าหนี้อำนาจมีประกันมิได้ใช้สิทธิของตนในการแต่งตั้งผู้พิทักษ์ทรัพย์เสียก่อนหน้านี้อะไรอย่างช้าที่สุดในวันที่ศาลพิจารณาคำร้องขอจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ เจ้าหนี้จะถูกห้ามมิให้ใช้สิทธิดังกล่าวอีกต่อไปในขณะที่คำสั่งให้จัดการทรัพย์สินของลูกหนี้มีผลอยู่

เมื่อมีการยื่นคำร้องขอจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ต่อศาล จะห้ามมิให้เจ้าหนี้อำนาจเริ่มต้นหรือกระทำการต่อไปซึ่งการดำเนินกระบวนการพิจารณาอื่นใดในศาลหรือการบังคับคดีหรือการดำเนินการใดๆ ในทางกฎหมาย และห้ามมิให้มีการยึดอายัด หรือกระทำการใดอันมีผลต่อตัวลูกหนี้เองหรือทรัพย์สินของลูกหนี้ เว้นแต่จะได้รับความยินยอมจากผู้จัดการทรัพย์สินหรือได้รับอนุญาตจากศาลซึ่งขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงแต่ละกรณีไป^{๘๓}

การจำกัดสิทธิของเจ้าหนี้อำนาจทั้งหลายตามมาตรา 11(3)(c) และ(d) จะไม่มีผลไปทำลายความมีอยู่แห่งสิทธิของเจ้าหนี้ เพียงแต่จะห้ามมิให้มีการบังคับชำระหนี้ตามสิทธิของเจ้าหนี้อำนาจแต่ละรายเท่านั้น สิทธิของเจ้าหนี้อำนาจที่มีอยู่เหนือหลักประกันในการบังคับหลักประกัน สิทธิของเจ้าหนี้อำนาจในการที่จะเรียกเอาทรัพย์สินคืนจากการครอบครองของลูกหนี้ และการกระทำอื่นๆ บนพื้นฐานแห่งสิทธิของเจ้าหนี้อำนาจยังคงอยู่ไม่เสื่อมไป หากเจ้าหนี้อำนาจนี้ได้ร้องขอให้ศาลอนุญาตให้บังคับตามสิทธิของตนได้คำสั่งของศาลที่อนุญาตไม่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงสิทธิของเจ้าหนี้อำนาจ แต่เป็นเพียงการให้ความอิสระแก่เจ้าหนี้อำนาจในการบังคับตามสิทธิเท่านั้น

ภายหลังจากศาลมีคำสั่งให้จัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ให้ผู้จัดการทรัพย์สินมีอำนาจในการให้ความยินยอมในการที่เจ้าหนี้อำนาจจะบังคับทรัพย์หลักประกัน หรือเรียกเอาทรัพย์สินตามสัญญาที่อยู่ในความครอบครองของลูกหนี้คืนหรือเริ่มต้นหรือกระทำต่อไปซึ่งกระบวนการพิจารณา การบังคับคดี การยึดอายัดทรัพย์สิน อันมีผลต่อหนี้หรือทรัพย์สินของลูกหนี้^{๘๔}

นอกเหนือจากการให้อำนาจศาลในการอนุญาตให้กระทำการดังกล่าว ผู้จัดการทรัพย์สินจะมีอำนาจดังกล่าวเท่ากับศาลและสามารถตัดสินใจได้โดยอิสระไม่ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของศาล

^{๘๒} Insolvency Act 1986 section 11 (3) (b).

^{๘๓} Insolvency Act 1986 section 11 (3) (b).

^{๘๔} Insolvency Act 1986 section 11 (3) (c), (d).

คำร้องขอขยายระยะเวลาการจดทะเบียนสิทธิอันเป็นภาระติดพันในทรัพย์สินของลูกหนี้ ไม่ถือว่าเป็น “การดำเนินการในทางกฎหมายอันมีผลต่อตัวลูกหนี้หรือทรัพย์สินของลูกหนี้” แต่อย่างไรก็ตามเมื่อมีการดำเนินการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้แล้วต่อมาปรากฏว่าลูกหนี้ต้องล้มละลาย ศาลอาจใช้ดุลพินิจห้ามมิให้มีการใช้สิทธิร้องขอขยายระยะเวลาการจดทะเบียนสิทธิภาระติดพันในทรัพย์สินของลูกหนี้ได้⁸⁵

เมื่อลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการจัดการทรัพย์สิน ในระบบการจัดการทรัพย์สินของประเทศไทยจะไม่ยอมรับหลักการที่จะให้ลูกหนี้เป็นผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการเอง (debtor in possession) ซึ่งแตกต่างจากกระบวนการฟื้นฟูกิจการของประเทศสหรัฐอเมริกาที่ยอมรับหลักการดังกล่าว ดังนั้นผู้ที่จะมาทำหน้าที่ในการจัดกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้และเป็นผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการจะเป็นบุคคลภายนอกที่มีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนด และได้รับการแต่งตั้งจากศาลที่รับคำร้องขอ เรียกว่าผู้จัดการทรัพย์สิน (Administrator)

เนื่องจากผู้จัดการทรัพย์สินในกระบวนการฟื้นฟูกิจการของประเทศไทยเป็นบุคคลภายนอกที่มีความรู้ความสามารถตามที่กฎหมายกำหนด และลูกหนี้ไม่อาจเป็นผู้มีอำนาจในการจัดกิจการและทรัพย์สิน กฎหมายจึงให้อำนาจในการจัดกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ที่กว้างขวางและมากกว่าอำนาจในการจัดกิจการและทรัพย์สินของผู้จัดการทรัพย์สินหรือลูกหนี้ในกระบวนการฟื้นฟูกิจการของประเทศไทย และไม่ต้องอยู่ภายใต้ข้อห้ามของการพักบังคับชำระหนี้และการควบคุมของศาล เว้นแต่เป็นการดำเนินการในกรณีพิเศษเท่านั้น โดยผู้จัดการทรัพย์สินมีอำนาจดังต่อไปนี้

1. อำนาจโดยทั่วไปของผู้จัดการทรัพย์สิน

(1) ผู้จัดการทรัพย์สินมีอำนาจในการกระทำการอย่างใดๆ ที่จำเป็นต่อการจัดการกิจการ ธุรกิจการค้า และทรัพย์สินของลูกหนี้⁸⁶

(2) ภายใต้ข้อ (1) ผู้จัดการทรัพย์สินยังมีอำนาจที่เกี่ยวกับการจัดกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ ไม่ว่าจะเป็นอำนาจในการเข้าไปครอบครอง เก็บรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้โดยวิธีการใดแล้วแต่ผู้จัดการทรัพย์สินจะเห็นสมควร อำนาจในการจำหน่ายทรัพย์สินของลูกหนี้ ไม่ว่าจะเป็นการขายทอดตลาดหรือขายเป็นการภายในหรือโดยวิธีที่ได้ตกลงกันในสัญญา อำนาจในการก่อหนี้ คุ้มเงิน และให้ทรัพย์สินของลูกหนี้เป็นหลักประกัน อำนาจในการชำระหนี้หรือ

⁸⁵ Barrow Borough Transport Ltd. (1990) Ch 227, (1989) 5 BCC 646 citing L. S. Sealy and David Milman, *Annotated guide to the insolvency legislation*, p.54.

⁸⁶ Insolvency Act 1986 Section 14 (1) (a).

ใช้จ่ายเงินที่จำเป็นอันเกี่ยวเนื่องกับการดำเนินกิจการของลูกหนี้ อำนาจในการจำหน่าย จ่าย โอนทั้งหมดหรือบางส่วนของกิจการหรือทรัพย์สินของลูกหนี้⁸⁷

2. อำนาจพิเศษของจัดการทรัพย์สิน

นอกจากอำนาจในการจัดกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้อันเป็นอำนาจ โดยทั่วไปของผู้จัดการทรัพย์สินแล้ว ผู้จัดการทรัพย์สินยังมีอำนาจพิเศษในการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(1) อำนาจในการถอดถอนผู้บริหารหรือกรรมการของลูกหนี้และแต่งตั้ง บุคคลให้เป็นผู้บริหารของลูกหนี้ หรือทดแทนในตำแหน่งที่ว่างให้ครบจำนวน หรือ

(2) เรียกประชุมผู้ถือหุ้นหรือเจ้าหน้าที่ของลูกหนี้

อำนาจของผู้จัดการทรัพย์สินในกระบวนการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ไม่ว่า จะเป็นอำนาจโดยทั่วไปและอำนาจพิเศษ ผู้จัดการทรัพย์สินมีอำนาจในการดำเนินการดังกล่าวได้ ตามคำพิงโดยอาศัยอำนาจแห่งตนและไม่ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของศาล เว้นแต่การจัดกิจการ และทรัพย์สินในกรณีพิเศษเท่านั้น เช่น การจำหน่ายทรัพย์สินของลูกหนี้ซึ่งให้ไว้เป็นหลักประกัน แก่เจ้าหนี้ หรือการจำหน่ายสินค้าที่อยู่ในความครอบครองของลูกหนี้ตามสัญญาเช่าซื้อหรือสัญญา อื่นๆ ที่มีลักษณะเดียวกับสัญญาเช่าซื้อ เป็นต้น ซึ่งกรณีเช่นนี้ผู้จัดการทรัพย์สินจะต้องขออนุญาต ศาลก่อน⁸⁸

การจำกัดมิให้มีการยกเลิกกิจการหรือฟ้องร้องทางศาลต่อลูกหนี้มีบทบัญญัติ ที่ห้ามเจ้าหนี้และผู้ที่เกี่ยวข้องกับลูกหนี้กระทำการต่างๆ อันเป็นการระงับหรือจำกัดสิทธิของบุคคล ดังกล่าว เพื่อประโยชน์ในการรักษาทรัพย์สินที่ใช้ในการประกอบกิจการของลูกหนี้ไว้ให้มากที่สุด เพื่อใช้ในการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ แต่การห้ามกระทำการหรือการบังคับตามสิทธิบางอย่างอาจทำ ให้เจ้าหนี้หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับลูกหนี้ต้องเสียหายจากการที่ไม่สามารถบังคับตามสิทธิได้หรือบังคับ ได้ในเวลาทีล่าช้าไป เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าว Insolvency Act 1986 จึงได้มีบทบัญญัติที่ให้ เจ้าหนี้หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับลูกหนี้สามารถขอลดเปลื้องจากการจำกัดมิให้มีการยกเลิกกิจการหรือ ฟ้องร้องทางศาลต่อลูกหนี้ได้และมีบทบัญญัติที่คุ้มครองสิทธิของเจ้าหนี้มีประกันอย่างเพียงพอ

บทบัญญัติที่เป็นการให้ความคุ้มครองสิทธิของเจ้าหนี้มีประกันอย่างเพียงพอนี้ กฎหมายได้ให้ความคุ้มครองสิทธิของเจ้าหนี้มีประกันตั้งแต่เริ่มต้นกระบวนการซึ่งได้แก่ การพัก บังคับชำระหนี้เมื่อมีการยื่นคำร้องขอขังให้สิทธิเจ้าหนี้มีประกันในการแต่งตั้งผู้พิทักษ์ทรัพย์ การเลื่อนระยะเวลาการมีผลบังคับใช้ข้อห้ามของการพักบังคับชำระหนี้เมื่อมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์

⁸⁷ Insolvency Act 1986 Section 14 (1) (b) and Insolvency Act 1986 Schedule 1.

⁸⁸ Insolvency Act 1986 Section 15.

ลูกหนี้ไว้และแต่งตั้งผู้พิทักษ์ทรัพย์แล้ว และบุคคลที่เป็นผู้แต่งตั้งหรือยินยอมให้มีการแต่งตั้งผู้พิทักษ์ทรัพย์ดังกล่าวไม่เห็นด้วยกับการที่ลูกหนี้จะเข้ากระบวนการจัดการทรัพย์สิน นอกจากนี้ได้รับการบัญญัติเกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สินหลักประกันของลูกหนี้ไว้เป็นส่วนหนึ่งของบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจของผู้จัดการทรัพย์สินอีกด้วย โดยสามารถแยกพิจารณาวิธีการให้ความคุ้มครองสิทธิของเจ้าหนี้มีประกันอย่างเพียงพอได้ดังนี้

(1) การให้ความคุ้มครองสิทธิของเจ้าหนี้มีประกันเมื่อมีการยื่นคำร้องขอจัดการทรัพย์สิน แม้ว่าจะมีการยื่นคำร้องขอให้มีการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ต่อศาลและอยู่ระหว่างที่ศาลพิจารณาคำร้องขอดังกล่าวก็ตาม แต่ในขั้นนี้ไม่ห้ามเจ้าหนี้มีประกันที่จะใช้สิทธิแต่งตั้งผู้พิทักษ์ทรัพย์เข้ามาจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ ตามกระบวนการพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้ (Administrative Receivership) ซึ่งบัญญัติไว้ใน Insolvency Act 1986 ซึ่งเจ้าหนี้มีประกันสามารถแต่งตั้งผู้พิทักษ์ทรัพย์ได้โดยไม่ต้องได้รับอนุญาตจากศาลก่อน⁸⁹

(2) การเลื่อนระยะเวลาบังคับใช้ข้อห้ามของการพักบังคับชำระหนี้ในกรณีที่เจ้าหนี้มีประกันไม่ให้ความยินยอมในการที่ศาลจะมีคำสั่งให้จัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ ในขณะที่ได้มีการยื่นคำร้องขอจัดการทรัพย์สินต่อศาลนั้น ปรากฏว่าได้มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้ไว้และแต่งตั้งผู้พิทักษ์ทรัพย์แล้ว และบุคคลที่เป็นผู้แต่งตั้งหรือยินยอมให้มีการแต่งตั้งผู้พิทักษ์ทรัพย์ดังกล่าวไม่เห็นด้วย ไม่ให้ความยินยอมในการที่ศาลจะมีคำสั่งให้มีการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ ข้อห้ามของการพักบังคับชำระหนี้ตามมาตรา 10 (1) ของ Insolvency Act 1986 จะยังไม่มีผลบังคับใช้ จนกว่าจะได้รับความยินยอมจากบุคคลนั้น⁹⁰

บทบัญญัติดังกล่าวเป็นการยืนยันนโยบายในทางกฎหมายที่จะคงไว้ซึ่งสิทธิโดยพื้นฐานของเจ้าหนี้มีประกัน และยังคงคล้องกับบทบัญญัติในมาตรา 9(3) ซึ่งกำหนดว่าศาลจะต้องยกคำร้องขอจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้หากเจ้าหนี้มีประกันไม่ให้ความยินยอมภายในเวลาที่ศาลพิจารณาคำร้องขอ

(3) การจัดการจำหน่ายทรัพย์สินโดยผู้จัดการทรัพย์สินกับการให้ความคุ้มครองสิทธิของเจ้าหนี้มีประกัน

การให้ความคุ้มครองสิทธิของเจ้าหนี้มีประกันอย่างเพียงพอยังได้รับการบัญญัติไว้เป็นส่วนหนึ่งของบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจของผู้จัดการทรัพย์สินเกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สินหลักประกันของลูกหนี้ในมาตรา 15 ของ Insolvency Act 1986 บทบัญญัติในมาตรานี้จะให้อำนาจแก่ผู้จัดการทรัพย์สินแต่เพียงผู้เดียวในการใช้อำนาจเหนือกว่าสิทธิของเจ้าหนี้มีประกันหรือ

⁸⁹ Insolvency Act 1986 Section 10 (2) (b).

⁹⁰ Insolvency Act 1986 Section 10 (5).

สิทธิของเจ้าของทรัพย์สินที่อยู่ในความครอบครองของลูกหนี้ภายใต้สัญญาเช่าซื้อหรือสัญญาอื่นที่มีลักษณะเช่นเดียวกับสัญญาเช่าซื้อ โดยสามารถจำหน่ายทรัพย์สินนั้นไปได้เสมือนว่าทรัพย์สินนั้นปลดภาระหลักประกันหรือทรัพย์สินนั้นเป็นกรรมสิทธิ์ของลูกหนี้โดยเด็ดขาดโดยมิต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าหนี้มีประกันหรือเจ้าของทรัพย์สินนั้น แต่การจำหน่ายดังกล่าวจะต้องได้รับความอนุญาตจากศาลเสียก่อน

ในการร้องขอให้ศาลอนุญาตให้จำหน่ายทรัพย์สิน ผู้จัดการทรัพย์สินจะต้องแสดงให้ศาลเห็นถึงความจำเป็นที่ต้องจำหน่ายทรัพย์สินนั้น⁹¹ ราคาตลาดของทรัพย์สิน วิธีการและองค์ประกอบในการประเมินราคาทรัพย์สิน⁹² และหากว่าเป็นการจำหน่ายทรัพย์สินภายใต้เงื่อนไขของ Section 15 (5) (b) ศาลจะต้องกำหนดมูลค่าของทรัพย์สินหากนำออกขายทอดตลาดด้วย⁹³

ศาลจะต้องไม่อนุญาตให้ผู้จัดการทรัพย์สินจำหน่ายทรัพย์สินตามคำร้องขอ ก่อนที่ข้อเสนอในการจัดการชำระหนี้จะได้เสนอให้ที่ประชุมเจ้าหนี้พิจารณาเว้นแต่มีเหตุจำเป็นอันมิอาจก้าวล่วงเสียได้ แต่อย่างไรก็ตามผู้จัดการทรัพย์สินอาจทำความตกลงในเรื่องการจำหน่ายทรัพย์สินแก่ผู้ที่มีความประสงค์จะซื้อทรัพย์สินดังกล่าวได้ ภายใต้เงื่อนไขที่ว่าจะต้องได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมเจ้าหนี้หรือได้รับอนุญาตจากศาลก่อน⁹⁴

ในเรื่องผลของการฝ่าฝืนข้อห้ามของการพักบังคับชำระหนี้เมื่อมีการยื่นคำร้องขอและเมื่อศาลมีคำสั่งให้จัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ในมาตรา 10 และ 11 นั้น Insolvency Act 1986 มิได้บัญญัติไว้โดยชัดแจ้งว่า หากมีการกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนข้อห้ามของการผ่อนเวลาชำระหนี้ดังกล่าวจะมีผลเป็นอย่างไร เป็นโมฆกรรมโมฆียกรรม ดังนั้นหากมีการกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนข้อห้ามของการพักบังคับชำระหนี้เกิดขึ้น ผู้จัดการทรัพย์สินจะต้องยื่นคำร้องขอต่อศาลเพื่อให้มีคำสั่งอย่างใด ๆ เกี่ยวกับผลของการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนข้อห้ามของการพักบังคับชำระหนี้ บทลงโทษผู้ที่กระทำการฝ่าฝืนข้อห้ามดังกล่าว รวมถึงการกำหนดข้อเสียหายให้เป็นรายคดีไป ซึ่งในเรื่องนี้ได้มีคำพิพากษาที่ได้วางแนวทางในเรื่องผลของฝ่าฝืนข้อห้ามของการพักบังคับชำระหนี้ ใน มาตรา 11 (3) (c) (d) ซึ่งเป็นการพักบังคับชำระหนี้เมื่อศาลมีคำสั่งให้จัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ที่ห้ามมิให้เจ้าหนี้มีประกันกระทำการใดๆ อันมีผลเป็นการบังคับกับทรัพย์สินของลูกหนี้ที่ได้ให้ไว้เป็นประกันหนี้ และห้ามคู่สัญญาของลูกหนี้ตามสัญญาเช่าซื้อ และสัญญาอื่นที่มีลักษณะเช่นเดียวกับสัญญาเช่าซื้อ ซึ่งได้แก่ สัญญาซื้อขายแบบมีเงื่อนไข สัญญาเช่าทรัพย์สิน และข้อตกลง

⁹¹ Sealy L S. and David Milman, *Annotated guide to the insolvency legislation*, p.63.

⁹² Lan F. Fletcher, *The law of insolvency*, p.458.

⁹³ Sealy L S. and David Milnam, *Annotated guide to the insolvency legislation*, p.63.

⁹⁴ Re Consumer & Industrial Press Ltd. (No.2) (1988) 4 BCC 72 citing L S Sealy and David Milnam, p.63.

สงวนสิทธิเรียกคืนการครอบครองทรัพย์สินอันเป็นวัตถุแห่งสัญญาดังกล่าวซึ่งอยู่ในความครอบครองของลูกหนี้ และห้ามมิให้เจ้าหนี้เริ่มต้นหรือกระทำการต่อไปซึ่งการดำเนินกระบวนการพิจารณาอื่นใดในศาลหรือการบังคับคดีหรือการดำเนินการใด ๆ ในทางกฎหมาย และห้ามมิให้มีการยึด อายัด หรือกระทำการใดอันมีผลต่อตัวลูกหนี้เองหรือทรัพย์สินของลูกหนี้ไว้ หากมีการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนข้อห้ามดังกล่าวโดยที่ยังมิได้มีการขอความยินยอมจากผู้จัดการทรัพย์สินหรือขออนุญาตต่อศาล การกระทำดังกล่าวยังไม่มีผลเป็นโมฆกรรมหรือ โมฆียกรรม แต่จะมีผลเพียงการกระทำในกระบวนการดังกล่าวจะต้องหยุดดำเนินการในระหว่างขอความยินยอมจากผู้จัดการทรัพย์สินหรือขออนุญาตต่อศาลนั้น⁹⁵

3.1.4. การเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการของประเทศฝรั่งเศส

กระบวนการฟื้นฟูกิจการของประเทศฝรั่งเศสในปัจจุบัน เป็นกฎหมายเกี่ยวกับกิจการที่ประสบปัญหาการเงินของประเทศฝรั่งเศสปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายพาณิชย์ บรรพ 6 ว่าด้วยปัญหาการเงินของกิจการ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ภาค คือ ภาค 1: ว่าด้วยการป้องกันปัญหาการเงินของกิจการและการประนอมหนี้ (ตั้งแต่มาตรา L. 611-1 ถึงมาตรา L. 612-5) และภาค 2 ว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการและการบังคับชำระหนี้ (ตั้งแต่มาตรา L. 620-1 ถึงมาตรา L. 628-3) นอกจากนี้ ยังได้นำบทบัญญัติแห่งรัฐกฤษฎีกาลบต่างๆ มากำหนดรวมไว้ในประมวลกฎหมายพาณิชย์ฉบับปรับปรุงใหม่นี้ด้วยเช่นกัน

3.1.4.1 ลักษณะหรือรูปแบบของแผนฟื้นฟูกิจการ

การฟื้นฟูกิจการ เมื่อกิจการลูกหนี้ตกอยู่ในสถานะที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ กล่าวคือ ลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ที่ถึงกำหนดชำระแล้วด้วยสินทรัพย์ที่สามารถนำมาชำระหนี้ได้ โดยทันที เมื่อลูกหนี้ตกอยู่ในสถานะดังกล่าวแล้ว ลูกหนี้มีหน้าที่ต้องร้องขอต่อศาลเพื่อให้มีคำสั่งเริ่มกระบวนการฟื้นฟูกิจการ วัตถุประสงค์สำคัญที่สุดของกระบวนการฟื้นฟูกิจการคือ การรักษากิจการลูกหนี้ให้อยู่รอด การรักษาไว้ซึ่งการจ้างงาน และการชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ ก่อนศาลมีคำสั่งให้เริ่มกระบวนการพิจารณาคดีหรือไม่นั้น ศาลจะต้องเรียกให้ลูกหนี้ และผู้แทนคณะอนุกรรมการของกิจการ (le représentant du comité d'entreprise) หรือตัวแทนพนักงานลูกจ้าง (le représentant des délégués du personnel) มาชี้แจงข้อเท็จจริงต่างๆ อีกทั้งศาลยังสามารถรับฟังข้อเท็จจริงจากบุคคลต่างๆ ได้ตามที่ศาลเห็นว่าจะจะเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาของศาล ผู้ที่จะเข้ากระบวนการฟื้นฟูกิจการของฝรั่งเศสเป็นการประสบปัญหาการเงินกับบุคคล ผู้ประกอบการค้าขาย ช่างฝีมือ เกษตรกร ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดา ส่วนนิติบุคคลตามกฎหมายเอกชน โดยกิจการทั้งสามประเภท

⁹⁵ Carr V. British International Helicopters Ltd. (1993) BCC 885 citing L S Sealy and David Milman. P.55.

สามารถร้องขอให้มีการฟื้นฟูกิจการได้โดยไม่จำกัดว่าจะต้องเป็นเพียงนิติบุคคลเท่านั้น⁹⁶ มาตรการในการป้องกันการล้มละลายของประเทศฝรั่งเศส ได้แก่ กระบวนการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเงินของกิจการลูกหนี้ก่อนลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัว และกระบวนการหลังจากที่ลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัว ดังนี้⁹⁷

(1) กระบวนการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเงินของกิจการลูกหนี้ก่อนลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัว

กระบวนการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเงินของกิจการลูกหนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อแจ้งเตือนให้ลูกหนี้ให้ระวังถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและเพื่อให้ลูกหนี้ได้เจรจาประนอมหนี้กับเจ้าหนี้โดยประกอบด้วยมาตรการการแจ้งเตือนและการประนอมหนี้ ในกรณีที่กระบวนการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเงินของกิจการลูกหนี้ก่อนลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัวไม่สัมฤทธิ์ผล และลูกหนี้ได้กลายเป็นผู้ตกอยู่ในสภาพไม่สามารถชำระหนี้ได้ กฎหมายฝรั่งเศสได้กำหนดกระบวนการแก้ไขกรณีที่ลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นเอาไว้

(2) กระบวนการหลังจากที่ลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัว

กระบวนการหลังจากที่ลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัว ประกอบไปด้วยการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่ประสบปัญหาทางการเงินเมื่อการฟื้นฟูกิจการสามารถกระทำได้ และการชำระบัญชีของกิจการเมื่อไม่สามารถฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้หรือเมื่อมีการผิคนัดไม่ปฏิบัติตามแผนฟื้นฟูกิจการ

3.1.4.2 ดำเนินกระบวนการฟื้นฟูกิจการ

เมื่อลูกหนี้กลายเป็นผู้ที่มีหนี้สินล้นพ้นตัวคือตกเป็นผู้ที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ด้วยมีหนี้สินมากกว่าทรัพย์สินแล้ว⁹⁸ ลูกหนี้มีหน้าที่จะต้องร้องขอต่อศาลให้มีคำสั่งดำเนินฟื้นฟู ก่อนที่ศาลจะมีคำสั่ง ประธานศาลอาจมอบหมายให้ผู้พิพากษาคนหนึ่งทำการรวบรวมข้อมูลทั้งหลายเกี่ยวกับสถานะทางการเงิน ทางเศรษฐกิจ และด้านแรงงานของกิจการนั้น ตลอดจนข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนพนักงานลูกจ้างและจำนวนรายได้จากการประกอบการก่อนหักภาษี (le chiffre d'affaires) ทั้งนี้ ผู้พิพากษาที่ได้รับมอบหมายดังกล่าวสามารถขอรับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นใดที่ตนเห็นสมควรก็ได้ และจัดทำเป็นรายงานเสนอต่อศาล และส่งให้พนักงานอัยการด้วย และให้เจ้าหน้าที่ศาล (le greffier) แจ้งให้ลูกหนี้ และเจ้าหน้าที่ฟ้องคดี แล้วแต่กรณี และผู้แทนคณะกรรมการของกิจการหรือตัวแทนพนักงานลูกจ้างทราบถึงสิทธิในการเข้าตรวจดูรายงานดังกล่าวภายใน

⁹⁶ ธนกร วรปรัชญากุล. (2545, มกราคม-กุมภาพันธ์). “หลักเบื้องต้นของกฎหมายว่าด้วยกิจการประสบปัญหาการเงินในฝรั่งเศส”. *วารสารกรมบังคับคดี*, 8(48), หน้า 11.

⁹⁷ เรื่องเดียวกัน. หน้า 12.

⁹⁸ มาตรา L621-1 วรรค 1 ประมวลกฎหมายพาณิชย์.

กำหนดเวลาและตามวิธีการที่ประธานศาลกำหนด ตลอดจนถึงกำหนดวันพิจารณาของศาล (la date de l'audience) ให้ทราบพร้อมกันไปด้วย หากศาลพิจารณาเห็นสมควร ศาลจะสั่งให้เริ่มกระบวนการพิจารณาคดีเพื่อฟื้นฟูกิจการ อย่างไรก็ตาม คำสั่งศาลให้เริ่มกระบวนการพิจารณาคดีเพื่อฟื้นฟูกิจการไม่มีลักษณะเป็นการบังคับอีกต่อไปนับแต่ปี ค.ศ.1994 กล่าวคือ ศาลอาจสั่งให้เริ่มคดีล้มละลายหรือกระบวนการบังคับชำระหนี้ลูกหนี้ทันทีได้เมื่อลูกหนี้หยุดประกอบกิจการ โดยสิ้นเชิงหรือเมื่อเป็นที่แน่ชัดว่าไม่สามารถฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ได้

3.1.4.3 แผนฟื้นฟูกิจการ

คำสั่งศาลให้เริ่มกระบวนการพิจารณาคดีเพื่อฟื้นฟูกิจการมีผลเป็นการห้ามมิให้เจ้าหนี้คนหนึ่งคนใดซึ่งมูลหนี้เกิดขึ้นก่อนศาลมีคำสั่งดังกล่าวฟ้องคดีในศาล โดยประสงค์ที่จะลงโทษให้ลูกหนี้ชำระหนี้เงิน หรือเพื่อบอกเลิกสัญญาเพราะเหตุที่ลูกหนี้ไม่ชำระหนี้เงิน คำสั่งศาลยังมีผลเป็นการระงับการดำเนินการบังคับคดี (toute voie d'exécution) โดยเจ้าหนี้ดังกล่าวที่กระทำต่อทรัพย์สินของลูกหนี้ทั้งสังหาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์ นอกจากนี้ คดีที่อยู่ในระหว่างการพิจารณา (les instances en cours) ก็ถูกระงับเป็นการชั่วคราวด้วย (suspendues) ทั้งนี้ จนกว่าเจ้าหนี้ที่ดำเนินคดีนั้นได้ดำเนินการยื่นคำขอรับชำระหนี้ภายในระยะเวลาที่กำหนด และการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีจะเป็นไปเพียงเพื่อการดำเนินการตรวจสอบสถานะความเป็นเจ้าหนี้และกำหนดจำนวนหนี้ต่อไป โดยศาลจะหมายเรียกให้ตัวแทนเจ้าหนี้และเจ้าพนักงานที่ศาลแต่งตั้งเข้าร่วมกระบวนการพิจารณาคดีด้วย

3.2 กฎหมายเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของประเทศไทย

กระบวนการฟื้นฟูกิจการ ในหลายประเทศกำหนดเป็นกฎหมายขึ้นต่างหากจากหลักกฎหมายทั่วไป แต่ก็ยังมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับหลักกฎหมายทั่วไป เช่นเรื่องของ ลูกหนี้ เจ้าหนี้ การบังคับหนี้ เป็นต้น ส่วนในประเทศไทยได้กำหนดให้การฟื้นฟูกิจการเป็นส่วนหนึ่งในพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 และมีบทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กำหนดหลักกฎหมายทั่วไป ซึ่งใน มาตรา 5 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติให้ การใช้สิทธิแห่งตนก็ดี ในการชำระหนี้ก็ดี บุคคลทุกคนต้องกระทำโดยสุจริต ดังนั้น ในการฟื้นฟูกิจการลูกหนี้สภาพแห่งหนี้ การทำนิติกรรมก่อนหนี้ การชำระหนี้ หรือการกระทำอื่นใดของลูกหนี้เจ้าหนี้ที่มีผลกระทบต่อกันจึงต้องอยู่บนพื้นฐานของ ความสุจริตทั้งสิ้นกฎหมายจึงจะให้ความคุ้มครอง

กระบวนการฟื้นฟูกิจการตั้งอยู่บนพื้นฐานทางเศรษฐศาสตร์ ว่ามูลค่าของบริษัทจากการฟื้นฟูกิจการมีมูลค่าสูงกว่าบริษัทล้มละลาย ดังนั้นการฟื้นฟูกิจการจึงมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดมูลค่าสูงสุดแก่กองทรัพย์สินของลูกหนี้ ซึ่งเจ้าหนี้เป็นเจ้าของร่วมกัน(Common property) การที่จะบรรลุ

ประสิทธิภาพสูงสุดนั้นได้ กฎหมายต้องป้องกันไม่ให้เกิดความโกลาหล อันเป็นผลมาจากการที่
 เจ้าหนี้แต่ละคนมุ่งประโยชน์สูงสุดสำหรับตน ด้วยการต่างคนต่างรีบฟ้องลูกหนี้⁹⁹

กฎหมายล้มละลายสะท้อนความแตกต่างทางด้านปรัชญาและทัศนคติของสังคมที่มีต่อ
 ธุรกิจ และผู้มีส่วนได้เสียต่างๆ แม้กระทั่งอังกฤษและสหรัฐ ซึ่งมีรากฐานพัฒนาการของทุนนิยม
 คล้ายๆ กัน ก็ยังออกแบบกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์ต่างกัน อังกฤษให้ความสำคัญคุ้มครองและสิทธิแก่
 เจ้าหนี้โดยเฉพาะเจ้าหนี้ที่มีหลักประกันก่อนข้างสูง แต่ กฎหมายสหรัฐ ต้องการสร้างแรงจูงใจให้
 ฝ่ายจัดการของลูกหนี้ขอฟื้นฟูกิจการ เมื่อรู้ว่าบริษัทมีปัญหาล้มละลายทางการเงินตั้งแต่เนิ่นๆ
 กระบวนการฟื้นฟูกิจการของสหรัฐ จึงเอียงมาทางฝ่ายจัดการของลูกหนี้ค่อนข้างมาก กระบวนการฟื้นฟู
 กิจการของลูกหนี้ ในกฎหมายไทย บัญญัติอยู่ในหมวดที่ 3 ของพระราชบัญญัติล้มละลาย
 พ.ศ. 2483 ซึ่งมีการเพิ่มเติมขึ้นใหม่ทั้งหมดโดยพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2541 ทั้งนี้
 สืบเนื่องจากเหตุการณ์วิกฤติเศรษฐกิจ ครั้งใหญ่ที่เกิดขึ้นในภูมิภาคเอเชียรวมทั้งประเทศไทย เพื่อ
 เป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจ และปัญหาทางการเงินโดยระบบศาลตาม
 แนวความคิดของกฎหมายล้มละลายสมัยใหม่ ซึ่งยอมรับว่าการแก้ไขปัญหาทางการเงินตามสภาพ
 ทางธุรกิจโดยลำพังนั้นมีข้อจำกัดหลายประการที่สำคัญคือไม่อาจให้หลักประกันแก่นักลงทุนที่จะ
 เข้ามาช่วยกู้สถานะทางการเงินบริษัท ได้ว่าจะได้รับเงินคืนก่อนเจ้าหนี้ทั่วไป และมีหลักสำคัญที่
 กำหนดให้ลูกหนี้ต้องมีหนี้สินล้นพ้นตัว ซึ่งมีคำพิพากษาตามฎีกาที่ 6858/2546 ที่พิพากษาเกี่ยวกับ
 ความหมายของคำว่ามีหนี้สินล้นพ้นตัว ไว้ว่า “การที่จะพิจารณาว่า ลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัว
 หรือไม่ ศาลจะต้องพิจารณาถึงสถานะทางการเงินของลูกหนี้ว่า มีหนี้สินมากกว่าทรัพย์สิน
 หรือไม่ ในการพิจารณาดังกล่าวจะต้องพิจารณาพยานหลักฐานต่างๆ ประกอบกัน อาจเป็น
 ข้อเท็จจริงอันเป็นข้อสันนิษฐานในพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 8 หรืออาจจะเป็น
 ข้อเท็จจริงใดๆ ที่จะแสดงให้เห็นว่ามีหนี้สินมากกว่าทรัพย์สิน ในการพิจารณาถึงสถานะที่แท้จริง
 ของลูกหนี้ บัญชีงบดุลของลูกหนี้ เป็นพยานหลักฐานสำคัญประการหนึ่งที่แสดงถึงข้อเท็จจริง
 ดังกล่าว ถ้าหากว่าการจัดทำบัญชีงบดุลนั้นเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีที่กฎหมายกำหนดหรือ
 มาตรฐานการบัญชีที่กำหนดโดยสมาคมวิชาชีพนั้น ย่อมมีน้ำหนักในการรับฟัง” นอกจากลูกหนี้
 ต้องมีหนี้สินล้นพ้นตัวแล้ว ลูกหนี้จะต้องมีหนี้เจ้าหนี้คนเดียวหรือหลายคนรวมกัน เป็นจำนวน
 แน่นนอนไม่น้อยกว่า 10 ล้านบาท

⁹⁹ ไพโรจน์ วงศ์วิภาณนท์. จากล้มละลายถึงฟื้นฟูกิจการ. สถาบันวิจัยสังคมและเศรษฐกิจ มหาวิทยาลัยธุรกิจ
 บัณฑิตย์. (2546, 15 มกราคม). *มติชนรายวัน*. หน้า 6.

การดำเนินงานต่างๆ ตามกฎหมายการฟื้นฟูกิจการในพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 โดยที่ได้มีการประกาศใช้บังคับพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2541 ว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ข้อบัญญัติให้อำนาจหน้าที่แก่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในหลายส่วนที่จะต้องปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมายดังกล่าว แต่ยังไม่มีการเรียบเรียงปฏิบัติเกี่ยวกับการนี้โดยเฉพาะ กระทรวงยุติธรรมจึงได้วางระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการบังคับคดีฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ พ.ศ. 2541 ขึ้นไว้เพื่อให้การบังคับใช้พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 ฉบับที่ 4 ในหมวด 3/1 กระบวนพิจารณาเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ เป็นมาตรา 90/1 ถึงมาตรา 90/90 เหมาะสม นอกจากนี้ ได้มีการกำหนดให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จากกรมบังคับคดีทำหน้าที่ต่างๆ ทั้งการประกาศโฆษณา¹⁰⁰ การเตรียมการประชุมลูกหนี้เข้าหนี้¹⁰¹ การประชุมพิจารณาแผน¹⁰² การจัดกิจการและการกำกับดูแลการรายงานผล การรายงานพฤติกรรมของเจ้าหนี้ลูกหนี้ให้ศาลทราบ รวม 43 ข้อ ตามระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการบังคับคดีฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ พ.ศ. 2541 ประกาศ ณ วันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2541 เพื่อการนี้ กรมบังคับคดีจึงได้จัดตั้ง "สำนักฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้" ขึ้นโดยมีบทบาทหน้าที่หลักในการดำเนินการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2541 และมีบทบาทในการปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

กรอบของกฎหมายและกระบวนการฟื้นฟูกิจการเปรียบเสมือนเป็นเวทีให้ลูกหนี้และกลุ่มเจ้าหนี้ได้ต่อรองกันโดยศาลใช้ดุลพินิจ เมื่อเห็นว่าจำเป็นและกฎหมายเปิดโอกาสให้ข้อตกลงที่เกิดขึ้นและคุณภาพของผลลัพธ์มาจากความคาดคะเนอนาคตว่าการฟื้นฟูกิจการจะให้ผลตอบแทนสูงกว่าการปิดกิจการ โดยการฟ้องบริษัทให้ล้มละลาย

จากเหตุการณ์ในปี พ.ศ.2541 สภาพคล่องของระบบการเงินเกิดความเสียหายรุนแรง สถาบันการเงินพยายามจะดึงเงินกู้กลับ แต่ภาคการผลิตจริงต้องการเงินมาใช้ในการซื้อวัตถุดิบมาผลิต แต่เนื่องจากธุรกิจต่างๆ ไม่มีเงินสด จำเป็นต้องขายสินค้าออกเป็นเงินสดไม่สามารถให้สินเชื่อกำไรได้ การรักษาสภาพคล่องของบริษัท จึงจำเป็นต้องรับภาระดอกเบี้ยเงินกู้สูง ต้องยอมรับค่าดอกเบี้ยที่สูงขึ้นขอเพียงให้ได้เงินสด มีผลทำให้ดอกเบี้ยการกู้ยืมขึ้นสูงมากที่สุด จากดอกเบี้ยซื้อคืนพันธบัตรรัฐบาล 14 วัน สูงขึ้นถึง 24-25 เปอร์เซ็นต์ และดอกเบี้ยข้ามคืน บางวันขึ้นสูงถึง 30 เปอร์เซ็นต์ สุดท้ายภาคการผลิตจริงก็ขาดเงินไม่มีเงินจ่ายค่าสินค้า ไม่มีเงินจ่ายค่าดอกเบี้ย ไม่มีเงินจ่ายคืนเงินต้น ไม่มีเงินจ่ายซึ่งกันและกัน มีบริษัทจำนวนมากต้องถูกฟ้องเรียกหนี้คืน ถูกฟ้องร้องให้

¹⁰⁰ ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ พ.ศ. 2541 ข้อ 5-11.

¹⁰¹ ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ พ.ศ. 2541 ข้อ 12-15.

¹⁰² ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ พ.ศ. 2541 ข้อ 16-20.

ชำระหนี้ ระบบการเงินได้ล้มลงทั้งระบบมีบริษัทที่เกิดปัญหาทางการเงินมากกว่าในยุคใดๆ กระบวนการช่วยเหลือต่างๆ จึงเกิดขึ้นป้องกันมิให้บริษัททั้งหมดต้องถูกฟ้องล้มละลาย

กระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ตามกฎหมายล้มละลาย (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2541 โดยมีขั้นตอนการฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ คือ

3.2.1 ผู้มีสิทธิยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ

การร้องขอฟื้นฟูกิจการตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มิใช่ว่าจะเป็นใครก็ได้ จะมาขอฟื้นฟูกิจการแต่มีเงื่อนไขตามที่กำหนดไว้ใน มาตรา 90/2 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2541¹⁰³ บุคคลที่มีสิทธิได้รับการฟื้นฟูกิจการ ได้แก่ลูกหนี้ที่เป็นบริษัทจำกัด หรือ บริษัทมหาชน หรือนิติบุคคลอื่นตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ตามข้อยกเว้นลูกหนี้ในมาตรา 90/1 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2541¹⁰⁴ เว้นแต่ ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ เต็ดขาดนิติบุคคลนั้นไปก่อนที่จะมีการฟื้นฟูกิจการ หรือ สิ้นสภาพนิติบุคคลไปก่อนแล้ว ตาม มาตรา 90/5 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2541

ดังนั้น บุคคลธรรมดา ห้างหุ้นส่วนจำกัดหรือห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล จึงไม่อาจขอฟื้นฟูกิจการได้ในขณะนี้ ผู้จะขอเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูได้ต้องเป็น

(1) เจ้าหนี้ซึ่งอาจเป็นคนเดียวหรือหลายคนรวมกันที่มีจำนวนหนี้ต่อลูกหนี้แน่นอน ไม่น้อยกว่า 10 ล้านบาท

(2) ลูกหนี้ ที่เป็นหนี้เจ้าหนี้คนเดียวหรือหลายคนไม่น้อยกว่า 10 ล้านบาท และมีหนี้สินล้นพ้นตัว อนึ่ง กรณีลูกหนี้เป็นผู้ประกอบกิจการในกำกับดูแลของธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ หรือกรมการประกันภัยต้องได้รับอนุมัติจากหน่วยงานดังกล่าวก่อนลูกหนี้ รวมถึงลูกหนี้ที่เป็นบริษัทจำกัด บริษัทมหาชน หรือนิติบุคคลอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง เป็นหนี้จำนวนไม่น้อยกว่า 10 ล้านบาท ต้องได้รับอนุมัติจาก

¹⁰³ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/2 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “เจ้าหนี้หรือลูกหนี้หรือหน่วยงานของรัฐตามมาตรา 90/4 อาจร้องขอให้มีการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ได้ตามบทบัญญัติแห่งหมวดนี้ ไม่ว่าลูกหนี้จะถูกฟ้องให้ล้มละลายแล้วหรือไม่”.

¹⁰⁴ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/1 บัญญัติว่า “ในหมวดนี้ เว้นแต่ข้อความจะแสดงให้เห็นเป็นอย่างอื่น

“ลูกหนี้” หมายความว่า ลูกหนี้ที่เป็นบริษัทจำกัด บริษัทมหาชนจำกัด หรือนิติบุคคลอื่นตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง.

หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลการประกอบกิจการของลูกหนี้ ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมกำหนดไว้ในกฎกระทรวง

(3) หน่วยงานของรัฐตาม มาตรา 90/4 (3) ถึง (6) ซึ่งได้แก่ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) กรณีลูกหนี้ประกอบกิจการเกี่ยวกับหลักทรัพย์ กรมการประกันภัย กรณีลูกหนี้ประกอบกิจการเกี่ยวกับการประกันภัยและหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลการประกอบกิจการของลูกหนี้ ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมกำหนดไว้ในกฎกระทรวง ตามที่ได้บัญญัติไว้ใน มาตรา 90/3

แต่บุคคลดังกล่าวจะยื่นคำร้องขอให้มีการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ไม่ได้ ในกรณีดังต่อไปนี้

(ก) ศาลได้มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาด

(ข) ศาลหรือนายทะเบียนได้มีคำสั่งให้เลิกหรือเพิกถอนทะเบียนนิติบุคคลที่เป็นลูกหนี้ หรือมีการจดทะเบียนเลิกนิติบุคคลนั้น หรือนิติบุคคลที่เป็นลูกหนี้ต้องเลิกกันด้วยเหตุอื่น ทั้งนี้ ไม่ว่าจะชำระบัญชีของนิติบุคคลดังกล่าวจะเสร็จแล้วหรือไม่¹⁰⁵

3.2.2 เงื่อนไขในการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ

หลักเกณฑ์การร้องขอให้ฟื้นฟูกิจการ เป็นไปตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483¹⁰⁶ คือ

(1) ลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัว ซึ่งการที่จะพิจารณาว่าลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัวหรือไม่ ศาลจะต้องพิจารณาถึงสถานะทางการเงินของลูกหนี้ ว่ามีหนี้สินมากกว่าทรัพย์สินหรือไม่ ตามนัยของคำพิพากษาตาม ฎีกาที่ 6858/2546

(2) ลูกหนี้เป็นหนี้เจ้าหนี้คนเดียวหรือหลายคนรวมกัน เป็นจำนวนแน่นอนไม่น้อยกว่า 10 ล้านบาท

(3) มีเหตุอันสมควรและมีช่องทางที่จะฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้

ช่องทางที่จะฟื้นฟูกิจการได้นั้น ต้องดูเป็นกรณีไปตามสภาพแห่งธุรกิจของลูกหนี้ โดยผู้ร้องขอจะต้องพิสูจน์ให้ศาลเห็นตามขั้นตอนการปรับโครงสร้างหนี้ว่า สามารถแก้ไขสถานะทางการเงินและหนี้สินให้อยู่ในสถานะที่จะดำเนินกิจการต่อไปได้และอาจชำระหนี้ตามแผนแก่เจ้าหนี้ทั้งปวงได้ หากไม่อาจพิสูจน์ในข้อนี้ได้ศาลก็จะยกคำร้องขอ เช่น

¹⁰⁵ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/4 และมาตรา 90/5.

¹⁰⁶ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/3.

คำพิพากษาฎีกาที่ 8428/2544¹⁰⁷ ในการฟื้นฟูกิจการนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้กิจการของลูกหนี้ซึ่งประสบปัญหาสภาพคล่องทางการเงินชั่วคราวได้มีโอกาสฟื้นฟูกิจการหรือปรับโครงสร้างกิจการของลูกหนี้ เพื่อให้กิจการของลูกหนี้กลับคืนสู่สภาพที่สามารถดำเนินกิจการตามปกติต่อไป การที่ลูกหนี้เป็นเจ้าของกิจการและโรงงานผลิตกระดาษและกล่องกระดาษ ลูกหนี้ให้ผู้คัดค้านเช่าโรงงานดังกล่าวมีกำหนด 3 ปี ขณะยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ สัญญาเช่ายังไม่ครบกำหนด ผู้คัดค้านเป็นผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในทรัพย์สินที่เช่า เช่นนี้ เมื่อลูกหนี้มีกิจการเฉพาะ โรงงานกระดาษและผลิตกล่องกระดาษดังกล่าว แต่โรงงานดังกล่าวอยู่ระหว่างสัญญาเช่ากับผู้คัดค้าน ผู้คัดค้านจึงเป็นผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในโรงงานดังกล่าวในขณะที่ยื่นคำร้องขอ ลูกหนี้จึงยังไม่อาจปรับปรุงฟื้นฟูกิจการในการประกอบกิจการโรงงานดังกล่าวได้ ทั้งการให้เช่าโรงงานของลูกหนี้ที่ปรากฏว่ามีสัญญาเช่าเพียงรายเดียว กรณีหาใช้ลูกหนี้ประกอบกิจการทำเป็นธุรกิจให้เช่าทรัพย์สิน อันจะต้องมีการจัดการบริหารดำเนินงานในธุรกิจการค้าแต่อย่างใด กรณีจึงไม่มีเหตุผลอันสมควรและมีช่องทางที่จะฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ตาม พระราชบัญญัติล้มละลายฯ มาตรา 90/10¹⁰⁸

กรณีไม่มีเหตุอันสมควรและไม่มีช่องทางในการฟื้นฟูกิจการ เช่น ธุรกิจของลูกหนี้มีโครงสร้างพื้นฐานดี ผลิตภัณฑ์ มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค เหตุที่ล้มละลายเกิดจากวิกฤติทางเศรษฐกิจ จึงเป็นกรณีที่มีเหตุสมควรที่จะฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้

กรณีไม่มีเหตุอันสมควรและไม่มีช่องทางในการฟื้นฟูกิจการ เช่น กิจการที่ลูกหนี้ขอฟื้นฟูกิจการ ลูกหนี้ยังไม่อาจปรับปรุงฟื้นฟูกิจการได้เนื่องจากยังอยู่ระหว่างให้บุคคลภายนอกเช่า จึงไม่มีเหตุสมควรและไม่มีช่องทางที่จะฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ได้

การยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ ใช้แบบ ฟ.1 ของศาลล้มละลายกลาง โดยคำร้องขอ นั้นจะต้องแสดงรายละเอียดดังนี้¹⁰⁹

(1) ความมีหนี้สินส่วนตัวของลูกหนี้

(2) รายชื่อและที่อยู่ของเจ้าหนี้คนเดียวหรือหลายคนที่ถูกหนี้เป็นหนี้อยู่รวมกันเป็นจำนวนไม่น้อยกว่า 10 ล้านบาท (โดยทำเป็นบัญชีแนบท้ายคำร้องขอ พร้อมทั้งที่อยู่และจำนวนหนี้ของเจ้าหนี้ นั้น)

¹⁰⁷ คำพิพากษาฎีกาที่ 8428/2544.

¹⁰⁸ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/10 วรรคหนึ่งบัญญัติว่า “ในการไต่สวนคำร้องขอ ศาลต้องไต่สวนเอาความจริงตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 90/3 ถ้าได้ความจริงและมีเหตุอันสมควรที่จะฟื้นฟูกิจการ ทั้งผู้ร้องขอ ยื่นคำร้องขอโดยสุจริต ให้ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ มิฉะนั้นให้มีคำสั่งยกคำร้องขอ”.

¹⁰⁹ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/6

(3) เหตุอันสมควรและช่องทางที่จะฟื้นฟูกิจการ

(4) ชื่อ และคุณสมบัติของผู้ทำแผน หากผู้ทำแผนมิใช่ผู้บริหารของลูกหนี้แล้ว ต้องมีคุณสมบัติดังนี้¹¹⁰

(4.1) กรณีเป็นบุคคลธรรมดา ต้องมีคุณสมบัติคือ

- 1) มีสัญชาติไทย
- 2) มีอายุไม่ต่ำกว่า 25 ปีบริบูรณ์ในวันยื่นคำขอจดทะเบียน
- 3) สำเร็จการศึกษาอย่างน้อยปริญญาตรีหรือเทียบเท่าด้านการเงิน การบัญชี หรือด้านกฎหมายและมีประสบการณ์ในการทำงานในด้านดังกล่าวไม่น้อยกว่า 3 ปี
- 4) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดีและไม่เป็นผู้ได้กระทำการใดซึ่งแสดงให้เห็นว่าไม่น่าไว้วางใจในความซื่อสัตย์สุจริต
- 5) ไม่เป็นบุคคลวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
- 6) ไม่อยู่ในระหว่างต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาให้จำคุกในขณะยื่นคำขอ
- 7) ไม่เคยต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในคดีที่คณะกรรมการเห็นว่าจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ
- 8) ไม่เป็นบุคคลซึ่งศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์

(4.2) ในกรณีที่เป็นคณะบุคคล บุคคลทุกคนในคณะบุคคลต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ (1) ด้วย

(4.3) กรณีเป็นนิติบุคคล ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังนี้

- 1) มีวัตถุประสงค์ในการประกอบธุรกิจเป็นที่ปรึกษาทางการเงินหรือที่ปรึกษาทางบัญชีหรือที่ปรึกษาทางกฎหมาย
- 2) มีวัตถุประสงค์ในการประกอบธุรกิจรับจัดกิจการและทรัพย์สินของผู้อื่น
- 3) มีสายงานที่รับผิดชอบการปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ทำแผนและจะต้องมีผู้ปฏิบัติงานเต็มเวลาไม่น้อยกว่า 3 คน ซึ่งเป็นคนสัญชาติไทยไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งและเป็นผู้ปฏิบัติงานดังกล่าว ทั้งหมดจะต้องมีความรู้อย่างน้อยปริญญาตรี โดยมีประสบการณ์ในการทำงานตาม (1) ไม่น้อยกว่า 3 ปี และอย่างน้อย 1 คน จะต้องมีความรู้ทางการเงินหรือการบัญชี
- 4) ผู้บริหารของนิติบุคคลนั้น มีจริยธรรมและมีความสามารถหรือมีประสบการณ์ในธุรกิจที่จะดำเนินการ มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่มีประวัติเคยถูกไล่ออก ปลดออก ให้ออก ต้องคดีเนื่องจากการกระทำทุจริต ทำงานอันส่อไปในทางไม่สุจริต หรือบริหารงานหรือ

¹¹⁰ กฎกระทรวงว่าด้วยการจดทะเบียนและการกำหนดคุณสมบัติผู้ทำแผนและผู้บริหารแผนฟื้นฟูกิจการ พ.ศ. 2545.

กระทำการอื่นใดอันเป็นเหตุให้เกิดการกระทำความผิดตามกฎหมาย หรือเป็นความผิดร้ายแรงอันแสดงถึงการขาดความรับผิดชอบหรือความรอบคอบในการบริหารงาน

5) มีหลักเกณฑ์และแนวทางการปฏิบัติงานที่รัดกุมและเชื่อถือได้

(4.5) หนังสือยินยอมของผู้ทำแผน

เมื่อศาลรับคำร้องขอไว้พิจารณา ศาลจะต้องประกาศโฆษณาคำสั่งรับคำร้องขอ และวันนัดไต่สวน ในหนังสือพิมพ์รายวันที่แพร่หลายอย่างน้อย 1 ฉบับไม่น้อยกว่า 2 ครั้งโดยห่างกันไม่เกิน 7 วัน และส่งสำเนาคำร้องขอให้แก่เจ้าหน้าที่ทั้งหลาย กับนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท เพื่อจะได้จัดแจ้งคำสั่งศาลไว้ในทะเบียน ก่อนวันนัดไต่สวนไม่น้อยกว่า 7 วัน

เจ้าหน้าที่หรือลูกหนี้ (ในกรณีเจ้าหน้าที่เป็นผู้ร้องขอให้ฟื้นฟูกิจการ) ที่ประสงค์จะยื่นคำคัดค้าน ต้องยื่นคำคัดค้านก่อนวันนัดไต่สวนนัดแรกไม่น้อยกว่า 3 วัน¹¹¹

คำว่า “เจ้าหน้าที่” ที่มีสิทธิคัดค้าน หมายถึง บุคคลที่มีสิทธิเรียกร้องต่อลูกหนี้ในทางใดๆ ในขณะที่ยื่นคำคัดค้านนั้น เช่น

คำพิพากษาฎีกาที่ 8428/2544 พระราชบัญญัติล้มละลายฯ มาตรา 90/9 วรรคสาม บัญญัติว่า “ลูกหนี้หรือเจ้าหนี้อาจยื่นคำคัดค้านก่อนวันนัดไต่สวนนัดแรกไม่น้อยกว่า 3 วัน ในกรณีที่เป็นการค้าค้ำผู้ทำแผน ลูกหนี้หรือเจ้าหนี้จะเสนอชื่อบุคคลอื่นเป็นผู้ทำแผนด้วยหรือไม่ก็ได้ ..” และในบทนิยามมาตรา 90/1 “เจ้าหนี้หมายความว่า เจ้าหนี้มีประกันหรือเจ้าหนี้ไม่มีประกัน” เมื่อพิจารณาบทบัญญัติสองมาตรานี้ประกอบกันแล้ว จึงเห็นได้ว่า กฎหมายล้มละลายส่วนที่ว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการ ให้สิทธิเจ้าหนี้ทุกประเภทยื่นคำคัดค้านคำร้องขอฟื้นฟูกิจการเพื่อปกป้องสิทธิของตน ส่วนคำว่า “เจ้าหนี้” นั้นคือผู้มีสิทธิเรียกร้องให้ลูกหนี้ชำระหนี้ได้ เช่นนี้เมื่อผู้ร้องขอยื่นคำคัดค้านขอฟื้นฟูกิจการเพื่อนำโรงงานในขณะที่ยังตกอยู่ในภาวะการเช่าแก่ผู้คัดค้านมาดำเนินกิจการตามสัญญาเช่าโรงงานดังกล่าว ผู้คัดค้านในฐานะผู้เช่า ขอบที่จะได้ใช้หรือได้รับประโยชน์ในโรงงานอย่างใดอย่างหนึ่งชั่วระยะเวลาการเช่า ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 537 และมีสิทธิเรียกร้องให้ลูกหนี้ปฏิบัติหน้าที่ของตนในฐานะผู้ให้เช่า จึงมีฐานะเป็นเจ้าหนี้ย่อมมีสิทธิยื่นคำคัดค้านการขอฟื้นฟูกิจการของผู้ร้องขอดังกล่าว ตามพระราชบัญญัติล้มละลายฯ มาตรา 90/9 วรรคสาม

ในกรณีไม่มีผู้คัดค้านการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ ถ้าศาลเห็นสมควรก็อาจงดการไต่สวนและมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการได้ทันที¹¹²

¹¹¹ พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 90/9.

¹¹² พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 90/10 วรรคสอง.

คำร้องขอฟื้นฟูกิจการนั้น ผู้ร้องขอจะถอนไม่ได้เว้นแต่ศาลอนุญาต และหากศาลได้มีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการแล้วศาลจะอนุญาตให้ถอนคำร้องขอไม่ได้¹¹³

ในการสั่งให้ฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ตามคำร้องขอนั้น ศาลจะพิจารณาตั้งผู้ทำแผนไปในคราวเดียวกัน ดังนั้นหากไม่มีการคัดค้านผู้ทำแผนตามที่มีการเสนอในคำร้องขอฟื้นฟูกิจการศาลก็จะตั้งผู้ทำแผนตามที่ระบุไว้ในคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ

หากมีการคัดค้านผู้ทำแผนที่ระบุไว้ในคำร้องขอ ก็ต้องลงมติโดยที่ประชุมเจ้าหนี้¹¹⁴ ซึ่งการลงมติถือจำนวนหนี้เป็นสำคัญ เจ้าหนี้รายใหญ่จึงมีฐานะและได้เปรียบในการนำลงมติในที่ประชุมเจ้าหนี้ เหตุนี้ในทางปฏิบัติหากลูกหนี้เป็นผู้ยื่นคำร้องขอจึงมักมีการตกลงกับเจ้าหนี้รายใหญ่ๆ ไว้ก่อนการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ เพื่อลดปัญหาการคัดค้านในขั้นตอนการพิจารณาคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ

เมื่อศาลสั่งรับคำร้องขอแล้ว ศาลต้องดำเนินการไต่สวนเป็นการด่วนและประกาศคำสั่งรับคำร้องขอและวันเวลานัดไต่สวนในหนังสือพิมพ์รายวันที่แพร่หลายอย่างน้อยหนึ่งฉบับไม่น้อยกว่าสองครั้งห่างกันไม่เกินเจ็ดวัน กับส่งสำเนาคำร้องขอแก่เจ้าหนี้ทั้งหลายเท่าที่ทราบและแก่นายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทหรือนายทะเบียนนิติบุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อนายทะเบียนจะได้จัดแจ้งคำสั่งศาลไว้ในทะเบียน และส่งให้แก่ธนาคารแห่งประเทศไทยสำนักงานคณะกรรมการกำกับ

กรณีเจ้าหนี้เป็นผู้ร้องขอ ผู้ร้องขอต้องนำส่งสำเนาคำร้องขอให้ลูกหนี้ทราบก่อนวันนัดไต่สวนไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน และให้ลูกหนี้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินทั้งหมดที่มีอยู่ รายชื่อและที่อยู่โดยชัดเจนของเจ้าหนี้ทั้งหลายต่อศาลก่อนวันนัดไต่สวนด้วย

ลูกหนี้หรือเจ้าหนี้อาจยื่นคำคัดค้านก่อนวันนัดไต่สวนนัดแรกไม่น้อยกว่าสามวัน ในกรณีที่เป็นการคัดค้านผู้ทำแผน ลูกหนี้หรือเจ้าหนี้จะเสนอชื่อบุคคลอื่นเป็นผู้ทำแผนด้วยหรือไม่ก็ได้ การเสนอชื่อผู้ทำแผนต้องเสนอหนังสือยินยอมของผู้ได้รับการเสนอชื่อเป็นผู้ทำแผนด้วย

ในกรณีที่ลูกหนี้ถูกพิทักษ์ทรัพย์ชั่วคราว ผู้ร้องขอต้องนำส่งสำเนาคำร้องขอแก่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ด้วย¹¹⁵

ผู้ร้องขอจะถอนคำร้องขอไม่ได้ เว้นแต่ศาลจะอนุญาต แต่ถ้าศาลได้มีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการแล้ว ศาลจะอนุญาตให้ถอนคำร้องขอไม่ได้

¹¹³ พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 90/8.

¹¹⁴ พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 90/17.

¹¹⁵ พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 90/9.

ในกรณีที่ผู้ร้องขอทั้งคำร้องขอ หรือขาดนัดพิจารณา หรือศาลอนุญาตให้ถอนคำร้องขอ ก่อนที่ศาลจะสั่งจำหน่ายคดี ให้โฆษณาในหนังสือพิมพ์รายวันที่แพร่ หลายอย่างน้อยหนึ่งฉบับเพื่อให้เจ้าหน้าที่ทั้งหลายและลูกหนี้ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน¹¹⁶

ในการพิจารณาดังผู้ทำแผน ถ้าลูกหนี้หรือเจ้าหน้าที่ผู้คัดค้านไม่ได้เสนอบุคคลอื่นเป็นผู้ทำแผนด้วย เมื่อศาลสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ ศาลจะมีคำสั่งตั้งบุคคลที่ผู้ร้องขอเสนอเป็นผู้ทำแผนก็ได้ ถ้าศาลเห็นว่าบุคคลที่ผู้ร้องขอเสนอไม่สมควรเป็นผู้ทำแผนก็ดี หรือลูกหนี้ เจ้าหน้าที่ผู้คัดค้านเสนอบุคคลอื่นเป็นผู้ทำแผนด้วยก็ดี ให้ศาลมีคำสั่งให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เรียกประชุมเจ้าหน้าที่ทั้งหลายโดยเร็วที่สุดเพื่อพิจารณาเลือกว่าบุคคลใดสมควรเป็นผู้ทำแผน

ในกรณีที่ลูกหนี้มิได้เสนอผู้ทำแผน มติเลือกผู้ทำแผนต้องเป็นมติของเจ้าหน้าที่ฝ่ายที่มีจำนวนหนี้ข้างมากซึ่งได้ออกเสียงลงคะแนนในมตินั้น แต่ในกรณีที่ลูกหนี้เสนอผู้ทำแผนด้วย ให้ผู้ทำแผนที่ลูกหนี้เสนอเป็นผู้ทำแผน เว้นแต่จะมีมติของเจ้าหน้าที่ฝ่ายที่มีจำนวนหนี้ไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนหนี้ทั้งหมดของเจ้าหน้าที่ซึ่งได้ออกเสียงลงคะแนนในมตินั้นกำหนดให้บุคคลอื่นเป็นผู้ทำแผน ในการลงมติตามมาตรา นี้ ให้เจ้าหน้าที่มีประกันออกเสียงได้เต็มตามจำนวนหนี้

ในการประชุมเจ้าหน้าที่เพื่อพิจารณาเลือกผู้ทำแผน ถ้าที่ประชุมมีมติเลือกผู้ทำแผนได้ และศาลเห็นชอบด้วย ให้ศาลตั้งบุคคลดังกล่าวเป็นผู้ทำแผน หากศาลไม่เห็นชอบด้วย ให้ศาลมีคำสั่งให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เรียกประชุมเจ้าหน้าที่อีกครั้งหนึ่ง เพื่อเลือกบุคคลหนึ่งบุคคลใดซึ่งเจ้าหน้าที่หรือลูกหนี้เสนอชื่อเป็นผู้ทำแผน

ถ้าที่ประชุมเจ้าหน้าที่ไม่อาจมีมติเลือกผู้ทำแผนได้ ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เรียกประชุมเจ้าหน้าที่เพื่อพิจารณาเลือกผู้ทำแผนอีกครั้งหนึ่ง เว้นแต่ในกรณีที่เห็นสมควรศาลจะมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการก็ได้

ในการประชุมเจ้าหน้าที่เพื่อพิจารณาเลือกผู้ทำแผนดังกล่าวถ้าที่ประชุมมีมติเลือกผู้ทำแผนได้ ให้ศาลตั้งบุคคลดังกล่าวเป็นผู้ทำแผน เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุผลอันสมควรที่จะไม่ตั้งบุคคลดังกล่าวเป็นผู้ทำแผนหรือที่ประชุมไม่อาจมีมติเลือกผู้ทำแผนได้ ให้ศาลมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ

เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องรายงานผลของการประชุมเจ้าหน้าที่ที่พิจารณาเลือกผู้ทำแผนทุกครั้งต่อศาลภายในสามวันนับแต่วันประชุม เพื่อให้ศาลพิจารณาและมีคำสั่งต่อไป

การเสนอชื่อผู้ทำแผนต่อที่ประชุมเจ้าหน้าที่ต้องเสนอหนังสือยินยอมของผู้ได้รับการเสนอชื่อเป็นผู้ทำแผนด้วย¹¹⁷

¹¹⁶ พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 90/8.

3.2.3 ผลของการที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ

เมื่อผู้มีสิทธิยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการและมีเงื่อนไขในการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการครบถ้วนได้ทำคำร้องขอฟื้นฟูกิจการสู่ศาลแล้วและศาลรับคำร้องขอแล้ว จะมีผลทำให้ มีข้อกำหนดต่างๆ คือ

1. ผู้ร้องขอจะถอนคำร้องขอไม่ได้ เว้นแต่ศาลจะอนุญาต แต่ถ้าศาลได้มีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการแล้ว ศาลจะอนุญาตให้ถอนคำร้องขอไม่ได้¹¹⁷
2. ก่อให้เกิดสถานะพักชำระหนี้ กล่าวคือเจ้าหนี้จะต้องถูกบังคับโดยกฎหมายให้งดการดำเนินการในการที่จะบังคับตามสิทธิของตนที่มีอยู่เพื่อให้ลูกหนี้มีช่วงระยะเวลาในการที่จะปรับโครงสร้างหนี้ ตาม ม.90/12 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 สรุปได้ว่า เมื่อศาลรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการไว้แล้วก่อนสิ้นผลบังคับ
 - (1) ห้ามมิให้ฟ้องหรือร้องขอให้ศาลพิพากษาหรือสั่งให้เลิกนิติบุคคล
 - (2) ห้ามมิให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้เลิกหรือจดทะเบียนเลิกนิติบุคคล
 - (3) ห้ามถอนใบอนุญาตประกอบกิจการต่างๆ
 - (4) ห้ามฟ้องลูกหนี้เป็นคดีแพ่ง เกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ ถ้ามูลแห่งหนี้นั้นเกิดขึ้นก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผน
 - (5) ห้ามมิให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาบังคับคดีแก่ทรัพย์สินของลูกหนี้ แต่ถ้ามีของที่ยึดไว้เสียให้ขายแล้วเก็บเงินไว้
 - (6) ห้ามมิให้เจ้าหนี้มีประกันบังคับชำระหนี้
 - (7) ห้ามมิให้เจ้าหนี้ซึ่งบังคับชำระหนี้ได้เองตามกฎหมาย ยึดทรัพย์สินหรือขายทรัพย์สินของลูกหนี้
 - (8) ห้ามมิให้เจ้าของทรัพย์สินที่เป็นสาระสำคัญในการดำเนินกิจการของลูกหนี้ตามสัญญาที่มีเงื่อนไขหรือเงื่อนไขในการโอนกรรมสิทธิ์ หรือสัญญาเช่าที่ยังไม่สิ้นกำหนดติดตามและเอาคืนซึ่งทรัพย์สินดังกล่าวที่อยู่ในความครอบครองของลูกหนี้
 - (9) ห้ามมิให้ลูกหนี้จำหน่าย จ่าย โอน ให้เช่า ชำระหนี้ ก่อหนี้ หรือกระทำการใด ๆ ที่ก่อให้เกิดภาระในทรัพย์สิน
 - (10) คำสั่งที่ห้ามยึดอายัด ห้ามจำหน่าย จ่าย โอน ทรัพย์สินของลูกหนี้ หรือให้พิทักษ์ทรัพย์สินของลูกหนี้ชั่วคราว ให้ระงับผลบังคับไว้

¹¹⁷ พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 90/17.

¹¹⁸ พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 90/8.

(11)ห้ามมิให้ผู้ประกอบการสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ งดให้บริการแก่ลูกหนี้ หากไม่ผิคนัดชำระค่าบริการสองคราวติดต่อกัน

3. การขอบรรเทาจากสภาวะพักการชำระหนี้ เพื่อให้เจ้าหนี้หรือบุคคลซึ่งถูกจำกัดสิทธิ ตาม มตรา 90 / 12 ยื่นคำร้องขอต่อศาลเพื่อให้ศาลแก้ไขเปลี่ยนแปลง ยกเลิกข้อจำกัดสิทธิของตนตามมาตรา 90/13 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 ซึ่งบัญญัติว่า “เจ้าหนี้และบุคคลซึ่งถูกจำกัดสิทธิตามมาตรา 90/12 อาจยื่นคำร้องต่อศาลที่รับคำร้องขอเพื่อให้มีคำสั่งแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกข้อจำกัดสิทธิของตนตามมาตรา 90/12 ได้ หากการจำกัดสิทธิของผู้ร้องนั้น

(1) ไม่มีความจำเป็นต่อการฟื้นฟูกิจการ หรือ

(2) มิได้ให้ความคุ้มครองสิทธิของเจ้าหนี้มีประกันอย่างเพียงพอ

เมื่อได้รับคำร้องตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลดำเนินการพิจารณาเป็นการด่วน หากปรากฏเหตุตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลมีคำสั่งตามที่เห็นสมควรเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้ร้อง และหากเป็นกรณีตาม (2) ศาลอาจมีคำสั่งให้ดำเนินการแก้ไขเพื่อให้เจ้าหนี้มีประกัน ได้รับความคุ้มครองอย่างเพียงพอก็ได้”

3.2.4. การคัดค้านคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ

เมื่อมีการทำคำขอฟื้นฟูกิจการสู่ศาลล้มละลายแล้วอาจมีการคัดค้านการขอฟื้นฟูกิจการได้โดยต้อง

1. เป็นผู้มิสิทธิยื่นคำคัดค้าน ซึ่งได้แก่ เจ้าหนี้ และลูกหนี้

2. โดยมีเหตุแห่งการคัดค้าน มีดังนี้

2.1 ลูกหนี้ไม่มีหนี้สินส่วนตัว

2.2 กิจการของลูกหนี้ไม่มีเหตุสมควร หรือ ไม่มีช่องทางที่จะฟื้นฟูกิจการ

2.3 คัดค้านผู้ทำแผน

3. กำหนดเวลาในการคัดค้าน ผู้ยื่นคำคัดค้านต้องยื่นก่อนวันนัดไต่สวนนัดแรก ไม่น้อยกว่า 3 วัน ซึ่งวันนัดไต่สวนนั้นต้องมีการไต่สวนจริงๆ ด้วย¹¹⁹

3.2.5 ผู้ทำแผนฟื้นฟูกิจการ

ในการขอฟื้นฟูกิจการจะต้องมีผู้ทำแผนการฟื้นฟูกิจการ ซึ่งจะต้องเป็นผู้มีเงื่อนไขดังนี้

1. บุคคลที่จะเป็นผู้ทำแผน ได้แก่ บุคคลธรรมดา นิติบุคคล คณะเจ้าหนี้ ผู้บริหารของลูกหนี้¹²⁰

¹¹⁹ คำพิพากษาฎีกาที่ 8428/2545.

¹²⁰ พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 90/6 วรรคสอง.

2. อำนาจหน้าที่ของผู้ทำแผน¹²¹ มีดังนี้

2.1 อำนาจหน้าที่ในการจัดการกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ และบรรดาสีทธิ ตามกฎหมายของผู้ถือหุ้นของลูกหนี้ ยกเว้น สิทธิที่จะได้รับเงินปันผล

2.2 รวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้ไว้ในความครอบครองของตน

2.3 ป้องกันรักษาทรัพย์สินของลูกหนี้

2.4 ออกใบรับรองสิทธิให้แก่เจ้าหนี้

2.5 โต้แย้งคำขอรับชำระหนี้

2.6 ขอเพิกถอนการฉ้อฉลและการกระทำอันเป็นการให้เปรียบ

3. การจัดทำแผนฟื้นฟูกิจการเพื่อเสนอต่อที่ประชุมเจ้าหนี้

เมื่อศาลมีคำสั่งตั้งผู้แทนแล้วตาม ม.90/25 ให้อำนาจหน้าที่ในการจัดการกิจการ และทรัพย์สินของลูกหนี้ และบรรดาสีทธิตามกฎหมายของผู้ถือหุ้นของลูกหนี้ ยกเว้นสิทธิที่จะได้รับเงินปันผลตกแก่ผู้ทำแผน และลูกหนี้ก่อนนี้เพื่อให้การดำเนินการค้าตามปกติของลูกหนี้ สามารถดำเนินการต่อไปได้ ไม่ต้องห้ามตาม มาตรา 90/12 (9)¹²²

3.2.6 การขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการ

หลักเกณฑ์การยื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้¹²³

1. เจ้าหนี้อาจขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการได้ ถ้ามูลแห่งหนี้ได้เกิดขึ้นก่อนวันที่ ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ แม้ว่าหนี้ยังไม่ถึงกำหนดชำระหรือมีเงื่อนไขก็ตาม เว้นแต่หนี้ที่เกิดขึ้นโดยฝ่าฝืนข้อห้ามตามกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีหรือหนี้ที่จะฟ้องร้องให้บังคับคดีไม่ได้ แม้จะเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา หรือเป็นเจ้าหนี้ที่ได้ฟ้องคดีแพ่งไว้แล้วแต่คดียังอยู่ระหว่าง พิจารณาก็ตาม

2. ต้องยื่นคำขอรับชำระหนี้พร้อมสำเนาต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ภายในหนึ่งเดือน นับแต่วันโฆษณาคำสั่งตั้งผู้ทำแผนและให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ส่งสำเนาคำขอรับชำระหนี้ ให้ผู้ทำแผน โดยไม่ชักช้า

เว้นแต่บุคคลใดได้รับความเสียหายเพราะการโอนทรัพย์สินหรือการกระทำใดๆ ถูกเพิกถอนตามมาตรา 90/41 หรือเพราะผู้บริหารแผนไม่ยอมรับทรัพย์สินหรือสิทธิตามสัญญา

¹²¹ พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช มาตรา 90/12(9), 90/25, 90/27วรรคสาม, 90/29, 90/40.

¹²² คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5414 -5415/2547 , 4637/2546.

¹²³ พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 90/26 และมาตรา 90/27.

ตามมาตรา 90/41 ทวิ มีสิทธิขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการสำหรับหนี้เดิม หรือค่าเสียหายได้ แล้วแต่กรณีภายในกำหนดเวลาหนึ่งเดือน แต่ให้นับจากวันที่อาจใช้สิทธิขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการได้ ถ้ามีข้อโต้แย้งเป็นคดีให้นับจากวันคดีถึงที่สุด

3. คำขอรับชำระหนี้จำเป็นต้องทำตามแบบพิมพ์ โดยมีบัญชีแสดงรายละเอียดแห่งหนี้สิน และข้อความระบุถึงหลักฐานประกอบหนี้และทรัพย์สินอย่างหนึ่งอย่างใดของลูกหนี้ที่ยึดไว้เป็นหลักประกันหรือตกอยู่ในความครอบครองของเจ้าหนี้

การขอขยายระยะเวลาในการยื่นคำขอรับชำระหนี้ ต้องมีเหตุสุดวิสัยที่ทำให้เจ้าหนี้ไม่อาจยื่นคำขอรับชำระหนี้ภายใน 1 เดือนนับแต่วันโฆษณาคำสั่งตั้งผู้ทำแผน

3.2.7. การขอแก้ไขคำขอรับชำระหนี้

การขอแก้ไขเพิ่มเติมคำขอรับชำระหนี้ในคดีฟื้นฟูกิจการต้องยื่นคำขอภายในกำหนดระยะเวลาหนึ่งเดือนนับแต่วัน โฆษณาคำสั่งตั้งผู้ทำแผนตามพระราชบัญญัติล้มละลายฯ มาตรา 90/26 และก่อนการมีคำสั่งชี้ขาดเรื่องการขอรับชำระหนี้ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เมื่อการขอแก้ไขเพิ่มเติมคำขอรับชำระหนี้ที่จะต้องดำเนินการภายในกำหนดระยะเวลายื่นคำขอรับชำระหนี้ นั้นพระราชบัญญัติล้มละลายฯ บัญญัติไว้โดยเฉพาะแล้ว จึงไม่อาจนำบทบัญญัติเกี่ยวกับการขอแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 179, 180 มาอนุโลมใช้ได้¹²⁴

3.2.8 หนี้ที่อาจขอรับชำระหนี้ได้

หนี้ที่อาจขอรับชำระหนี้ได้เป็นไป ตามมาตรา 90/27¹²⁵ ได้แก่

1. มูลแห่งหนี้ได้เกิดขึ้นก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ
2. หนี้นั้นไม่เป็นหนี้ที่เกิดขึ้นโดยฝ่าฝืนข้อห้ามตามกฎหมาย หรือ ศีลธรรมอันดี

หรือหนี้ที่จะฟ้องร้องให้บังคับคดีไม่ได้

3.2.9 มูลหนี้ที่เกี่ยวกับลูกหนี้ในคดีฟื้นฟูกิจการ

การที่เจ้าหนี้จะได้รับชำระหนี้จากลูกหนี้ที่อยู่ในกระบวนการพิจารณาคดีฟื้นฟูกิจการอาจแบ่งตามมูลหนี้ที่เกิดขึ้นได้เป็น 3 ช่วง ดังนี้

1. มูลหนี้ที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการและหนี้ที่เกิดขึ้นตั้งแต่วันที่ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการจนถึงวันที่ศาลมีคำสั่งตั้งผู้ทำแผนเจ้าหนี้จะต้องยื่นคำขอรับชำระหนี้ตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/26 และมาตรา 90/27

¹²⁴ คำพิพากษาของศาลฎีกา 647/2547.

¹²⁵ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7031/2546.

2. มูลหนี้ที่เกิดขึ้นหลังจากวันที่ศาลมีคำสั่งตั้งผู้ทำแผนจนถึงก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผน หากว่าหนี้ส่วนนี้มิได้กำหนดไว้ในแผนเป็นอย่างอื่น เจ้าหนี้ก็สามารถฟ้องร้องเป็นคดีแพ่งได้โดยอยู่ภายใต้บังคับของมาตรา 90/12(4)(5) และมาตรา 90/13

3. มูลหนี้ที่เกิดขึ้นหลังจากศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผน เมื่อแผนฟื้นฟูกิจการมิได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น เจ้าหนี้อย่อมมีสิทธิฟ้องร้องลูกหนี้เป็นคดีแพ่งต่อศาลที่มีเขตอำนาจได้โดยไม่ต้องขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการตามมาตรา 90/62¹²⁶

3.2.10 หนี้ที่ขอรับชำระหนี้ไม่ได้

เจ้าหนี้ไม่อาจขอรับชำระหนี้ตามสภาพหนี้ดังต่อไปนี้คือ

1. หนี้การพนัน¹²⁷
2. หนี้ที่เกิดจากการกู้ยืมเงินที่ไม่มีหลักฐานเป็นหนังสือ¹²⁸
3. หนี้ตามคำพิพากษาที่มีได้บังคับคดีภายใน 10 ปี¹²⁹

3.2.11 ผลของการไม่ยื่นคำขอรับชำระหนี้

เจ้าหนี้อย่อมหมดสิทธิที่จะได้รับชำระหนี้ไม่ว่าการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้จะเป็นผลสำเร็จตามแผนหรือไม่¹³⁰ เว้นแต่

1. แผนจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น
2. ศาลมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ

การขอขยายระยะเวลาในการยื่นคำขอรับชำระหนี้ ต้องมีเหตุสุดวิสัยที่ทำให้เจ้าหนี้ไม่อาจยื่นคำขอรับชำระหนี้ภายใน 1 เดือนนับแต่วันโฆษณาคำสั่งตั้งผู้ทำแผน

3.2.12 การโต้แย้งคำขอรับชำระหนี้

คำขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการอาจถูกโต้แย้งได้ตามเงื่อนไขต่อไปนี้คือ

1. ผู้มีสิทธิยื่นโต้แย้งคำขอรับชำระหนี้ คือ เจ้าหนี้ ลูกหนี้ผู้ทำแผน แต่ต้องกระทำภายในกำหนดสิบสี่วันนับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลายื่นคำขอรับชำระหนี้¹³¹
2. คำขอรับชำระหนี้ที่ไม่ถูกโต้แย้งให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีอำนาจสั่งอนุญาตให้รับชำระหนี้ได้ เว้นแต่ มีเหตุอันสมควรตั้งเป็นอย่างอื่น

¹²⁶ คำพิพากษาศาลฎีกา 7031/2546.

¹²⁷ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 189/2537.

¹²⁸ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 997/2510.

¹²⁹ ประมวลวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 271.

¹³⁰ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4444/2546.

¹³¹ พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 90/29.

3. คำขอรับชำระหนี้ที่ถูกโต้แย้งให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์สอบสวน แล้วมีคำสั่งอย่างหนึ่งอย่างใด (1) ให้ยกคำขอรับชำระหนี้ (2) อนุญาตให้ได้รับชำระหนี้เต็มจำนวน และ (3) อนุญาตให้ได้รับชำระหนี้บางส่วน

4. การคัดค้านคำสั่งของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ของผู้มีส่วนได้เสีย ให้ยื่นคำร้องคัดค้านต่อศาลได้ภายใน 14 วันนับแต่วันที่ทราบคำสั่งของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์¹³²

หากเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มิได้แจ้งคำสั่งคำขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการ ให้ผู้มีส่วนได้เสียทราบระยะเวลา 14 วัน จึงยังไม่เริ่มนับ

3.2.13 การเพิกถอนการฉ้อฉล

การเพิกถอนการฉ้อฉลมีเงื่อนไข¹³³ ดังนี้

1. บุคคลที่มีสิทธิยื่นขอเพิกถอน ได้แก่
 - (1) ผู้ทำแผน
 - (2) ผู้บริหารแผน
 - (3) เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์
2. เหตุที่ต้องยื่นขอเพิกถอน เนื่องจากลูกหนี้กระทำนิติกรรมใดๆ โดยรู้ว่าจะเป็นที่ให้เจ้าหนี้เสียเปรียบ

3.2.14 การเพิกถอนการโอนทรัพย์สิน

เงื่อนไขการเพิกถอนการโอนทรัพย์สิน¹³⁴ คือ

1. ผู้มีสิทธิยื่นขอเพิกถอนการโอน ได้แก่ ผู้ทำแผน บริหารแผน และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์
2. เหตุของการยื่นขอเพิกถอน

ลูกหนี้ได้โอนทรัพย์สินหรือกระทำการใดๆ ซึ่งลูกหนี้ได้กระทำหรือยินยอมให้กระทำในระหว่าง 3 เดือนก่อนมีการยื่นคำร้องขอให้ฟื้นฟูกิจการ และภายหลังมีการยื่นคำร้องขอให้ฟื้นฟูกิจการแล้ว โดยมุ่งหมายให้เจ้าหนี้คนหนึ่งคนใดได้เปรียบเจ้าหนี้อื่น
3. การคุ้มครองบุคคลภายนอกผู้รับโอนทรัพย์สิน

การคุ้มครองบุคคลภายนอก ต่อเมื่อบุคคลภายนอกได้มาโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน และสิทธินั้นได้มาก่อนมีการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ

¹³² พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 90/32.

¹³³ พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 90/40.

¹³⁴ พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 90/41.

3.2.15 การจัดกลุ่มเจ้าหน้าที่ในการจัดทำแผนฟื้นฟูกิจการ

การจัดกลุ่มเจ้าหน้าที่ในการจัดทำแผนฟื้นฟูกิจการ¹³⁵ มีเงื่อนไข ดังนี้

1. กลุ่มเจ้าหน้าที่มีประกันแต่ละรายที่มีจำนวนหนี้มีประกันไม่น้อยกว่าร้อยละ 15 ของจำนวนหนี้ทั้งหมด
2. กลุ่มเจ้าหน้าที่มีประกันนอกจากกลุ่มที่ 1
3. กลุ่มเจ้าหน้าที่ไม่มีประกัน
4. กลุ่มเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 130 ทวิ¹³⁶

3.2.16 การคัดค้านการจัดกลุ่ม

การคัดค้านการจัดกลุ่ม ตามมาตรา 90/42 ทวิ วรรคสอง มีข้อบัญญัติดังนี้ “เจ้าหน้าที่รายใดเห็นว่าการจัดกลุ่มเจ้าหน้าที่ไม่ได้เป็นไปตามวรรคหนึ่ง อาจยื่นคำร้องขอต่อศาลภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่รู้ถึงการจัดกลุ่ม และศาลอาจมีคำสั่งให้จัดกลุ่มเสียใหม่ให้ถูกต้องโดยเร็ว คำสั่งศาลตามมาตรานี้ให้เป็นที่สุด”

หลังจากที่ผู้ทำแผนได้จัดกลุ่มเจ้าหน้าที่แล้ว เจ้าหน้าที่ที่ไม่เห็นด้วยกับผู้ทำแผนก็มีสิทธิร้องคัดค้านภายใน 7 วันนับแต่วันที่รู้ถึงการจัดกลุ่ม

คำว่า “คำสั่งศาลตามมาตรานี้ให้เป็นที่สุด” ตามมาตรา 90/42 ทวิ หมายความว่าเรื่องการจัดกลุ่มเจ้าหน้าที่เท่านั้น¹³⁷

3.2.17 ผลของการจัดกลุ่ม

ผลของการจัดกลุ่ม ตามมาตรา 90/42 ตริ มีหลักสำคัญดังนี้

1. มีผลทำให้เจ้าหน้าที่ที่อยู่กลุ่มเดียวกันต้องได้รับการปฏิบัติเท่าเทียมกัน เว้นแต่ เจ้าหน้าที่ที่ได้รับการปฏิบัติที่เสียเปรียบจะให้ความยินยอมเป็นหนังสือ
2. ผู้ทำแผนมีอำนาจที่จะให้เจ้าหน้าที่ซึ่งอยู่ต่างกลุ่มกันได้รับการชำระหนี้ต่างกัน ได้¹³⁸

¹³⁵ พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 90/42.

¹³⁶ พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 130 ทวิ “ในกรณีที่หนี้ตามมาตรา 130 (7) รายใดมีการกำหนดโดยกฎหมายหรือสัญญาให้เจ้าหน้าที่มีสิทธิได้รับชำระหนี้ต่อเมื่อเจ้าหน้าที่อื่นได้รับชำระหนี้เงินเต็มจำนวนแล้ว เจ้าหนี้ยกต่างนั้นยังคงมีสิทธิได้รับส่วนแบ่งทรัพย์สินตามสิทธิที่ตนมีอยู่ตามที่กำหนดไว้โดยกฎหมายหรือสัญญานั้น” มาตรา 130 “ในการแบ่งทรัพย์สินให้แก่เจ้าหนี้ยกต่างนั้น ให้ชำระค่าใช้จ่ายและหนี้สินตามลำดับดังต่อไปนี้ (7) หนี้อื่นๆ ถ้ามีเงินไม่พอชำระเต็มจำนวนหนี้ในลำดับใดให้เจ้าหนี้ยกต่างในลำดับนั้นได้รับเฉลี่ยตามส่วน”.

¹³⁷ คำพิพากษาศาลฎีกา 4822/2545.

¹³⁸ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1117/2545.

3.2.18 การพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนฟื้นฟูกิจการ

การพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนฟื้นฟูกิจการ มีหลักคือ

1. ให้ศาลฟังคำชี้แจงของบุคคล ตามมาตรา 90/30 ดังนี้

- (1) เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์
- (2) ผู้ทำแผน
- (3) ข้อคัดค้านของลูกหนี้
- (4) เจ้าหนี้ผู้มีสิทธิออกเสียงที่มีได้ลงมติยอมรับแผน

2. เจ้าหนี้ที่มีสิทธิคัดค้าน ตามมาตรา 90/57 ได้แก่

- (1) เจ้าหนี้ที่มีสิทธิออกเสียง ตาม มาตรา 90/30 และ
- (2) เจ้าหนี้นั้น ไม่ได้ลงมติยอมรับแผน¹³⁹

เจ้าหนี้ที่กฎหมายให้ถือว่าเป็นเจ้าหนี้ที่ยอมรับแผน ไม่มีสิทธิร้องคัดค้านแผน

ฟื้นฟูกิจการ¹⁴⁰

3. เงื่อนไขการพิจารณาให้ความเห็นชอบด้วยแผน มีหลักการ¹⁴¹ ดังนี้

- (1) แผนมีรายการครบถ้วน ตาม มาตรา 90/42
- (2) ข้อเสนอในการชำระหนี้ไม่ขัดต่อ มาตรา 90/42 ตี
- (3) เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้ไม่น้อยกว่ากรณีศาลมีคำสั่งให้ล้มละลาย
- (4) การเห็นชอบด้วยแผนเป็นดุลพินิจของศาล แม้จะมีเงื่อนไขในการพิจารณา

ครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด ศาลก็อาจไม่เห็นชอบด้วยแผนก็ได้

3.2.19 แผนที่ศาลมีคำสั่งเห็นชอบแล้ว

แผนที่ศาลมีคำสั่งเห็นชอบแล้วมีผล¹⁴² ดังนี้

1. คำสั่งเห็นชอบแล้วผูกมัดเจ้าหนี้ซึ่งอาจขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการได้ และเจ้าหนี้ซึ่งมีสิทธิได้รับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการ

2. คำสั่งเห็นชอบด้วยแผนไม่มีผลเปลี่ยนแปลงความรับผิดชอบของบุคคลซึ่งเป็นหุ้นส่วนกับลูกหนี้ หรือผู้รับผิดชอบร่วมกับลูกหนี้ หรือผู้ค้ำประกัน หรืออยู่ในลักษณะอย่างผู้ค้ำประกันของลูกหนี้ ในหนี้ที่มีอยู่ก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผน

¹³⁹ คำพิพากษาศาลฎีกา 4272-4273/2546.

¹⁴⁰ คำพิพากษาศาลฎีกา 1117/2545.

¹⁴¹ พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 90/58.

¹⁴² พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 90/60.

3. คำสั่งเห็นชอบด้วยแผน ไม่มีผลให้บุคคลซึ่งเป็นหุ้นส่วนกับลูกหนี้ หรือผู้รับผิดชอบร่วมกับลูกหนี้ หรือผู้ค้ำประกันหรืออยู่ในลักษณะอย่างผู้ค้ำประกันของลูกหนี้ต้องรับผิดชอบในหนี้ที่ก่อขึ้นตามแผนตั้งแต่วันดังกล่าว เว้นแต่ บุคคลเช่นนั้นจะยินยอมโดยมีหลักฐานเป็นหนังสือ

4. ทำให้ลูกหนี้หลุดพ้นจากมูลหนี้ที่อาจขอรับได้ แล้วมาผูกพันตามมูลหนี้ใหม่ตามที่กำหนดไว้ในแผน

คำสั่งเห็นชอบด้วยแผน มีผลเฉพาะตัวลูกหนี้ในคดีฟื้นฟูกิจการเท่านั้นที่หลุดพ้นจากหนี้ที่มีอยู่ก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผน แล้วมาผูกพันตามหนี้ที่กำหนดไว้ในแผนฟื้นฟูกิจการ ส่วนบุคคลอื่นซึ่งต้องร่วมรับผิดชอบกับลูกหนี้จะต้องรับผิดชอบเป็นไปตามกฎหมายต่างๆ ซึ่งว่าด้วยความรับผิดชอบของบุคคลในทางแพ่ง¹⁴³

3.2.20 การสิ้นสุดของคดีฟื้นฟูกิจการ

การสิ้นสุดของคดีฟื้นฟูกิจการมีหลักดังนี้

3.2.20.1 คำสั่งยกคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ มี 3 กรณี

1) คำสั่งยกคำร้องขอในชั้นพิจารณาคำขอ ตาม มาตรา 90/10 เนื่องจากไม่ได้เป็นความจริงตาม มาตรา 90/3¹⁴⁴ หรือไม่มีเหตุอันสมควรที่จะฟื้นฟูกิจการ หรือผู้ร้องขอยื่นคำร้องขอโดยไม่สุจริต

2) คำสั่งยกคำร้องเนื่องจากที่ประชุมเจ้าหนี้ไม่มีมติยอมรับแผนตามมาตรา 90/46 หรือไม่ลงมติประการใด หรือไม่มีเจ้าหนี้ไปประชุม

3) คำสั่งยกคำร้องเนื่องจากศาลไม่เห็นชอบด้วยแผน

ถ้าศาลมีคำสั่งไม่เห็นชอบด้วยแผน ให้ศาลนัดพิจารณาว่าสมควรให้ลูกหนี้ล้มละลายหรือไม่ ในกรณีเช่นนี้พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 ให้นำบทบัญญัติในมาตรา 90/48 วรรคสี่ มาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยถ้าศาลเห็นสมควรให้ลูกหนี้ล้มละลายก็ให้ยกคำร้องขอให้ฟื้นฟูกิจการเสีย แล้วให้ดำเนินคดีล้มละลายที่ได้ให้งดการพิจารณาไว้นั้นต่อไป¹⁴⁵

¹⁴³ ความรับผิดชอบของบุคคลในทางแพ่ง ตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 698/2546 , 3318/2545 , 3704/2546

¹⁴⁴ พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 90/3 บัญญัติว่า “เมื่อลูกหนี้มีหนี้สินส่วนตัวและเป็นหนี้เจ้าหนี้คนเดียว หรือหลายคนรวมกันเป็นจำนวนแน่นอนไม่น้อยกว่าสิบล้านบาท ไม่ว่าหนี้นั้นจะถึงกำหนดชำระโดยพลันหรือในอนาคตก็ตาม ถ้ามีเหตุอันสมควรและมีช่องทางที่จะฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ บุคคลตามมาตรา 90/4 อาจยื่นคำร้องขอต่อศาลให้มีการฟื้นฟูกิจการได้”.

¹⁴⁵ พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 90/58 วรรคสาม.

3.2.20.2 การยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ

การยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ ได้แก่

(1) ในกรณีที่ศาลได้มีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการแล้วผู้ร้องขอไม่ยอมวางเงินประกันเพิ่มตามคำสั่งศาลและเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เรียกประชุมเจ้าหนี้เพื่อแต่งตั้งเจ้าหนี้อื่นหรือลูกหนี้หรือผู้ให้ความยินยอมเป็นผู้ร้องขอแทน แต่ไม่มีผู้ร้องขอแทนหรือมีแต่ไม่วางเงินประกันดังกล่าวภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ผู้ร้องขอไม่ยอมวางเงินประกันดังกล่าวตามคำสั่งศาล ให้ศาลมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการและให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ ตามมาตรา 90/7 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483

(2) ในกรณีถ้าที่ประชุมเจ้าหนี้ไม่อาจมีมติเลือกผู้ทำแผนได้หรือศาลมีเหตุผลอันสมควรที่จะไม่ตั้งบุคคลที่ที่ประชุมมีมติเลือกผู้ทำแผนได้นั้นเป็นผู้ทำแผนให้ศาลมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการตามมาตรา 90/17 วรรคสี่ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483

(3) กรณีที่ผู้ทำแผนไม่ยอมให้แก้ไขแผนตามที่ที่ประชุมเจ้าหนี้ลงมติให้แก้ไขไม่ว่าทั้งหมดหรือแต่บางส่วน และที่ประชุมเจ้าหนี้ไม่มีมติตามมาตรา 90/46 ยอมรับแผนของผู้ทำแผนถ้าที่ประชุมเจ้าหนี้ลงมติไม่ให้ตั้งผู้ทำแผนคนใหม่หรือที่ประชุมเจ้าหนี้ไม่อาจมีมติเลือกผู้ทำแผนคนใหม่ได้ หรือศาลมีเหตุผลอันสมควรที่จะไม่ให้มีการตั้งผู้ทำแผนคนใหม่ตามมติที่ประชุมเจ้าหนี้ตามมาตรา 90/52 วรรคหนึ่ง ซึ่งตามมาตรา 90/52 วรรคสองให้นำบทบัญญัติในมาตรา 90/48 วรรคสี่ มาใช้บังคับโดยอนุโลม กล่าวคือ ถ้าเป็นกรณีลูกหนี้ไม่ได้ถูกฟ้องให้เป็นบุคคลล้มละลายไว้ก่อนแล้ว ให้ศาลมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ (แต่ถ้าเป็นกรณีลูกหนี้ได้ถูกฟ้องให้เป็นบุคคลล้มละลายไว้ก่อนแล้ว และศาลเห็นสมควรให้ลูกหนี้ล้มละลายก็ให้ยกคำร้องขอให้ฟื้นฟูกิจการเสีย แล้วให้ดำเนินคดีล้มละลายที่ได้ให้ส่งการพิจารณาในวันต่อไป)

(4) กรณีที่ประชุมเจ้าหนี้ไม่มีมติตามมาตรา 90/46 ยอมรับแผนของผู้ทำแผนคนใหม่หรือแผนที่มีการแก้ไขก็ดี หรือไม่ลงมติประการใดก็ดี หรือไม่มีเจ้าหนี้ไปประชุมก็ดี ตามมาตรา 90/54 วรรคเจ็ดให้นำบทบัญญัติมาตรา 90/48 วรรคสี่ มาใช้บังคับโดยอนุโลม กล่าวคือ ถ้าเป็นกรณีลูกหนี้ไม่ได้ถูกฟ้องให้เป็นบุคคลล้มละลายไว้ก่อนแล้ว ให้ศาลมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ (แต่ถ้าเป็นกรณีลูกหนี้ได้ถูกฟ้องให้เป็นบุคคลล้มละลายไว้ก่อนแล้ว และศาลเห็นสมควรให้ลูกหนี้ล้มละลายก็ให้ยกคำร้องขอให้ฟื้นฟูกิจการเสีย แล้วให้ดำเนินคดีล้มละลายที่ได้ให้ส่งการพิจารณาในวันต่อไป)

(5) เมื่อได้มีการประชุมเจ้าหนี้สองครั้งแล้ว แต่ที่ประชุมเจ้าหนี้ไม่อาจมีมติตามมาตรา 90/46 เลือกผู้บริหารแผนคนใหม่ได้ ถ้าศาลไม่เห็นสมควรให้ลูกหนี้ล้มละลายก็ให้มีคำสั่งยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ (ถ้าศาลเห็นสมควรให้ลูกหนี้ล้มละลายให้มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาด) ตามมาตรา 90/68 วรรคสาม

ผลของคำสั่งยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ ทำให้อำนาจหน้าที่ในการจัดการกิจการ และทรัพย์สินของลูกหนี้กลับเป็นของผู้บริหารของลูกหนี้ และให้ผู้ถือหุ้นของลูกหนี้กลับมีสิทธิ ตามกฎหมายต่อไปตามมาตรา 90/74 และไม่กระทบถึงการใดที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ผู้บริหาร ชั่วคราว ผู้ทำแผน ผู้บริหารแผนหรือผู้บริหารแผนชั่วคราวได้กระทำไปแล้ว ก่อนศาลมีคำสั่งเช่นว่า นั้น ตามมาตรา 90/76

3.2.20.3 การยกเลิกการฟื้นฟูกิจการ ตามมาตรา 90/70

การยกเลิกการฟื้นฟูกิจการ ตามมาตรา 90/70 มีรายละเอียดดังนี้

1) การฟื้นฟูกิจการได้ดำเนินการเป็นผลสำเร็จตามแผนแล้วให้ศาลมีคำสั่งยกเลิกการ ฟื้นฟูกิจการ ตามมาตรา 90/70 วรรคแรก แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483

(ถ้าระยะเวลาดำเนินการตามแผนสิ้นสุดลงแล้ว แต่เป็นที่เห็นได้แน่ชัดว่าแผนได้ ดำเนินการมาใกล้จะสำเร็จแล้ว ศาลจะขยายระยะเวลาดำเนินการตามแผนต่อไปอีกตามควรแก่กรณี ก็ได้ ตามมาตรา 90/70 วรรคแรก)

2) กรณีระยะเวลาดำเนินการตามแผนสิ้นสุดลง แต่การฟื้นฟูกิจการยังไม่เป็น ผลสำเร็จตามแผนและศาลไม่ให้ขยายระยะเวลาดำเนินการตามแผนต่อไป ถ้าศาลไม่เห็นสมควรให้ ลูกหนี้ล้มละลายก็ให้มีคำสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการ ตามมาตรา 90/70 วรรคสอง แห่ง พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483

ผลของคำสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการ

1) ลูกหนี้หลุดพ้นจากหนี้ทั้งปวงซึ่งอาจชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการ ได้ เว้นแต่หนี้ซึ่งเจ้าหนี้ที่อาจชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการจะได้ชำระหนี้ไว้แล้ว ตาม มาตรา 90/75 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483

มูลหนี้ที่อาจชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการ คือมาตรา 90/27 หนี้ได้เกิดขึ้น ก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการตามมาตรา 90/27 วรรคแรก หรือกรณีหนี้ที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ ทรัพย์หรือผู้บริหารชั่วคราวก่อขึ้น หนี้ที่ลูกหนี้จะต้องรับผิดชอบตามมาตรา 90/12 (8) หรือ (11) และหนี้ ภาษีอากรหรือหนี้อื่นอันมีลักษณะเดียวกันซึ่งเกิดขึ้นตั้งแต่วันที่ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการจนถึง วันที่ศาลมีคำสั่งตั้งผู้ทำแผน เจ้าหนี้อย่อมมีสิทธิได้รับชำระหนี้ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผน โดยไม่ต้องชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการ แต่เจ้าหนี้นี้ดังกล่าวจะต้องมีหนังสือขอให้ผู้ทำแผน ออกหนังสือรับรองสิทธิของตนก่อนวันประชุมเจ้าหนี้เพื่อพิจารณาแผน ถ้าผู้ทำแผนจะปฏิเสธสิทธิ ของเจ้าหนี้จะต้องปฏิเสธเป็นหนังสือไปยังเจ้าหนี้ภายในสิบสี่วันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือของ เจ้าหนี้ มิฉะนั้น กฎหมายให้ถือว่ายอมรับสิทธิของเจ้าหนี้ตามที่ขอมา ถ้าเจ้าหนี้มิได้มีหนังสือขอให้ ผู้ทำแผนออกหนังสือรับรองสิทธิของตนเองหรือผู้ทำแผนมีหนังสือปฏิเสธสิทธิของเจ้าหนี้ภายใน

กำหนดเวลาดังกล่าวข้างต้น เจ้าหนี้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ภายในสิบสี่วันนับแต่วันประชุมเจ้าหนี้เพื่อพิจารณาแผนหรือวันที่เจ้าหนี้ได้รับคำปฏิเสชนั้น แล้วแต่กรณี

กรณีเจ้าหนี้ไม่ยื่นคำขอรับชำระหนี้ ตามมาตรา 90/27 วรรคหนึ่ง และวรรคสาม ถ้าตามแผนกำหนดไว้เป็นอย่างอื่นเช่นให้ได้รับชำระหนี้ ก็เป็นไปตามแผน หากตามแผนไม่ได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น หากศาลมีคำสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการก็หมายความว่าเจ้าหนี้ผู้นั้นยอมหมดสิทธิที่จะได้รับชำระหนี้ ตามมาตรา 90/61

2) ผู้บริหารของลูกหนี้กลับมีอำนาจจัดการกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ต่อไปตาม มาตรา 90/75(1) แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483

ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการหรือมีคำสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการ ศาลจะแจ้งคำสั่งดังกล่าวแก่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ผู้บริหารชั่วคราว ผู้ทำแผน ผู้บริหารแผน หรือผู้บริหารแผนชั่วคราว แล้วแต่กรณี และผู้บริหารของลูกหนี้โดยไม่ชักช้าตามมาตรา 90/73 วรรคหนึ่ง

เมื่อได้ทราบคำสั่งของศาลตามวรรคหนึ่งแล้ว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ผู้บริหารชั่วคราว ผู้ทำแผน ผู้บริหารแผน หรือผู้บริหารแผนชั่วคราว แล้วแต่กรณี ต้องส่งมอบทรัพย์สิน ดวงตรา สมุดบัญชี และเอกสารเกี่ยวกับทรัพย์สินและกิจการของลูกหนี้แก่ผู้บริหารของลูกหนี้โดยเร็วที่สุดตามมาตรา 90/73 วรรคสอง หากผู้บริหารของลูกหนี้ยังไม่ได้เข้าไปจัดการกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ ให้ผู้บริหารแผน ผู้บริหารแผนชั่วคราว หรือเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ แล้วแต่กรณี มีอำนาจจัดการเพื่อรักษาประโยชน์ของลูกหนี้ตามสมควรแก่พฤติการณ์ จนกว่าผู้บริหารของลูกหนี้จะเข้าจัดการกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ ตามมาตรา 90/71 วรรคหนึ่ง

ถ้าปรากฏว่าตำแหน่งผู้บริหารของลูกหนี้ว่างอยู่ในวันที่ศาลมีคำสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการจนเป็นเหตุให้ไม่สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เรียกประชุมผู้ถือหุ้นของลูกหนี้ หรือดำเนินการตามกฎหมายเพื่อให้มีการแต่งตั้งผู้บริหารของลูกหนี้โดยเร็วที่สุด ตามมาตรา 90/71 วรรคสอง

ในกรณีที่ต้องมีการประชุมเพื่อดำเนินการตามวรรคสอง ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เป็นประธานในการประชุมดังกล่าว และให้ถือว่าเป็นการประชุมตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น คือกฎหมายว่าด้วยลักษณะหุ้นส่วนบริษัท ตามมาตรา 90/71 วรรคสาม

3) ผู้ถือหุ้นของลูกหนี้กลับมีสิทธิตามกฎหมายต่อไปตามมาตรา 90/75(2) แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483

ในระหว่างการฟื้นฟูกิจการ บรรดาสิทธิตามกฎหมายของผู้ถือหุ้นของลูกหนี้ระงับลงเว้นแต่สิทธิที่จะได้รับเงินปันผล และในกรณีศาลยังไม่ได้ตั้งผู้ทำแผนให้สิทธิดังกล่าวตกแก่

ผู้บริหารชั่วคราวหรือเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ แล้วแต่กรณี จนกว่าจะมีการตั้งผู้ทำแผน ตามมาตรา 90/21 วรรคหนึ่ง กรณีศาลยังได้ตั้งผู้ทำแผนแล้วตกแก่ผู้ทำแผน ตามมาตรา 90/25 กรณีเมื่อศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผน ให้บรรดาสหสิทธิและอำนาจหน้าที่ของผู้ทำแผนตกเป็นของผู้บริหารแผน ตามมาตรา 90/59 วรรคหนึ่ง และเมื่อศาลมีคำสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการมีผลให้ผู้ถือหุ้นของลูกหนี้กลับมีสิทธิตามกฎหมายต่อไป

4) หนี้ที่เกิดขึ้นเนื่องมาจากการฟื้นฟูกิจการ ได้แก่ ค่าตอบแทนของผู้บริหารชั่วคราว ผู้ทำแผน ผู้บริหารแผน ผู้บริหารแผนชั่วคราวและหนี้ซึ่งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ผู้บริหารชั่วคราว ผู้ทำแผน ผู้บริหารแผน หรือผู้บริหารแผนชั่วคราวก่อขึ้นเพื่อประโยชน์ในการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ยกเว้นหนี้ละเมิดเป็นหนี้บุริมสิทธิเหนือทรัพย์สินทั้งหมดของลูกหนี้โดยให้อยู่ในลำดับเดียวกับบุริมสิทธิลำดับที่ 1 ตามมาตรา 253 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์¹⁴⁶ ทั้งนี้ตาม มาตรา 90/75(3)

สำหรับหนี้ภาษีอากร และหนี้อย่างอื่นที่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดให้ต้องชำระ เช่น เงินสมทบกองทุนเงินทดแทน เป็นต้นมาตรา 90/62 (2) (3) นั้น กฎหมายมาตรา 90/75 ไม่ได้กำหนดให้เป็นบุริมสิทธิลำดับที่ 1 ตามมาตรา 253 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงถือว่าเป็นบุริมสิทธิลำดับที่ 3 ตามมาตรา 253 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ดังกล่าว

3.2.20.4 คำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด

ภายหลังที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติล้มละลาย โดยพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2542 แล้ว จะมีการที่ศาลจะมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดในคดีฟื้นฟูกิจการเหลืออยู่เพียง 2 กรณี คือ

1) เมื่อผู้บริหารแผนพ้นจากตำแหน่ง ได้มีการประชุมเจ้าหนี้สองครั้งแล้ว แต่ที่ประชุมเจ้าหนี้ไม่อาจมีมติตามมาตรา 90/46 เลือกผู้บริหารแผนคนใหม่ได้ และศาลเห็นสมควรให้ลูกหนี้ล้มละลายให้ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาดตามมาตรา 90/68 วรรคสาม

¹⁴⁶ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 253 บัญญัติว่า “ถ้าหนี้อยู่เป็น คุณแก่บุคคลผู้ใดในมูลอย่างหนึ่ง อย่างไม่ใด ดังจะกล่าวต่อไปนี้ บุคคลผู้นั้นย่อมมีบุริมสิทธิเหนือทรัพย์สินทั้งหมดของลูกหนี้ คือ

- (1) ค่าใช้จ่ายเพื่อประโยชน์อันร่วมกัน
- (2) ค่าปลงศพ
- (3) ค่าภาษีอากร และเงินที่ลูกจ้างมีสิทธิได้รับเพื่อการทำงานที่ได้ทำ ให้แก่ลูกหนี้ซึ่งเป็นนายจ้าง
- (4) ค่าเครื่องอุปโภคบริโภคอันจำเป็นประจำวัน”.

2) เมื่อระยะเวลาดำเนินการตามแผนสิ้นสุดลง แต่การฟื้นฟูกิจการยังไม่เป็นผลสำเร็จตามแผน ถ้าศาลเห็นสมควรให้ลูกหนี้ล้มละลายให้มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาดตามมาตรา 90/70 วรรคสอง

แต่การขอรับชำระหนี้เมื่อศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้คดีฟื้นฟูกิจการเด็ดขาดมีบทบัญญัติมาตรา 90/ 77 บัญญัติว่า ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาดตามมาตรา 90/48 มาตรา 90/50 มาตรา 90/52 มาตรา 90/54 มาตรา 90/58 มาตรา 90/68 และมาตรา 90/70 ...” นั้น โดยอ้างถึงคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาดไว้มากกว่า 2 กรณีดังกล่าว คือรวมถึง ตามมาตรา 90/48 มาตรา 90/50 มาตรา 90/52 มาตรา 90/54 มาตรา 90/58 ไว้ด้วยนั้น ก็เนื่องมาจากบทบัญญัติมาตรา 90/77 เป็นบทบัญญัติที่มีอยู่ก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 โดยพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2542 ซึ่งภายหลังที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมแล้ว ได้เปลี่ยนแปลงหลักเดิมเป็นไม่ให้มีการสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดตามที่ได้กล่าวไว้ในมาตราต่างๆ ทั้ง 5 มาตรานั้นแล้ว แต่คงจะเนื่องมาจากความสับสนจึงไม่ได้มีการแก้ไขรายละเอียดในมาตรา 90/77 ให้สอดคล้องกัน

ตามมาตรา 90/77 ได้วางหลักไว้ว่า ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้คดีฟื้นฟูกิจการเด็ดขาดแล้ว

1) ให้ถือว่าวันที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอไว้เพื่อพิจารณาเป็นวันที่มีการขอให้ลูกหนี้ล้มละลาย ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการใช้บังคับกฎหมายล้มละลาย ในกรณีต่างๆ เช่น มาตรา 114, 115 และ 116 เป็นต้น

2) เจ้าหนี้ซึ่งมีสิทธิได้รับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการ ซึ่งหมายถึงเจ้าหนี้ซึ่งอาจขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการได้ตามมาตรา 90/27 วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม และหนี้ที่ลูกหนี้ก่อขึ้นตามความจำเป็นตามมาตรา 90/12(9) มีหน้าที่ต้องยื่นคำขอรับชำระหนี้

3) เจ้าหนี้อื่นที่อาจขอรับชำระหนี้ได้จากมูลหนี้ที่ได้เกิดขึ้นตั้งแต่ศาลได้มีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ เช่น หนี้ค่าตอบแทนผู้ทำแผน หรือผู้บริหารแผน หนี้ซึ่งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ผู้ทำแผนหรือผู้บริหารแผน ก่อขึ้นเพื่อประโยชน์ในการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ตามมาตรา 90/62 มาตรา 90/75(3) และมาตรา 90/77 วรรคสอง มีสิทธิได้รับชำระหนี้โดยไม่ต้องขอรับชำระหนี้

เจ้าหนี้ตาม 2) ดังกล่าวมีหน้าที่ต้องยื่นคำขอรับชำระหนี้ต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ภายในกำหนดเวลา 2 เดือน ตามมาตรา 91 ซึ่งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะต้องดำเนินการต่อไป ตามมาตรา 104 ถึง มาตรา 108 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483

4) ห้ามมิให้นำมาตรา 94(2) ไปใช้บังคับแก่หนี้ค่าตอบแทนของผู้บริหารชั่วคราว ผู้ทำแผน ผู้บริหารแผน และผู้บริหารแผนชั่วคราว และหนี้ซึ่งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ผู้บริหาร

ชั่วคราว ผู้ทำแผน ผู้บริหารแผน หรือผู้บริหารแผนชั่วคราวก่อนขึ้นเพื่อประโยชน์ในการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ รวมถึงหนี้ซึ่งลูกหนี้ก่อนขึ้น โดยชอบตามมาตรา 90/12 (9)

5) หนี้ซึ่งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ผู้ทำแผน ผู้บริหารแผน หรือผู้บริหารแผนชั่วคราวก่อนขึ้นตามแผนเพื่อประโยชน์ในการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ให้จัดอยู่ในลำดับเดียวกับค่าใช้จ่ายของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ตามมาตรา 130 (2) ตามมาตรา 90/77 วรรคสาม

6) หนี้จำนวนใดที่เจ้าหนี้ตามวรรคหนึ่งได้ชำระค่าธรรมเนียมค่าขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการแล้ว เจ้าหนี้ไม่ต้องชำระค่าธรรมเนียมค่าขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายสำหรับหนี้จำนวนนั้นอีกตามมาตรา 90/77วรรคสี่

7) ให้ที่ประชุมเจ้าหนี้ครั้งแรกแต่งตั้งเจ้าหนี้คนหนึ่งหรือหลายคนทำหน้าที่เป็นเจ้าหนี้ผู้เป็น โงทก์ตามมาตรา 90/77วรรคห้า

8) ศาลมีคำสั่งศาลในคดีฟื้นฟูให้พิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้เด็ดขาดไม่กระทบถึงการใดที่ได้กระทำโดยสุจริตและเป็นไปตามแผนแล้วก่อนศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ และมีผลให้หนี้ที่เจ้าหนี้มีสิทธิได้รับชำระในการฟื้นฟูกิจการกลับคืนสู่สถานะดังที่เป็นอยู่เดิม เว้นแต่สภาพหนี้ในขณะนั้นจะไม่เปิดช่องให้กระทำได้ตามมาตรา 90/78

ภายหลังที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาดแล้ว กระบวนการพิจารณาจะดำเนินไปตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 โดยเต็มรูปแบบจนคดีสิ้นสุดลง

3.2.20.5 คำสั่งจำหน่ายคดี

ศาลจะสั่งจำหน่ายคดีในกรณี¹⁴⁷ ดังต่อไปนี้

1) ผู้ร้องขอทั้งคำร้องขอ

ในการร้องขอฟื้นฟูกิจการ ผู้ร้องขอต้องชำระค่าขึ้นศาลหนึ่งพันบาทและต้องวางเงินประกันค่าใช้จ่ายที่ผู้ร้องขอต้องรับผิดชอบในการขอฟื้นฟูกิจการไว้ต่อศาลเป็นจำนวนห้าหมื่นบาทในขณะที่ยื่นคำร้องขอ หากค่าใช้จ่ายนั้นไม่เพียงพอ ศาลจะมีคำสั่งให้ผู้ร้องขอวางเงินประกันค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นตามจำนวนที่เห็นสมควร ในกรณีที่ผู้ร้องขอไม่ยอมวางเงินประกันเพิ่ม ถ้าศาลยังไม่มีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ ให้ถือว่าผู้ร้องขอทั้งคำร้องขอ หรือ

2) ขาดนัดพิจารณา หรือ

3) ศาลอนุญาตให้ถอนคำร้องขอ แต่ถ้าได้มีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการแล้วศาลจะอนุญาตไม่ได้

4) ศาลมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการและให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบ

¹⁴⁷ พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 90/7 มาตรา 90/8.

ถ้าผู้ร้องขอไม่ยอมวางเงินประกันเพิ่มตามคำสั่งศาล กรณีศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการแล้ว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องเรียกประชุมเจ้าหนี้ทั้งหลายและธนาคารแห่งประเทศไทย หรือสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ หรือกรรมการประกันภัย หรือหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลการประกอบกิจการของลูกหนี้ตามมาตรา 90/3 ซึ่งได้ให้ความยินยอมตามมาตรา 90/4 แล้วแต่กรณี เพื่อแต่งตั้งเจ้าหนี้อื่นหรือลูกหนี้หรือผู้ให้ความยินยอมเป็นผู้ร้องขอแทนต่อไปโดยเร็วที่สุด ถ้าไม่มีผู้ร้องขอแทนหรือมีแต่ไม่วางเงินประกันดังกล่าวภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ผู้ร้องขอไม่ยอมวางเงินประกันดังกล่าวตามคำสั่งศาลให้ศาลมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการและให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ

3.2.21 หลักเกณฑ์ในการอุทธรณ์คำพิพากษา หรือคำสั่งของศาลล้มละลาย

หลักเกณฑ์ในการอุทธรณ์คำพิพากษา หรือคำสั่งของศาลล้มละลาย มีหลักดังนี้¹⁴⁸

1. ผู้มีสิทธิยื่นอุทธรณ์ ได้แก่ เจ้าหนี้ ลูกหนี้ ผู้ทำแผน ผู้บริหารแผน และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์

2. ศาลที่รับอุทธรณ์คือ ศาลฎีกา

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลาย มาตรา 24 ที่ บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยล้มละลาย คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลล้มละลายในคดีฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ รวมถึงคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีดังกล่าว ให้อุทธรณ์ไปยังศาลฎีกาภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น

การอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลล้มละลายในคดีล้มละลายอื่นให้บังคับตามกฎหมายว่าด้วยล้มละลาย”

3. ระยะเวลาในการยื่นอุทธรณ์

ให้คู่ความอุทธรณ์คำพิพากษา หรือ คำสั่งของศาลล้มละลายไปยังศาลฎีกา ภายในกำหนด 1 เดือน นับแต่วันที่ได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น

4. คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลล้มละลายที่อุทธรณ์ได้ ได้แก่

- 1) คำพิพากษายกฟ้อง หรือ คำสั่งยกคำร้อง หรือ คำร้องขอให้ล้มละลาย
- 2) คำสั่งยกคำร้องขอให้ฟื้นฟูกิจการ
- 3) คำสั่งอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้ ไม่ว่าทั้งหมดหรือแต่

บางส่วน

- 4) คำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาด

¹⁴⁸ ระเบียบที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาว่าด้วยการขออนุญาตอุทธรณ์ต่อศาลฎีกาในคดีล้มละลาย พ.ศ. 2547.

5) คำพิพากษา หรือ คำสั่งในคดีแพ่งที่เกี่ยวพันกับคดี ตามกฎหมายล้มละลาย เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีสิทธิที่จะอุทธรณ์คำสั่งวินิจฉัยชี้ขาดของศาลในส่วนที่เกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการนั้นได้¹⁴⁹

สิทธิในการเรียกค่าเสียหายที่เกิดจากการกระทำที่เกิดขึ้นในคดีล้มละลาย ถือเป็นคดีแพ่งที่เกี่ยวพันกับคดีล้มละลายจึงเป็นคดีที่อุทธรณ์ต่อศาลฎีกาได้¹⁵⁰

การฟ้องร้องเกี่ยวกับนิติกรรมสัญญาที่เกิดขึ้นภายหลังศาลล้มละลายกลาง มีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผน เป็นการฟ้องร้องเพื่อบังคับชำระหนี้ซึ่งจำเลย โดยผู้ทำแผนได้ก่อตั้ง เป็นความผูกพันตามบทบัญญัติว่าด้วยความรับผิดชอบของบุคคลในทางแพ่ง ไม่ใช่ข้อพิพาทอันเกี่ยวกับ แผนฟื้นฟูกิจการ¹⁵¹

การฟ้องบังคับจำนองเป็นการใช้สิทธิตามกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงต้อง เป็นไปตามบทบัญญัติว่าด้วยความรับผิดชอบของบุคคลในทางแพ่ง มิใช่คดีที่เกี่ยวพันกันกับ คดีล้มละลายโดยตรง¹⁵²

3.2.22 การยื่นขออนุญาตอุทธรณ์ในคดีที่ต้องห้ามอุทธรณ์ต่อศาลฎีกา

การยื่นขออนุญาตอุทธรณ์ในคดีที่ต้องห้ามอุทธรณ์ต่อศาลฎีกา ตามพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลล้มละลาย และวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2547 มีหลัก ตามมาตรา 26 ดังนี้

1. เป็นคดีต้องห้ามอุทธรณ์ ตาม มาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลาย และวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย

2. หลักเกณฑ์ในการยื่นคำร้องขออนุญาตยื่นอุทธรณ์ต่อศาลฎีกา

1) ทำเป็นคำร้องขออนุญาตอุทธรณ์ หลังจากศาลล้มละลายมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ เพราะเป็นอุทธรณ์ที่ต้องห้าม

2) ต้องยื่นคำขอภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ศาลล้มละลายมีคำสั่ง

3) การพิจารณาคำร้องของศาลฎีกา

ก) ศาลฎีกาพิจารณาเห็นว่าเป็นอุทธรณ์ต้องห้ามให้ยกอุทธรณ์

ข) ศาลฎีกาเห็นว่าเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมก็ให้รับพิจารณาพิพากษา

คดีที่ต้องห้ามอุทธรณ์ได้

¹⁴⁹ คำพิพากษา คำร้องที่ 3872/2544 ของศาลล้มละลาย.

¹⁵⁰ คำวินิจฉัยของประธานศาลฎีกาที่ 1/2546 , 4/2547 , 7/2547 และ10/2547.

¹⁵¹ คำวินิจฉัยของประธานศาลฎีกาที่ 2/2547.

¹⁵² คำวินิจฉัยของประธานศาลฎีกาที่ 1/2547.

ค) ศาลพิจารณาเห็นว่า เป็นคดีที่ไม่ต้องห้ามอุทธรณ์ ตามมาตรา 24 แต่ข้อที่อุทธรณ์นั้น ไม่สมควรได้รับการวินิจฉัย ศาลฎีกามีอำนาจยกอุทธรณ์ดังกล่าวได้ เช่น เป็นอุทธรณ์เฉพาะข้อกฎหมายซึ่งศาลฎีกาเคยวินิจฉัยมาแล้ว หรือไม่มีเหตุจะเปลี่ยนแปลงผลตามคำวินิจฉัยของศาลล้มละลาย